

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Rigorózní práce
Zajištění věcí pro účely trestního řízení

Jméno konzultanta: Doc.JUDr. Jiří Jelínek, CSc
Jméno zpracovatele: Mgr.Ing. Ivo Davídek

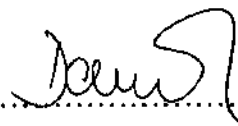
leden 2007

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu rigorózní práce Doc. JUDr. Jiřímu Jelínkovi, CSc za vedení mé osoby a jeho inspirativní a podnětné připomínky v průběhu realizace mé rigorózní práce.

Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Praze dne 31.1.2007

.....
Mgr. Ing. Ivo Davídek
Dolní Tošanovice čp. 103
739 53

Obsah:

1.	Úvod	1
2.	Trestní právo jako součást právního pořádku České republiky	2
3.	Trestní právo procesní	3
3.1.	Systematika trestního řádu	4
3.2.	Trestní proces	4
4.	Zajištění věcí pro potřeby trestního řízení	6
4.1.	Význam věcí pro potřeby trestního řízení	6
4.2.	Historický exkurz	7
4.2.1.	Zajištění věcí ve znění zákona číslo 141/1961 Sb.	8
4.2.2.	Novelizace zákonem číslo 303/1990 Sb.	8
4.2.3.	Novelizace zákonem číslo 25/1993 Sb.	8
4.2.4.	Novelizace zákonem číslo 154/1994 Sb.	9
4.2.5.	Novelizace zákonem číslo 150/1997 Sb.	10
4.2.6.	Novelizace zákonem číslo 200/2002 Sb.	11
4.2.7.	Novelizace zákonem číslo 257/2004 Sb.	13
4.2.8.	Novelizace zákonem číslo 283/2004 Sb.	13
4.2.9.	Novelizace realizované v roce 2006	13
4.3.	Dokazování v trestním řízení	14
5.	Zajištění věcí pro potřeby trestního řízení v pozitivní úpravě	15
5.1.	Vydání a odnětí věci	15
5.1.1.	Vydání věci	15
5.1.2.	Odnětí věci	17
5.1.3.	Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice ustanovení § 78 TrŘ a § 79 TrŘ	19
5.2.	Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky a zaknihovaných cenných papírů, nemovitosti a jiné majetkové hodnoty	20
5.2.1.	Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky	20

5.2.2.	Zajištění zaknihovaných cenných papírů	24
5.2.3.	Zajištění nemovitosti	27
5.2.4.	Zajištění jiné majetkové hodnoty	31
5.2.5.	Zajištění náhradní hodnoty	33
5.2.6.	Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice ustanovení § 79a, § 79b a § 79c TrŘ	35
5.3.	Domovní a osobní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků	36
5.3.1.	Domovní prohlídka	36
5.3.2.	Prohlídka jiných prostor a pozemků	38
5.3.3.	Osobní prohlídka	39
5.3.4.	Výkon prohlídek	40
5.3.4.1.	Výkon prohlídek u advokátů	42
5.3.5.	Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice prohlídek	44
5.4.	Zadržení a otevření zásilek, jejich záměna a sledování	46
5.4.1.	Zadržení zásilky	47
5.4.2.	Otevření zásilky	48
5.4.3.	Záměna zásilky	49
5.4.4.	Sledování zásilky	50
5.5.	Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	53
5.5.1.	Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice odposlechu	59
5.6.	Vrácení a další nakládání s věcí a jinou majetkovou hodnotou	60
5.7.	Zajištění majetku nebo důkazního prostředku mezi členskými státy Evropské unie	62
6.	Konformita ustanovení upravující zajištění věcí pro potřeby trestního řízení s ústavními dokumenty a mezinárodními smlouvami	67
6.1.	Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod	67
6.2.	Vyhlášené mezinárodní smlouvy	71
6.3.	Postavení trestního práva v kontextu Evropského společenství a jeho vztah k české právní úpravě	73
7.	Zajištění věci jako neodkladný a neopakovatelný úkon	76
8.	Praktické otázky aplikace institutů umožňující zajištění věcí pro	

potřeby trestního řízení	78
8.1. Vydání a odnětí věci	78
8.2. Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky	79
8.3. Domovní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků	82
8.4. Zadržení a otevření zásilky, jejich záměna a sledování	86
8.5. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	88
8.6. Vrácení věci	90
9. Komparace institutů upravující zajištění věcí pro potřeby trestního řízení se zahraniční úpravou	93
10. Závěr	97
Seznam příloh	100
Bibliografické citace	145
Seznam použité literatury	146

1. Úvod

Tématem mé rigorózní práce je „Zajištění věcí pro potřeby trestního řízení“. Problematiku z právního odvětví trestního práva jsem si zvolil s ohledem na své dřívější profesní zařazení u Policie České republiky, Útvaru odhalování nelegálních výnosů a daňové kriminality. Motivem pro toto konkrétní téma je skutečnost, že osobně hodnotím zajišťovací úkony jako jedny z nejefektivnějších způsobů pro obstarání důkazních prostředků pro trestní řízení na straně jedné a zároveň jako jeden z nejobtížnějších prostředků zajištění důkazních prostředků na straně druhé. Důvodem, který mne vede k tomuto závěru, je skutečnost, že v praxi nikdy nelze tyto úkony do posledního detailu naplánovat a jejich průběh je spojen s překonáváním nejrůznějších obtíží ať již faktického či právního charakteru a od orgánu činného v trestním řízení tak vyžaduje vysokou míru nejen teoretických znalostí pozitivního trestního práva, ale i schopnost taktického myšlení a vysokou míru improvizace.

Cílem mé práce je podat nejen teoretický výklad všech institutů zajištění věcí, a to i v historickém kontextu, nýbrž i poukázat a pokusit se vyřešit i určité problematické otázky, které při realizaci těchto úkonů v praxi nastávají. Z tohoto důvodu je rigorózní práce koncipována tak, že v úvodní části je poměrně obsáhlý výklad historického vývoje v této oblasti trestního procesu, pak následuje pozitivně právní úprava a v závěru jsou kapitoly věnované jak komparaci s ostatními státy Evropy, tak i kapitoly zaměřené na konformitu s ústavním pořádkem České republiky a výše již zmiňované aplikační obtíže.

2. Trestní právo jako součást právního pořádku České republiky

S existencí svrchované státní moci na území České republiky souvisí rovněž existence právního systému ČR. Zásadní postavení v systému našeho práva má právo ústavní, které mimo jiné upravuje i některé základní zásady trestního práva hmotného i procesního. České trestní právo je odvětvím veřejného práva a je neodmyslitelnou součástí právního pořádku České republiky. V kontextu trestního práva pak rozlišuje trestní právo hmotné, které určuje, co je trestným činem a stanoví za něj sankce, a trestní právo procesní, které upravuje trestní řízení.

3. Trestní právo procesní

Trestní řízení soudní nebo-li trestní řád, jak se v praxi zkráceně užívá, je upraven zákonem číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v platném znění a do současné doby zaznamenalo na čtyři desítky změn.

Účel trestního řádu je vymezen v § 1 a je jím úprava postupu orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Trestní řízení dále musí působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti, přičemž pomáhat k dosažení účelu trestního řízení je podle ustanovení trestního řádu nejen právem občana, ale i jeho povinností.

Zkráceně lze říci, že základním účelem trestního práva procesního je ochrana veřejného zájmu na spravedlivém potrestání pachatele trestného činu způsobem, který je konformní s ústavními předpisy, a zabezpečuje tak princip panství práva.

Obecně lze říci, že trestní právo procesní upravuje vztahy, které vznikají v průběhu trestního řízení mezi jednotlivými subjekty trestněprávních práv a povinností, a tyto vztahy pak označujeme jako trestněprocesní vztahy. Základním trestněprocesním vztahem je vztah mezi orgány činnými v trestním řízení a osobou, proti níž se řízení vede. Obsahem tohoto vztahu jsou pak vzájemná práva a povinnosti.

3.1. Systematika trestního řádu

Jak bylo uvedeno výše, trestní právo procesní je upraveno v trestním řádu, tedy zákonem číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním a je předpisem obecné povahy. Z uvedeného vyplývá, že podle trestního řádu se postupuje tehdy, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Tímto zvláštním zákonem je zákon číslo 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), který má vůči trestnímu řádu povahu speciálního předpisu.

Systematicky je členěn na pět částí, dále na dvacet pět hlav, a některé hlavy jsou samostatně členěny do oddílů. Trestní řád obsahuje celkem 471 paragrafů.

3.2. Trestní proces

Trestní právo procesní je vymezeno svým předmětem, kterým je úprava postupu orgánů činných v trestním řízení a osob na trestním řízení zúčastněných při zjišťování trestných činů, při rozhodování o nich a při výkonu těchto rozhodnutí a objasnění příčin trestné činnosti a úprava jejich práv a povinností.

Naproti tomu předmětem trestního řízení je zjištění určitého skutku a rozhodnutí o něm i výkon tohoto rozhodnutí. Rozhodnout o jednotlivém skutku v pojetí trestního řízení znamená:

- zjistit skutek
- zjistit jeho pachatele
- správně skutek posoudit podle trestního práva hmotného
- uložit trest nebo ochranná opatření

Rozhodnutí o uvedených otázkách označujeme jako rozhodnutí
meritorní, tedy ve věci samé.

4. Zajištění věcí pro potřeby trestního řízení

Jedním z důležitých aspektů úspěšného provedení trestního řízení a tedy i naplnění cílů trestního řízení je zajištění přítomnosti potřebných věcí. Systematicky je zajištění věcí v trestním řádu zařazeno do části první, hlavy čtvrté pod názvem „Zajištění osob, věcí a jiných majetkových hodnot“ a dále je členěno do šesti oddílů. Obecně lze říci, že důvodem, proč je zařazeno společně se způsoby zajištění osob, je skutečnost, že jak zajištění věcí, tak i zajištění osob užívá k realizaci cílů zajištění v některých případech obdobné prostředky a v některých případech i prostředky totožné, jako je tomu např. u domovní prohlídky. Na druhou stranu je nutno říci, že tato hlava obsahuje, ve vztahu k oběma typům zajištění, i zcela specifické právní prostředky, které lze aplikovat buď pouze na věci nebo pouze na osoby. Zcela logicky tak navazuje na hlavu třetí upravující obecná ustanovení o úkonech trestního řízení a předchází hlavě páté upravující dokazování.

Podstatným rysem těchto trestně právních procesních institutů je skutečnost, že s podstatnou intenzitou zasahují i do občanských práv a svobod, které jsou garantovány právními předpisy té nejvyšší právní síly, mezi které patří zejména Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod. Trestní právo procesní tak představuje důležitou součást právního řádu, která podrobněji upravuje průlom do těchto práv, jenž je presumpován v jednotlivých právních dokumentech nejvyšší právní síly.

4.1. Význam věcí pro trestní řízení

Význam věcí pro potřeby trestního řízení lze spatřovat ve dvou směrech. Jeden je tvořen požadavkem na věc jako na důkazní prostředek

a druhý naopak chápe věc jako předmět výkonu některých rozhodnutí, zejména pak zabránění a propadnutí věci.

Trestní řád stanoví obecnou povinnost věc na výzvu vydat, ale dovoluje i věc odejmout. Za tímto účelem pak umožňuje provedení domovní prohlídky, osobní prohlídky a prohlídky jiných věcí a pozemků. Zvláštní charakter pak má zajištění peněžních prostředků na účtu u banky, zajištění zaknihovaných cenných papírů, zajištění nemovitosti, zajištění jiné majetkové hodnoty a zajištění náhradní hodnoty, které znamenají ve svém důsledku dočasné omezení pro majitele či disponenta s těmito hodnotami, resp. s věcmi evidovanými na účtech či jiných veřejných a neveřejných registrech disponovat, aniž by orgán činný v trestním řízení vykonával držbu věci. Dále do této skupiny zařazujeme i ustanovení o zadržení a otevírání zásilek, o jejich sledování a záměně a v neposlední řadě pak odposlech a záznam telekomunikačního provozu.

4.2. Historický exkurz

Tak jako se mění a vyvíjí společnost spolu se všemi jejími znaky, mezi které bezpochyby patří i kriminalita, měnilo se a vyvíjelo se i trestní řízení soudní. Dokladem je i řada novelizací tohoto právního předpisu, kterých je do současné doby na čtyři desítky.

Bylo by však iluzorní domnívat se, že toliko společensko-politické aspekty a změny naší společnosti byly tou jedinou hnací silou tohoto vývoje, ačkoliv můžeme říci, že bezpochyby byly společensko-politické změny silou nejsilnější.

Vývoj institutů upravujících zajištění věcí pro potřeby trestního řízení byl značně ovlivněn také technickým rozvojem a rozvojem

v dalších sférách společenského života. Dokladem toho je např. vytvoření nových institutů v devadesátých letech minulého století, jako je odposlech a záznam telekomunikačního provozu či zajištění peněžních prostředků na účtu banky apod.

4.2.1. Zajištění věci ve znění zákona číslo 141/1961 Sb.

Trestní řád, resp. zákon o trestním řízení soudním ve znění zákona číslo 141/1961 Sb., nabytí platnosti 9.12.1961, uveřejněn byl ve Sbírce zákonů v částce číslo 66 v roce 1961 na straně 513 a účinnosti nabyl dne 1.1.1962.

Původní znění zákona číslo 141/1961 Sb. obsahovalo normativní text, který je uveden v příloze č. 1.

4.2.2. Novelizace zákonem číslo 303/1990 Sb.,

Novelizace trestního řádu, které proběhly v následujících letech, byly ojedinělé a nijak podstatným způsobem nezasahovaly do problematiky zajištění věci pro potřeby trestního řízení. První výraznější změny přinesl až zákon číslo 303/1990 Sb., který v ustanovení § 83 odst. 1 TrŘ zkrátil lhůtu k doručení příkazu k domovní prohlídce z původních 48 hodin na 24 hodin. Dále pak nově upravil ustanovení § 88 TrŘ upravující odposlech a záznam telekomunikačního provozu. Znění ustanovení § 88 TrŘ je uvedeno v příloze č. 2.

4.2.3. Novelizace zákonem číslo 25/1993 Sb.,

V devadesátých letech dvacátého století pak následuje řada změn zákona číslo 141/1961 Sb., které se často dotkly i institutu zajištění věci pro potřeby trestního řízení, a to nejen co do způsobu, jak

provádět již normativně zakotvené způsoby, např. kdo vydává příkaz k domovní prohlídce, kdy je nutný souhlas státního zástupce (dříve prokurátor) apod., ale do trestního řádu byly zavedeny i nové instituty.

Zákon číslo 25/1993 Sb. změnil podstatným způsobem problematiku pravomocí u domovní prohlídky a zavedl nový pojem, a to prohlídku jiných prostor a pozemků. Dále bylo vneseno do trestního řádu ustanovení o vstupu do obydlí (§ 83c TrŘ) a tomu odpovídajícím způsobem byla upravena i následující ustanovení (§ 85 odst. 5 TrŘ). Rovněž bylo normativně upraveno oprávnění orgánu provádějícího prohlídku překonat odpor při prohlídce kladený. Drobnou změnu pak zaznamenalo i ustanovení upravující odposlech a záznam telekomunikačního provozu, a to konkrétně ustanovení § 88 odst. 2 TrŘ, které poté znělo následovně:

Normativní text provedené novelizace je uveden v příloze č. 3.

4.2.4. Novelizace zákonem číslo 154/1994 Sb.,

Do této novelizace trestního řádu zasáhla významným způsobem legislativní změna, která zrušila prokurátory a vytvořila funkci státních zástupců, jež převzali jejich funkci v trestním řízení. Stejně tak se promítly i změny v resortu Policie ČR, kdy termín „vyhledávací orgán“ byl nahrazen označením „policejní orgán“.

Mimo změn, které pramenily z výše uvedených důvodů, byly provedeny i jiné drobné úpravy, např. v ustanovení § 80 odst. 1 TrŘ, do kterého byla vložena následující věta:

„Pokud osoba, která nemá na věc právo, ji přes opakovanou výzvu nepřevzme, bude věc prodána a částka za ni stržená bude uložena do

úschovy soudu. Na prodej se užije přiměřeně předpisu o soudním prodeji zabavených movitých věcí.“

Nejpodstatněji se však tato novelizace dotkla ustanovení upravující zadržení zásilky a odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jehož znění je uvedeno v příloze č. 4.

Další neopominutelnou změnou, kterou tento zákon přinesl, bylo zařazení do ustanovení upravující prohlídky, konkr. prohlídky jiných prostor, termín „pozemky“, tedy toto ustanovení následně zní „prohlídka jiných prostor a pozemků“.

4.2.5. Novelizace zákonem číslo 150/1997 Sb.,

Dalším zákonem, který podstatným způsobem zasáhl do problematiky zajištění věcí pro potřeby trestního řízení, zejména zavedením nových procesních institutů, byl zákon č. 150/1997 Sb. Do oddílu upravujícího vydání a odnětí věci byl nově zaveden institut „zajištění peněžních prostředků na účtu u banky“.

Co se týče dalších změn, tak v ustanovení § 86 odst. 1 TrŘ upravujícím záměnu zásilky byla posílena role státního zástupce, který v přípravném řízení může sám vydat příkaz k zadržení zásilky, přičemž do této novelizace podával pouze návrh soudci k zadržení zásilky. Dále bylo vloženo do tohoto oddílu nové ustanovení upravující záměnu zásilky.

K drobným změnám došlo také v ustanovení upravujícím odposlech a záznam telekomunikačního provozu, a to tak, že v odstavci 1 byl detailně upraven postup policejního orgánu v případě zjištění komunikace mezi obviněným a jeho obhájcem, a dále pak v odstavci 2,

kde byla zavedena povinnost soudu zaslat opis příkazu o odposlechu a záznamu státnímu zástupci.

Normativní text provedené novelizace je uveden v příloze č. 5.

4.2.6. *Novelizace zákonem číslo 200/2002 Sb.,*

Další změna byla provedena zákonem číslo 200/2002 Sb., a znamenala, v souvislosti se změnou přípravného řízení, zánik pojmu „vyšetřovatel“ a jeho nahrazení pojmem „policejní orgán“. Dále byla policejnímu orgánu svěřena nová pravomoc ohledně zajištění peněžních prostředků na účtu u banky, a to následovně, kdy do 1 odstavce § 79a byla vložena věta:

„Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší“.

Dále byly poslední dvě věty 2 odstavce § 79a nahrazeny následovně:

„Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu soudního nebo správního rozhodnutí, se přednostně použijí peněžní prostředky nedotčené rozhodnutím o zajištění. S peněžními prostředky, na které se vztahuje rozhodnutí o zajištění, lze v rámci výkonu rozhodnutí nakládat jen po předchozím souhlasu soudce a přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn k uspokojení pohledávky státu“.

Opět pak byla posílena moc státního zástupce ohledně rozhodování o stížnosti proti zajištění tak, že v přípravném řízení o této

rozhoduje státní zástupce, nikoliv soudce, jak tomu bylo do této novelizace.

Touto novelizací byla k institutu vydání a odnětí věci nově vložena ustanovení § 79b TrŘ umožňující zajistit peněžní prostředky vedené na účtu u spořitelního a úvěrního družstva nebo jiných subjektů, které vedou účet pro jiného, a blokovat peněžní prostředky penzijního připojištění se státním příspěvkem, čerpání finančního úvěru a finančního pronájmu; a ustanovení § 79c umožňující zajistit zaknihované cenné papíry.

Do institutu upravujícího prohlídku jiných prostor byla dále vložena možnost provést tuto prohlídku i bez příkazu nebo souhlasu příslušného orgánu činného v trestním řízení, pokud s tím uživatel dotčených prostor nebo pozemků souhlasí a tento svůj souhlas v písemné podobě předá policejnímu orgánu.

V institutu upravujícím zadržení zásilky pak byla v odst. 2 uložena, v případě pozdržení zásilky z příkazu policejního orgánu, tomuto nová povinnost, a to do 24 hodin vyrozumět státního zástupce. Ustanovení § 87a TrŘ upravující záměnu zásilky byl okruh nebezpečných předmětů rozšířen o prekursorů omamných a psychotropních látek. Rovněž byl vložen nový institut, a to sledování zásilky.

Naopak novelizace ustanovení upravující odposlech a záznam telekomunikačního provozu z odstavce druhého § 88 TrŘ vypustila povinnost vyrozumět o vydání příkazu k odposlechu a záznamu, jakož i o jeho délce organizaci, která obstarává provoz telekomunikační sítě, v jejímž obvodu měl být odposlech a záznam prováděn. Dále byl

do tohoto oddílu vložen nový institut, a to sdělení údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu (§ 88a TrŘ).

Normativní text provedené novelizace je uveden v příloze č. 6.

4.2.7. Novelizace zákonem číslo 257/2004 Sb.,

Další novelizace trestního řádu, která zasáhla do problematiky zajištění věcí pro potřeby trestního řízení, byla provedena zákonem číslo 257/2004 Sb., který nově upravil odstavec 1 § 79c TrŘ v tomto znění:

„§ 79c odst. 1: Rozhodne-li předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce o zajištění zaknihovaných cenných papírů, osoba oprávněná k vedení evidence investičních nástrojů podle zvláštního zákona zřídí jejich majiteli zvláštní účet, na kterém tyto cenné papíry vede.“

4.2.8. Novelizace zákonem číslo 283/2004 Sb.,

Poslední novelizace trestního řádu v roce 2004, která zasáhla do problematiky zajištění věcí pro potřeby trestního řízení, byla provedena zákonem číslo 283/2004 Sb. a upravila nově ustanovení § 81 odst. 2, 3, 4 TrŘ, jehož znění je uvedeno v příloze č. 7.

4.2.9. Novelizace realizované v roce 2006

Podstatné změny do problematiky domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor přinesly v roce 2006 novelizace provedené zákonem číslo 79/2006 Sb., jenž vytvořil zcela novou kategorii, která se aplikuje toliko v případě prohlídek konaných u advokáta či v prostorech, kde advokát vykonává advokacii, pokud se v těchto mohou nacházet

listiny, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta a 253/2006 Sb., jenž rozšířil okruh zajišťovaných věcí.

Osobně se domnívám, že novelizace, která byla provedena zákonem číslo 79/2006 Sb., v souvislosti s novelizací zákona o advokacii, představuje nepřilíš vhodnou změnu, která vyzdvihuje určitou profesi nad rámec ostatních a přiznává jí právo určitého zvláštního zacházení v trestním řízení a je tak bezesporu dokladem o lobistických možnostech advokátního stavu.

4.3. Dokazování v trestním řízení

Jak již bylo uvedeno dříve, jedním z důvodů, proč trestní právo procesní upravuje postup orgánů činných v trestním řízení při zajištění věcí pro potřeby trestního řízení, je především charakter takto zajištěné věci coby důkazního prostředku.

Cílem procesu dokazování v trestním řízení je získání informací o trestném činu. Aby bylo možné použít tyto informace k prokázání viny či naopak nevinu obviněného, je zapotřebí tyto informace získat a uchovat je ve formě a způsobem, který vyžaduje trestní řád. Jako takové můžeme dokazování považovat za jednu z nejdůležitějších procesních činností, při které jsou získávány rozhodující poznatky.

Nicméně tématem a tedy i cílem mé rigorózní práce jsou toliko otázky zajišťování věcí, mimo jiné i pro účely dokazování, a tedy dokazování jako takovému nebudu dále věnovat ve své práci pozornost.

5. Zajištění věcí pro potřeby trestního řízení v pozitivní úpravě

Normativně je zajištění věcí pro potřeby trestního řízení upraveno v ustanoveních § 78 až 88a trestního řádu. Tato ustanovení pak představují další zákonné provedení ustanovení § 1 odst. 2 trestního řádu, kde je normativně zakotvena obecná povinnost občanů pomáhat k dosažení účelu trestního řízení.

5.1. Vydání a odnětí věci

Vydání a odnětí věci je upraveno v ustanovení § 78 až § 79 trestního řádu, subsidiárně se pak k těmto ustanovením vztahují ustanovení § 66 TrŘ o pořádkové pokutě a ustanovení § 99 TrŘ o povinnosti zachovávat mlčenlivost.

5.1.1. Vydání věci

Vydání věci je upraveno v ustanovení § 78 TrŘ a násl. Obecně se v tomto ustanovení jedná o tzv. ediční povinnost, která se dotýká každého, kdo má u sebe věc, která je důležitá pro trestní řízení. Tato ediční povinnost je plněna ze strany povinného subjektu dvěma způsoby. V prvním případě se jedná o výzvu k předložení věci, je-li jí zapotřebí např. ohledat, provést znalecké zkoumání, identifikovat apod., a ve druhém případě se jedná o vydání věci, je-li nutno ji zajistit. Výzva orgánu činného v trestním řízení má charakter opatření a lze ji učinit vůči každému, kdo má věc u sebe. Výzva pak navíc může být učiněna v souvislosti s prováděním domovní prohlídky, osobní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků. Popsaná ediční povinnost dopadá na každého, kdo má věc u sebe, tedy nemusí to být jen vlastník či obviněný, ale i kterákoliv jiná osoba, která nemá s konkrétním řízením nic společného a nemá v něm žádné postavení.

Pokud budeme definovat, co má zákon na mysli pojmem „věc důležitá pro trestní řízení“, pak je nutno uvést, že se jedná zejména o:

- listiny, které jsou listinnými důkazy
- předměty, které mohou být věcnými důkazy
- věci, ohledně nichž by mohl být uložen trest propadnutí věci nebo ochranné opatření zabránění věci
- listinné cenné papíry, jelikož podléhají režimu movitých věcí

Ustanovení odstavce druhého § 78 TrŘ představuje jakousi zákonnou výjimku z povinnosti definované v odstavci prvním §78 TrŘ, kdy povinnost se nevztahuje na listinu, jejíž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo ke zproštění povinnosti zachovávat věc v tajnosti nebo ke zproštění povinnosti mlčenlivosti. Tato výjimka se však, jak vyplývá z dikce zákona, vztahuje toliko na listiny, tedy jiné věci musí být vydány. Režimu listiny v této souvislosti nepodléhají směnky. V souvislosti s rozvojem výpočetní techniky je nutno položit si otázku, zda toto omezení není nutné vztáhnout i na nosiče informací, které ve velké míře nahrazují psaný text a listiny. Domnívám se, že s ohledem na tento charakter je nutno vykládat toto omezení extenzivně a přiznat toto omezení i nosiči informací.

Výzvu k předložení či vydání věci může učinit předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán.

Určité zvláštní postavení má v tomto institutu ustanovení § 66 TrŘ, které představuje procesní sankci za nesplnění určité procesní povinnosti spočívající v možnosti uložení pořádkové pokuty či předání ke kázeňskému potrestání nebo kárnému postihu. Její aplikace, vzhledem k jejímu charakteru, jako např. opakované ukládání, možnost

prominutí, jakož i její výše je na úvaze orgánu činného v trestním řízení. Není však podmínkou k postupu dle § 79 TrŘ, tedy k odnětí věci, ale ani není souběžný postup s ustanovením § 79 TrŘ vyloučen.

K ustanovení o vydání věci je nutno ještě podotknout, že na něj dopadá i povinnost uložená v ustanovení § 79 odst. 5, 6 TrŘ ohledně popisu věci, který musí být dostatečně přesný tak, aby umožnil určit její totožnost, a dále pak osoba, která věc vydala, musí obdržet od orgánu, jemuž věc vydala, písemné potvrzení či opis protokolu. Protokol se sepíše také o předložení věci.

Úkony spočívající ve vydání věci bývají často realizovány ještě před zahájením trestního stíhání, a proto je nutno vzít v úvahu také ustanovení § 160 odst. 4 TrŘ, které upravuje postup při provádění neodkladných a neopakovatelných úkonech (viz kapitola č.7).

Současná právní úprava vydání věci je uvedena v příloze č. 8.

5.1.2. Odnětí věci

Odnětí věci je upraveno v ustanovení § 79 TrŘ a násl. Oproti „vydání věci“ má „odnětí věci“ charakter důraznějšího zajišťovacího prostředku a uplatní se v případě, kdy osoba, vůči níž byla směřována výzva k vydání věci, tuto dobrovolně nevydala. Předpoklady pro odnětí věci jsou následující:

- věc důležitá pro trestní řízení, která nebyla tím, kdo ji má u sebe na výzvu, vydána
- nejde o listinu, jejíž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu

- odnětí proběhne na základě příkazu příslušného orgánu činného v trestním řízení

Příkaz k odnětí má charakter rozhodnutí sui generis a není proti němu přípustný opravný prostředek. Souhlas státního zástupce pak má formu opatření. Příkaz k odnětí věci vydává předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán, který k vydání takového příkazu potřebuje předchozí souhlas státního zástupce, pokud se však nejedná o případy, kdy věc nesnese odkladu a předchozího souhlasu nelze dosáhnout. Z textu zákona pak jednoznačně vyplývá, že odnětí věci provádí subsidiárně policejní orgán, který není oprávněn přezkoumávat odůvodněnost takového příkazu.

Co se týče jazykového spojení „věc nesnese odkladu“, pod tímto je nutno si představit stav, kdy hrozí např. zničení, poškození nebo zasaňování věci důležité pro trestní řízení. Nemožnost dosáhnout předchozího souhlasu státního zástupce znamená i nemožnost obstarání takového souhlasu např. telefonicky. Pokud by však šlo o případy odnětí věci při výkonu domovní prohlídky, osobní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor a pozemků, pak takového souhlasu není zapotřebí, neboť je obsažen v příkazu k domovní, osobní prohlídce, případně k prohlídce jiných prostor a pozemků. Za důležité ustanovení je nutno rovněž považovat ustanovení § 79 odst. 5 TrŘ, upravující povinnost popsat věc tak, aby bylo možné určit její totožnost. Její popis by jí tedy měl charakterizovat natolik, aby byla nezaměnitelná. tedy i genericky určené věci (např. peníze) musí být popsány tak, aby byly individuálně identifikovatelné.

Zákon dále ukládá, aby k odnětí věci byla, dle možnosti, přibrána nezúčastněná osoba. Touto nezúčastněnou osobou však dle ustálené rozhodovací praxe soudu v žádném případě není zaměstnanec

soudu, státního zastupitelství či policejní orgán. Pokud by předmětem odnětí věci byly věci utajované podle zvláštního zákona, pak je nutno tuto osobu poučit o povinnostech podle zákona číslo 412/2005 Sb. Osoba, které byla věc odňata, pak obdrží potvrzení či kopii takového protokolu.

Rovněž i v případě odnětí věci se často jedná o úkony, které jsou realizovány ještě před zahájením trestního stíhání, a proto je nutno vzít v úvahu také ustanovení § 160 odst. 4 TrŘ, které upravuje postup při provádění neodkladných a neopakovatelných úkonů.

Současná právní úprava odnětí věci je uvedena v příloze č. 9.

5.1.3. Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice ustanovení § 78 TrŘ a § 79 TrŘ

R 50/1977-II. Osoba, která uplatnila vlastnické právo k věcem vydaným podle § 78 TrŘ nebo odňatým podle § 79 TrŘ, je osobou oprávněnou podat stížnost proti rozhodnutí o vrácení nebo vydání věci podle § 80 odst. 1 TrŘ.

SR 103/2000-3. Zákonnosti vydání věci při domovní prohlídce není na překážku, vydala-li osoba, u níž se prohlídka koná, doličnou věc nedobrovolně, jen pod hrozbou uložení pořádkové pokuty (§ 66 odst. 1 TrŘ) nebo po upozornění na možnost odnětí věci (§ 79 TrŘ). (1)

ÚS 176/1999-n. Definici nedokladného úkonu podává § 160 odst. 4 TrŘ. Podle jeho první věty jde o takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání podle § 160 odst. 1 TrŘ. Jakkoli je obecně možno připustit odnětí věci formou neodkladného úkonu, je třeba povahu úkonu jako úkonu neodkladného nepochybně posuzovat vždy podle okolností konkrétního

případu. Je tedy třeba zvážit, zda konkrétní úkon splňuje podmínky neodkladnosti, a to také ve vztahu k osobě, již se týká. (2)

5.2. Zajištění peněžních prostředků na účtu u bank, zaknihovaných cenných papírů, nemovitosti a jiné majetkové hodnoty

5.2.1. Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky

Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky je upraveno v ustanovení § 79a TrŘ a násl. Podstatou zajištění peněžních prostředků na účtu u banky je omezení dispozičního práva majitele účtu k těmto prostředkům a k prostředkům na účet dodatečně došlých, nikoliv jejich fyzické odejmutí, v čemž se podstatně odlišuje od institutu vydání či odnětí věci.

Předpoklady k vydání rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu u banky jsou následující:

- peněžní prostředky jsou určeny ke spáchání trestného činu
- peněžní prostředky k jeho spáchání byly užity
- peněžní prostředky jsou výnosem z trestné činnosti

Peněžní prostředky jsou určeny ke spáchání trestného činu tehdy, jestliže jsou za tímto účelem shromažďovány na účtu u banky, ale dosud ke spáchání trestného činu nebyly užity. Vzhledem ke skutečnosti, že se ze strany subjektu, který takto finanční prostředky shromažďuje, musí se jednat o jednání s konkrétním záměrem či úmyslem takto finanční prostředky užít, nepřichází zde do úvahy nedbalostní trestné činy.

Peněžní prostředky byly užity ke spáchání trestného činu tehdy, pokud jejich prostřednictvím nebo za jejich použití došlo k realizaci jednání popsaného ve skutkové podstatě konkrétního trestného činu, resp. k naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu. Zpravidla se jedná o případy, kdy prostřednictvím těchto peněžních prostředků bylo realizováno jednání pachatele, tedy došlo k naplnění objektivní stránky trestného činu, přičemž nemusely být nutně použity k naplnění všech znaků objektivní stránky trestného činu. Postačuje, pokud jen usnadní nebo umožní vlastní realizaci trestného činu. Důležitým znakem takto vymezených peněžních prostředků je jejich význam pro naplnění znaků trestného činu. Jejich existence nebo neexistence musí mít zásadní vliv na samotné spáchání trestného činu. Nelze tak postihnout peněžní prostředky, které má pachatel trestného činu v době jeho spáchání u sebe a následně je uloží na účet u banky.

Peněžní prostředky jsou výnosem z trestné činnosti, jestliže byly získány trestným činem nebo byly nabyty za věci získané trestným činem či za věci představující odměnu za spáchání trestného činu. Při hodnocení takto získaných peněžních prostředků je nerozhodný jak právní titul nabytí, tak doba získání těchto peněžních prostředků. Lze tedy tyto peněžní prostředky získat před spácháním trestného činu nebo i po jeho spáchání.

Obecně lze říci, že trestní řád nevyžaduje, aby se jednalo o peněžní prostředky, které se nacházejí na účtu obviněného či účtu, k němuž má obviněný dispoziční právo, jelikož nelze vyloučit, že peněžní prostředky takto získané budou ukládány právě na účty osob, které se na trestné činnosti bezprostředně nepodílejí.

Důležitou součástí konstrukce právní normy § 79a TrŘ je jeho první věta, která zní: „Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že ...“.

Z uvedeného vyplývá, že k závěru o tom, zda předmětné peněžní prostředky jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity nebo jsou výnosem z trestné činnosti, postačí jen vyšší stupeň pravděpodobnosti, který však musí být odůvodněn konkrétními zjištěnými skutečnostmi, tedy nepostačuje pouhé obecné podezření.

Následně byla možnost orgánů činných v trestním řízení ohledně zajištění peněžních prostředků na účtu u banky rozšířena také na další finanční instituty, jako jsou spořitelní a úvěrní družstva a další. Spořitelní a úvěrní družstva jsou subjekty, které nepodléhají zákonu o bankách, nicméně mají oprávnění provádět určité činnosti, které jinak provádějí toliko banky. Tzv. družstevním záložnám je umožněno přijímat vklady od svých členů – družstevníků - a poskytovat jim úvěry a další finanční služby, jako je vedení účtů, provádění plateb, vydávat platební karty apod. Dále mohou za určitých okolností přijímat vklady i od jiných subjektů než jsou jejich členové a provádět pro tyto subjekty další služby. Právě přijaté vklady, které jsou vedeny na vkladových účtech, jsou účty ve smyslu ustanovení § 79a TrŘ. Dalšími subjekty, které vedou účet pro jiného, jsou:

- peněžní ústav – na základě smlouvy o vkladu dle § 778 až § 787 občanského zákoníku
- jiná osoba, která vede běžný účet nebo vkladový účet (§ 708 až § 719b obchodního zákoníku)
- depozitář, který vede běžný účet pro investiční společnost nebo investiční fond
- Česká konsolidační agentura
- věznice, která vede účet odsouzeného

Dále je možné takto postihnout peněžní prostředky penzijního připojištění se státním příspěvkem finančního úvěru a finančního

pronájmu, resp. blokovat nároky z titulu penzijního připojištění, poskytnutého finančního úvěru či finančního pronájmu.

Co se týče zajištění peněžních prostředků na účtu u banky, tak toto rozhodnutí má formu usnesení, přičemž zákon nevyžaduje, aby se jednalo o finanční prostředky obviněného. Rozhodnutí musí mimo obvyklých náležitostí obsahovat také číslo účtu, kód banky a dále peněžní částku, na kterou se zajištění vztahuje a doručuje se nejprve bance a teprve poté, co banka provede zajištění, doručuje se rozhodnutí také majiteli účtu, příp. i dalším osobám uvedeným v ustanovení § 137 trestního řádu. Rovněž rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění má charakter usnesení. Usnesení o zajištění lze napadnout stížností, která nemá odkladný účinek a rozhoduje o ní soud.

Rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků vydává předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Policejní orgán k jeho vydání potřebuje předchozí souhlas státního zástupce, pokud se nejedná o naléhavý případ, který nesnese odkladu. V takovém případě je policejní orgán oprávněn příkaz k zajištění peněžních prostředků na účtu u banky vydat i bez předchozího souhlasu státního zástupce, ale musí mu jej do 48 hodin předložit, a ten s ním buď vysloví souhlas nebo ho zruší.

Pokud v průběhu zajištění nastane situace, že zajištění peněžních prostředků na účtu pro účely trestního řízení již není třeba anebo není třeba v takové výši, zajištění se zruší nebo omezí.

Současná právní úprava zajištění peněžních prostředků na účtu u banky je uvedena v příloze č. 10.

5.2.2. Zajištění zaknihovaných cenných papírů

Zajištění zaknihovaných cenných papírů je upraveno v ustanovení § 79c TrŘ a násl. Novelizace trestního řádu v roce 2001 zavedla institut umožňující zajištění cenných papírů, které existují v elektronické podobě vedené u Střediska cenných papírů, České národní banky, příp. jiných subjektů a nemají materiální podobu. Zákonodárci tak reagovali na skutečnost, že hospodářská kriminalita se ve značné míře začala orientovat na oblast finančního trhu a že výtěžkem z trestné činnosti bývaly často cenné papíry nejen v listinné podobě, ale i v podobě zaknihovaných cenných papírů. (Trestní právo 11/97). Zaknihovanými cennými papíry mohou být akcie, dluhopisy, podílové listy, investiční kupony, kupony a opční listy. Rozhodnutí má formu usnesení a přiměřeně se užije postup, jako je tomu u zajištění peněžních prostředků na účtu u banky.

Ačkoliv podléhají cenné papíry režimu movitých věcí, a to v návaznosti na ustanovení § 89 odst. 13 trestního zákona, jevil se postup v případě zajištění zaknihovaných cenných papírů postupem dle § 78 TrŘ, příp. § 79 TrŘ jako nevhodný. Navzdory tomuto byl tento postup původně v trestním řízení aplikován. Důvodem byla zejména jeho definice v ustanovení § 1 odst. 2 zákona číslo 591/1992 Sb., o cenných papírech, kdy listina, která je cenným papírem podle odst. 1 (listinný cenný papír), může být nahrazena zápisem do zákonem stanovené evidence (zaknihovaný cenný papír), pokud tak stanoví zákon. Dále pak zákon používal termín cenný papír, tedy nerozlišoval mezi listinou či zápisem

Následně byl pak zaveden do trestního řádu institut zajištění zaknihovaných cenných papírů. Důvodem byla zejména skutečnost, že takovéto cenné papíry existují toliko jako určitý seznam, tedy

v imateriální podobě, a tedy nešlo v pravém smyslu slova o nějaké vydání či odnětí věci. Jako daleko vhodnější se jevil postup, kdy byly zaknihované cenné papíry převedeny na zvláštní účet u Střediska cenných papírů, který byl zřízen na žádost orgánu činného v trestním řízení.

Cenné papíry jsou obecně definovány jako listiny, ve kterých je inkorporováno určité právo, tedy existence tohoto práva je spjata s existencí takovéto listiny a se zánikem listiny toto právo zaniká. Technický pokrok si však vyžádal, aby obdobným, resp. stejným způsobem byl hodnocen i zápis o těchto právech na jakémkoliv jiném substrátu, což je nejčastěji paměťové médium počítače apod. Český právní řád nedefinuje obecně cenný papír, ale užívá taxativní výčet listin, resp. zápisů, které považuje za cenné papíry. Tento výčet je uveden v § 1 zákona o cenných papírech a jedná se o:

- akcie
- zatímní listy
- podílové listy
- dluhopisy
- investiční kupóny
- listinné kupóny
- opční listy
- směnky
- šeky
- skladové listy
- náložné listy
- skladištní listy
- jiné listiny, které jsou za cenné papíry prohlášeny zvláštním právním předpisem

Všechny vyjmenované cenné papíry mohou existovat jako listinné cenné papíry, přičemž akcie, podílové listy, investiční kupóny, kupóny a opční listy mohou navíc existovat v podobě zápisu do zákonem stanovené evidence, tedy mohou existovat jako tzv. zaknihované cenné papíry. Zákon o cenných papírech vypočítává následující evidence cenných papírů:

- Středisko cenných papírů
- evidence vedená jinou právnickou osobou, a to v rozsahu smlouvy uzavřené se Střediskem cenných papírů
- Česká národní banka, která vede evidenci dluhopisů s dobou splatnosti do jednoho roku a evidenci zřízenou dle zákona číslo 6/1993 Sb., o České národní bance

Rozhodnutí má v tomto případě opět formu usnesení a výrok obsahuje zejména následující náležitosti:

- obligatorní výrok – zákaz nakládat s konkrétními zaknihovanými cennými papíry, tj., že nelze uzavřít následující smlouvy, jejichž předmětem by byl konkrétně vymezený zajištěný zaknihovaný cenný papír – smlouvy o převodech cenných papírů, smlouvy o půjčce cenných papírů, obstaravatelské smlouvy a dále pak smlouvy o úschově, správě a uložení a obhospodařování cenných papírů podle § 34 až § 38 zákona o cenných papírech
- fakultativní výrok – zákaz výkonu dalších konkrétně vymezených práv, přičemž zde se vychází zejména z druhu a povahy cenného papíru a dále pak z povahy a okolností trestného činu, pro který se vede trestní stíhání

Ohledně doručování usnesení o zajištění zaknihovaných cenných papírů platí přiměřeně to, co se týkalo i zajištění peněžních

prostředků na účtu u banky, tedy nejprve se doručuje osobě, která vede zaknihované cenné papíry, teprve následně majiteli účtu, příp. dalším osobám. Těmto osobám se doručuje usnesení až poté, co bylo provedeno zajištění zaknihovaných cenných papírů. Důvody pro zajištění zaknihovaných cenných papírů jsou stejné jako důvody, pro které lze zajistit peněžní prostředky na účtu u banky. Usnesení o zajištění lze napadnout stížností, která nemá odkladný účinek a rozhoduje o ní soud.

Rozhodnutí o zajištění zaknihovaných cenných papírů je oprávněn vydat předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Policejní orgán k jeho vydání potřebuje předchozí souhlas státního zástupce, pokud se nejedná o naléhavý případ, který nesnese odkladu. V takovém případě je policejní orgán oprávněn příkaz k zajištění peněžních prostředků na účtu u banky vydat i bez předchozího souhlasu státního zástupce, ale musí mu jej do 48 hodin předložit a ten s ním buď vysloví souhlas nebo jej zruší.

Současná právní úprava zajištění zaknihovaných cenných papírů je uvedena v příloze č. 11.

5.2.3. Zajištění nemovitostí

Zajištění nemovitosti je upraveno v ustanovení § 79d TrŘ. Novelizace trestního řádu v roce 2006 zavedla institut umožňující zajištění nemovitostí, které sice představují věci hmotné, nicméně zařazením mezi věci nemovité spolu s intabulačním principem si zcela jistě zaslouží specifickou úpravu režimu zajištění a dalšího nakládání. Základní odlišností od věci movitých je právě již zmiňovaný intabulační princip, který legitimizuje vlastnictví k této věci zápisem v určitý veřejný seznam, jež je veden k tomu příslušným orgánem, resp.

příslušným katastrálním úřadem. Je však nutno podotknout, že toto ustanovení se nepoužije toliko na nemovitosti, jež jsou předmětem evidence katastru nemovitostí, nýbrž také na nemovitosti, jež v katastru nemovitostí evidovány nejsou a u nichž intabulační princip neplatí. Ustanovení ohledně zajištění takové nemovitosti je pak nutno aplikovat za užití analogie, resp. per analogiem legis.

Z důvodové zprávy k zákonu č. 253/2006 Sb. vyplývá, že motivem této novelizace bylo zejména plnění mezinárodních závazků České republiky. Dosavadní zajištění nemovitosti bylo možné jen v souvislosti s postupem podle § 47 TrŘ pro účely zajištění nároku poškozeného a podle § 347 TrŘ pro účely zajištění výkonu trestu propadnutí majetku, vždy však bylo vyžadováno, aby nemovitost byla ve vlastnictví obviněného. Cílem citované novelizace byl účinnější boj proti tzv. praní výnosů z trestné činnosti, a to možnosti zajistit nemovitost, která naplňuje podmínky pro zajištění a zároveň není rozhodné, kdo je v době zajištění jejím vlastníkem.

Předpoklady k vydání rozhodnutí o zajištění nemovitosti jsou následující:

- nemovitost je určena ke spáchání trestného činu
- nemovitost byla k jeho spáchání užitá
- nemovitost je výnosem z trestné činnosti

Ohledně vlastnictví k nemovitosti platí totéž, co o zajišťování peněžních prostředků, tedy nevyžaduje se podmínka, aby se jednalo o nemovitosti ve vlastnictví obviněného, neboť ani zde nelze vyloučit, že nemovitosti takto získané či užitá budou ve vlastnictví osob, které se na trestné činnosti bezprostředně nepodílejí.

Ani zde zákonodárce neopominul podstatnou součást konstrukce právní normy § 79d TrŘ, kterou tvoří její první věta, jež zní: „Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že ...“. Z uvedeného vyplývá, že k závěru o tom, zda předmětné nemovitosti jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity nebo jsou výnosem z trestné činnosti, postačí jen vyšší stupeň pravděpodobnosti, který však musí být odůvodněn konkrétními zjištěnými skutečnostmi, tedy nepostačuje pouhé obecné podezření.

Co se týče samotného procesně právního postupu, tak rozhodnutí o zajištění nemovitosti má formu usnesení. Usnesení musí mimo obvyklých náležitostí obsahovat také zákaz vlastníkovu nakládat s nemovitostí, a to zejména nemovitost převádět na jiného či ji jinak zatěžovat a je mu uložena povinnost do 15 dnů od oznámení usnesení sdělit, zda a kdo má k nemovitosti předkupní či jiné právo s poučením, že jinak odpovídá za škodu tím způsobenou. Opis usnesení zašle orgán, který o zajištění nemovitosti rozhodl, příslušnému katastrálnímu úřadu.

Rozhodnutí o zajištění nemovitosti vydává předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Policejní orgán k jeho vydání potřebuje předchozí souhlas státního zástupce, pokud se nejedná o naléhavý případ, který nesnese odkladu. V takovém případě je policejní orgán oprávněn příkaz k zajištění nemovitosti vydat i bez předchozího souhlasu státního zástupce, ale musí mu jej do 48 hodin předložit, a ten s ním buď vysloví souhlas nebo ho zruší. Usnesení o zajištění lze napadnout stížností, která nemá odkladný účinek, a rozhoduje o ní soud. Pravomocné rozhodnutí o zajištění nemovitosti je nutno doručit také osobám, o nichž je orgánu činném v trestním řízení známo, že mají k nemovitosti předkupní, nájemní nebo jiné právo, dále pak finančnímu a obecnímu úřadu, v jehož obvodu se nemovitost nachází a v jehož obvodu má vlastník nemovitosti trvalý nebo jiný

pobyt. Rovněž je nutno rozhodnutí o zajištění nemovitosti vyvěsit na úřední desce soudu a v přípravném řízení se vhodným způsobem uveřejní u příslušného státního zastupitelství. O nabytí právní moci se vyrozumí příslušný katastrální úřad. Jeli to nutné, provede orgán činný v trestním řízení ohledání nemovitosti a jejího příslušenství, o době a místě ohledání uvědomí vlastníka nemovitosti nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, tyto osoby jsou prohlídku nemovitostí a jejího příslušenství povinny strpět.

Zvláštnímu režimu pak podléhají správní řízení, která jsou vedena příslušným katastrálním úřadem ohledně zajištěné nemovitosti, a to jak v závislosti na tom, zda návrh na zahájení řízení byl doručen před doručením usnesení o zajištění nemovitosti či po něm. Pokud se týče řízení ohledně návrhu na vklad práva, který byl katastrálnímu úřadu doručen před vydáním rozhodnutí o zajištění a nebylo o něm dosud pravomocně rozhodnuto, pozbývá své účinky. Návrh na zahájení řízení na vklad práva k zajištěné nemovitosti po právní moci rozhodnutí o zajištění lze provést jen s předchozím souhlasem orgánu, který toto rozhodnutí vydal.

Jestliže následně zajištění nemovitosti pro účely trestního řízení již není nutné či není nutné v takovém rozsahu, zajištění se zruší nebo omezí. Vlastník nemovitosti, která byla zajištěna, má právo kdykoliv požádat o zrušení nebo omezení zajištění. O žádosti musí být rozhodnuto bezodkladně. Pokud byla žádost zamítnuta, může být opětovně podána, pokud v ní nebudou uvedeny nové důvody, podat 14 dnů od právní moci rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

Současná právní úprava zajištění nemovitosti je uvedena v příloze č. 12.

5.2.4. Zajištění jiné majetkové hodnoty

Zajištění jiné majetkové hodnoty je upraveno v ustanovení § 79e TrŘ. Novelizace trestního řádu v roce 2006 převzala dělení věcí jako takových z civilního práva a detailně tak upravila i kategorii jiných majetkových hodnot, kam řadíme zejména nehmotné statky, jako jsou práva mající základ v duševním vlastnictví, autorském právu, pohledávky, obchodní podíl apod. Jedná se o práva, pro které také platí intabulační princip, jež umožňuje s těmito právy efektivně disponovat, nicméně není to podmínkou pro aplikaci tohoto institutu. Navíc toto ustanovení představuje i určitou sběrnou kategorii pro všechny ostatní majetkové hodnoty, které nelze subsumovat pod věci uvedené v ustanoveních § 78 až 79d TrŘ.

Předpoklady k vydání rozhodnutí o zajištění jiné majetkové hodnoty jsou následující:

- jiná majetková hodnota je určena ke spáchání trestného činu
- jiná majetková hodnota byla k jeho spáchání užita
- jiná majetková hodnota je výnosem z trestné činnosti

Ohledně vlastnictví k jiné majetkové hodnotě platí totéž, co o zajišťování peněžních prostředků, tedy nevyžaduje se podmínka, aby se jednalo o majetkovou hodnotu ve vlastnictví obviněného, neboť ani zde nelze vyloučit, že jiné majetkové hodnoty takto získané či užité budou ve vlastnictví osob, které se na trestné činnosti bezprostředně nepodílejí.

Rovněž v konstrukci této právní normy nacházíme podmínku mající svůj základ ve vztahu mezi trestným činem a jinou majetkovou hodnotou vyjádřenou následovně: „Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti

tomu, že ...“. Z uvedeného vyplývá, že k závěru o tom, zda předmětné jiné majetkové hodnoty jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity nebo jsou výnosem z trestné činnosti, postačí jen vyšší stupeň pravděpodobnosti, který však musí být odůvodněn konkrétními zjištěnými skutečnostmi, tedy nepostačuje pouhé obecné podezření.

Co se týče samotného procesně právního postupu, tak rozhodnutí o zajištění jiné majetkové hodnoty má opět formu usnesení, které musí mimo obvyklých náležitostí obsahovat také zákaz vlastníkovi nakládat s majetkovou hodnotou, a to zejména ji převádět na jiného či ji jinak zatěžovat a je mu uložena povinnost do 15 dnů od oznámení usnesení sdělit, zda a kdo má k majetkové hodnotě předkupní či jiné právo s poučením, že jinak odpovídá za škodu tím způsobenou. Rovněž je možné v rozhodnutí omezit výkon dalších práv souvisejících se zajištěnou majetkovou hodnotou. Dále se majitel vyzve k předložení všech listin, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva k zajištěné majetkové hodnotě spolu s poučením o postupu podle § 66 a § 79 TrŘ pro případ, že by nebylo výzvě vyhověno. Tyto listiny se sepiší a uloží do úschovy soudu.

Rozhodnutí o zajištění jiné majetkové hodnoty vydává předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Policejní orgán k jeho vydání potřebuje předchozí souhlas státního zástupce, pokud se nejedná o naléhavý případ, který nesnese odkladu. V takovém případě je policejní orgán oprávněn příkaz k zajištění nemovitosti vydat i bez předchozího souhlasu státního zástupce, ale musí mu jej do 48 hodin předložit, a ten s ním buď vysloví souhlas nebo ho zruší. Usnesení o zajištění lze napadnout stížností, která nemá odkladný účinek, a rozhoduje o ní soud. Usnesení se oznamuje také dlužníku majitele majetkové hodnoty a zároveň se mu ukládá, aby

místo majitelů majetkové hodnoty složil předmět majetkové hodnoty do úschovy soudu či na jiné místo určené orgánem činným v trestním řízení, který rozhodnutí vydal, spolu s poučením, že takovéto složení majetkové hodnoty je považováno za splnění závazku dlužníka vůči majiteli jiné majetkové hodnoty.

O rozhodnutí o zajištění jiné majetkové hodnoty je nutno bezodkladně vyrozumět orgán, který vede evidenci vlastníků nebo držitelů jiné majetkové hodnoty a rovněž tak územní pracoviště Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, v jehož obvodu má majitel zajištěné majetkové hodnoty, trvalý nebo jiný pobyt. Pokud majitel zajištěné majetkové hodnoty takový pobyt v ČR nemá, pak je nutno vyrozumět pracoviště Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, v jehož obvodu se zajištěná majetková hodnota nachází.

Rovněž v tomto případě podléhají zvláštnímu režimu správní řízení, která jsou vedena příslušným orgánem vedoucím evidenci vlastníků či držitelů takovýchto majetkových hodnot, kdy zápis do takovéto evidence ohledně zajištěné majetkové hodnoty lze provést jen po předchozím souhlasu orgánu, který o zajištění rozhodl. Co se týče návrhů na zrušení nebo omezení zajištění jiné majetkové hodnoty, postupuje se obdobně jako v případě zajištěné nemovitosti.

Současná právní úprava zajištění nemovitosti je uvedena v příloze č. 13.

5.2.5. Zajištění náhradní hodnoty

Zcela osobitým institutem vneseným do této části trestního řádu poslední novelizací v roce 2006 je zajištění náhradní hodnoty podle § 79f TrŘ. Zvláštnost tohoto ustanovení spočívá v tom, že

umožňuje zajistit věci, peněžní prostředky na účtu, zaknihované cenné papíry, nemovitost nebo jinou majetkovou hodnotu, aniž by vyžadovala podmínky jako je jejich užití k trestnému činu, určení k trestnému činu či získání trestným činem.

Z jazykového výkladu vyplývá, že není-li možné zajistit podle hlavy čtvrté oddílu třetího věci, peněžní prostředky na účtu, zaknihované cenné papíry, nemovitosti a jiné majetkové hodnoty, které byly určeny, užity či jsou výnosem z trestné činnosti, je možné zajistit místo nich náhradní hodnotu, která odpovídá byť jen zčásti jejich hodnotě. Přičemž se při zajištění postupuje obdobně podle příslušných ustanovení upravujících jejich vydání, odnětí či zajištění.

Osobně se domnívám, že aplikace tohoto ustanovení bude přinášet v praxi řadu problémů. Z dikce zákona není vůbec zřejmé, jaké má toto ustanovení plnit účel, a nabízí se tak řada možných výkladů:

- jedná se o obdobu peněžité záruky podle § 73a TrŘ,
- cílem je postihovat věci, které byly získány pachatelem trestného činu v době páchaní trestného činu a následně převedeny na jiné osoby, bez zřejmé prokazatelné relevantní souvislosti s trestnou činností,
- cílem je donutit povinnou osobu k součinnosti při vydání, zajištění či odnětí, které nelze efektivně dosáhnout zákonem předepsanými prostředky,
- jedná se o analogii tzv. jistiny z civilního práva, tedy je zde dána možnost složit orgánům činným v trestním řízení náhradní hodnotu k hodnotě zajištěné, a tím dosáhnout uvolnění původně zajištěných věcí či hodnot

Podle důvodové zprávy je cílem zajišťovat a následně konfiskovat nejen majetek, který je výnosem z trestné činnosti, ale také

zajistit určitý ekvivalent takového majetku v případě, kdy takový majetek byl zničen, zůžtkován apod. K zajištění náhradní hodnoty se má přistoupit v případech, kdy nelze zajistit výnos z trestné činnosti. Náhradní hodnotu lze zajistit vždy pouze u té osoby, která měla povinnost strpět zajištění původní hodnoty, přičemž takovou osobou může být i jiná osoba než obviněný. Zajistit náhradní hodnotu je také možné v případě, že nelze zajistit věc nebo jinou majetkovou hodnotu určenou nebo užitou ke spáchání trestného činu a v úvahu přichází propadnutí nebo zabránění takové náhradní hodnoty. Uvedená úprava tak koresponduje s novelizací trestního zákona, který nově umožňuje soudu uložit propadnutí nebo zabránění náhradní hodnoty.

Současná právní úprava zajištění nemovitosti je uvedena v příloze č. 14.

5.2.6. Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice ustanovení § 79a, § 79b a § 79c TrŘ

R 60/1999. Podstatou zajištění peněžních prostředků na účtu u banky (§ 79a TrŘ) je omezení dispozičního práva majitele účtu k těmto prostředkům, nikoli jejich odejmutí majiteli účtu. Jestliže zajištění peněžních prostředků na účtu u banky pro účely trestního řízení již není třeba, pak příslušný orgán činný v trestním řízení podle § 79a odst. 3 TrŘ zajištění zruší. V případě peněžních prostředků zajištěných na účtu u banky se nejedná o věci vydané podle § 78 TrŘ nebo odňaté podle § 79 TrŘ, a proto je také nelze vrátit postupem podle § 80 TrŘ.

(3)

5.3. Domovní a osobní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků

Jak již bylo uvedeno v kapitole pojednávající o vydání a odnětí věci, často dochází k vydání a odnětí věci právě v kontextu domovní či osobní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor a pozemků.

Problematika prohlídek je upravena v ustanovení § 82 TrŘ a násl. Důvody domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků jsou následující:

- důvodné podezření, že se v bytě, v jiné prostoře sloužící k bydlení nebo v prostorách k nim náležejících (obydlí) nachází věc důležitá pro trestní řízení.

Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.

Ustanovení § 83c - Vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemky je sice systematicky zařazen mezi ustanovení umožňující převážně zajištění věci pro potřeby trestního řízení, svým účelem však sleduje zajištění osoby, a proto mu nebudu ve své rigorózní práci věnovat pozornost.

Současná právní úprava domovní a osobní prohlídky, prohlídky jiných prostor a pozemků je uvedena v příloze č. 15.

5.3.1. Domovní prohlídka

Ustanovení o domovní prohlídce představuje provedení článku 12 odst. 1 Listiny základních práv a svobod o tom, že obydlí je nedotknutelné. Toto ustanovení, které představuje významný

zajišťovací prostředek, vychází ze zásady, že prohlídka znamená vážný zásah do svobody jak osobní, tak i domovní, a připouští se proto jen v míře nezbytně nutné a za podmínek přesně stanovených zákonem. Domovní prohlídky ve svých rozhodnutích připouští také Evropský soud pro lidská práva.

Důležitým pojmem, který je obsažen v právní normě upravující problematiku domovní prohlídky, je pojem „obydlí“. Obydlí je chápáno jako prostory sloužící k bydlení a prostory k nim náležející. Jedná se tedy oproti jiným právním předpisům, jako je např. stavební zákon, o značně rozšířený okruh objektů, které mohou požívat a také požívají ochrany dle článku 12 odst. 1 listiny. Prostory sloužící k bydlení jsou zejména byty, rodinné domy, rekreační chaty a chalupy, zahradní domky, hotelový pokoj, koleje, část bytu k podnájmu apod. Bydlení samo o sobě nemusí být nepřetržité. Co se týče prostor k nim náležejících, tím rozumíme zejména prostory, k jejichž užívání opravňuje smlouva, resp. právní vztah opravňující užívat prostor, která je definována jako obydlí. Do této skupiny tedy patří sklepy, garáže apod. Pokud jde o pojem „věc důležitá pro trestní řízení“, tak tento je nutno vykládat stejně jako v případě ustanovení § 78 TrŘ.

Příkaz k domovní prohlídce musí být písemný a má charakter rozhodnutí svého druhu (*sui generis*) a není proti němu přípustná stížnost. Nařídít domovní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. V neodkladných případech má tuto kompetenci předseda senátu nebo soudce, v jehož obvodu má být prohlídka vykonána. Doručuje se osobě, u níž se prohlídka koná, čímž rozumíme vlastníka domu nebo bytu, nájemníka, podnájemníka či osobu, která obydlí skutečně užívá. Pokud je takovýchto osob více, postačuje, je-li doručen příkaz kterékoliv z nich. Lhůta k doručení příkazu o domovní prohlídce je lhůtou počítanou „a

momento ad momentum“, tedy od okamžiku k okamžiku a zákon ji stanoví na 24 hodin od odpadnutí překážky, která brání doručení. Překážkou bránící doručení pak může být nemoc, útěk apod.

5.3.2. Prohlídka jiných prostor a pozemků

Jiné prostory jsou tzv. prostory nesloužící k bydlení, které zařazujeme zpravidla do režimu zákona o nájmu a podnájmu nebytových prostor, podle zákona číslo 116/1990 Sb. Jedná se o prostory, které nejsou veřejně přístupné, tedy dílny, sklady, živnostenské provozovny, samostatně stojící garáže, automobily, lodě apod. Co se týče prohlídky pozemků, tak zde má zákon na mysli pozemky nezastavěné. V případě zastavěných pozemků se postupuje podle ustanovení o domovní prohlídce.

Pokud jde o pojem „věc důležitá pro trestní řízení“, tak tento je nutno vykládat stejně jako v případě ustanovení § 78 TrŘ.

Příkaz k prohlídce jiných prostor a pozemků musí být písemný a má charakter rozhodnutí svého druhu (sui generis) a není proti němu přípustná stížnost. Nařídít prohlídku jiných prostor a pozemků je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán, který k vydání takového příkazu potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Pokud se však nejedná o případy, kdy věc nesnese odkladu a předchozího souhlasu nelze dosáhnout, příp. pokud uživatel dotčených prostor nebo pozemků písemně prohlásí, že s prohlídkou souhlasí a své prohlášení předá policejnímu orgánu. Příkaz se doručuje osobě, která dotčené prostory nebo pozemky užívá. Pokud brání doručení příkazu nějaká překážka, pak bezprostředně po odpadnutí této překážky. Lhůta k doručení příkazu o prohlídce jiných prostor nebo pozemků je lhůtou počítanou „a momento ad momentum“,

tedy „od okamžiku k okamžiku“, a zákon ji blíže nestanoví. Překážkou bránící doručení pak může být nemoc, útěk apod.

Podle ustanovení upravujícího prohlídku jiných prostor lze postupovat i v případech, kdy není vyhověno žádosti státního zástupce podle § 8 odst. 2 k získání listin, které tvoří předmět bankovního tajemství, a to i navzdory opatřením učiněným dle § 78 TrŘ a § 66 TrŘ. Podle tohoto ustanovení se postupuje i v případech věcí důležitých pro trestní řízení uložených klientem banky v pronajaté bankovní schránce. Zde rozlišujeme dva případy. V prvním je věc důležitá pro trestní řízení uložena v bezpečnostní schránce, kterou si klient banky pronajal; pak musí příkaz k prohlídce směřovat jak vůči klientovi, tak i vůči bance. Ve druhém případě byla věc důležitá pro trestní řízení bankou převzata k uložení v trezoru banky; pak příkaz směřuje toliko vůči bance.

5.3.3. Osobní prohlídka

Ustanovení o osobní prohlídce představuje provedení článku 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod o nedotknutelnosti osoby a jejího soukromí. Rovněž toto ustanovení, které představuje významný zajišťovací prostředek, vychází ze zásady, že prohlídka znamená vážný zásah do svobody osobní, a připouští se proto jen v míře nezbytně nutné a za podmínek přesně stanovených zákonem.

Příkaz k osobní prohlídce má charakter rozhodnutí svého druhu (*sui generis*) a není proti němu přípustná stížnost. Nařídít osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán, který k vydání takového příkazu potřebuje předchozí souhlas státního zástupce, pokud se však nejedná o případy, kdy věc nesnese odkladu a předchozího souhlasu nelze dosáhnout., příp. i v těch případech, kdy jde o osobu přistiženou při

trestném činu nebo o osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení nebo se bere do vazby, a též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí. Subsidiárně vykonává prohlídku policejní orgán, přičemž osobní prohlídku vykonává vždy osoba stejného pohlaví.

Pokud jde o pojem „věc důležitá pro trestní řízení“, tak tento je nutno vykládat stejně jako v případě ustanovení § 78 TrŘ. „Zbraň“ pak rozumíme zbraň v technickém smyslu a jedná se o vše, čím lze učinit útok proti tělu důraznější.

5.3.4. Výkon prohlídek

Samotný výkon prohlídek je upraven v ustanovení § 85 až 85c TrŘ a systematicky je nutno do této kapitoly zařadit i otázku předchozího výsledku upravenou v ustanovení § 84 TrŘ.

Před prohlídkou je nutné toho, u koho nebo na kom se má prohlídka konat, nejprve vyslechnout a teprve následně, pokud se nepodaří výsledkem dosáhnout dobrovolného vydání hledané věci nebo odstranit jiný důvod, pro který měla být prohlídka vykonána, přistoupit k prohlídce. Účelem toho ustanovení je předejít, resp. odvrátit, byť i legitimní důvod k vykonání prohlídky a tedy i zákonného prolomení se do základních práv chráněných v článku 7 a v článku 12 odst. 1 Listiny. Na samotný výslech se použije analogicky ustanovení § 91 TrŘ a násl., příp. § 97 TrŘ a násl. O samotném výsledku se sepisuje protokol, přičemž tento protokol může být součástí protokolu o prohlídce. Od předchozího výsledku lze upustit pouze z taxativně stanovených důvodů, jimiž je skutečnost, že věc nesnese odkladu a výslech nelze provést okamžitě. Pod spojením „odstranění jiných důvodů“ je třeba

rozumět např. zjištění o tom, že věc byla zničena či se nachází jinde apod.

Při domovní prohlídce nebo prohlídce jiných prostor a pozemků je třeba umožnit osobě, u níž se takový úkon koná, nebo některému dospělému členu její domácnosti nebo v případě prohlídky jiných prostor též jejímu zaměstnanci účast při prohlídce. Co se týče definování takovéto osoby, tak je nutno toto pojmout extenzivně, nemusí se jednat jen o osobu sdílející společnou domácnost, jak má na mysli ustanovení § 115 občanského zákoníku, ale může jít o jakoukoliv osobu blízkou, která se v objektu nachází. K výkonu domovní a osobní prohlídky je pak třeba přibrat osobu, která není na věci zúčastněna, přičemž tuto osobu je nutno vykládat tak, jak je uvedeno u § 79 TrŘ.

Co se týče tzv. prokázat své oprávnění, pak se orgán provádějící prohlídku prokazuje příslušným příkazem, v případě osobní prohlídky podle § 83b odst. 4 TrŘ se prokazuje prokázáním své příslušnosti k policejnímu orgánu a odkazem na znění zákona v § 83b odst. 4 TrŘ a § 82 odst. 4 TrŘ.

Osoba, u níž má být prohlídka vykonána, je povinna tyto úkony strpět. Neumožní-li to, jsou orgány provádějící úkon oprávněny, po předchozí marné výzvě, překonat její odpor nebo jí vytvořenou překážku. Odporem se zde rozumí fyzický odpor osoby, vůči níž úkon směřuje. Vytvořenou překážkou se pak rozumí vše, co má zabránit vstupu do obydlí, jiných prostor či na pozemky, např. oplocení, zámky, ale i pes či příslušník soukromé bezpečnostní služby. Co do způsobu překonání odporu zákon mlčí. Lze postupovat, jak za použití pořádkových opatření dle § 66 TrŘ, ale i intenzivnějším způsobem, jak vůči fyzickým osobám, např. hmaty a chvaty, služební pes, apod., tak i vůči věcem, jako vylomení mříží, zámku dveří, zneškodnění hlídacích

psa apod. Je však nutno dodržet zásadu proporcionality, tedy použít pouze těch prostředků a takové intenzity, které postačí k překonání odporu, a šetřit tak práva osob na úkonu zúčastněných. Překonání takového odporu je pak nutno poznamenat v protokolu.

Systematicky je dále do tohoto oddílu zařazena problematika provádění důkazů v bytě, obydlí, jiných prostorách a na pozemku (ustanovení § 85b TrŘ), v jejichž případech se přiměřeně použije ustanovení upravující domovní a osobní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků.

5.3.4.1. Výkon prohlídek u advokátů

Novelizace trestního řádu zákonem číslo 79/2006 Sb., představovala podstatný zásah do ustanovení upravující výkon prohlídek, jelikož samostatně upravila v advokacii dlouho diskutovaný problém prohlídek v prostorech, v nichž advokát vykonává advokacii, pokud se v nich mohou nacházet listiny, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta.

Jedná se o právní úpravu uvedenou v § 85b TrŘ a tato stanoví pro takovéto domovní prohlídky či prohlídky jiných prostor následující postup. Má-li být provedena prohlídka v uvedených prostorách, je orgán provádějící prohlídku povinen vyžádat si předem součinnost České advokátní komory (dále jen ČAK), která z řad svých zaměstnanců či advokátů ustanovení zástupce ČAK, který je prohlídce fakticky přítomen a na místě uděluje orgánu provádějícímu prohlídku souhlas k seznámení se s obsahem listin, jež se tam nacházejí. Přičemž souhlas či eventuální nesouhlas zástupce ČAK je nutno poznamenat v protokolu. V případě, kdy zástupce ČAK na místě odmítne souhlas udělit, je orgán provádějící prohlídku povinen zajištěné listiny

zabezpečit tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit, zničit či poškodit a bezprostředně je předat ČAK. ČAK tyto listiny advokátovi vrátí, jakmile uplyne lhůta k podání návrhu na nahrazení nesouhlasu zástupce ČAK soudem, příp. je-li takový návrh zamítnut jako celek. V případě, že je návrh zamítnut pouze zčásti, vrátí advokátovi jen ty listiny, ohledně kterých byl návrh zamítnut.

Další postup pak spočívá v podání návrhu k soudu, a to do 15 dnů ode dne odmítnutí zástupce ČAK k seznámení se s obsahem bezprostředně nadřízeného soudu, který prohlídku nařídil prostřednictvím tohoto orgánu, v případě prohlídky jiných prostor nařízených policejním orgánem podává návrh předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. Návrh musí, kromě obecných náležitostí podle § 59 odst. 4 TrŘ, obsahovat označení listin ohledně kterých se navrhovatel domáhá nahrazení souhlasu zástupce ČAK, vylíčení rozhodných skutečností s odůvodněním, proč má být nesouhlas zástupce ČAK nahrazen rozhodnutím soudu a rovněž je k návrhu zapotřebí připojit protokol, jež obsahuje nesouhlas zástupce ČAK, tedy protokol o příslušné prohlídce. Pokud návrh nespĺňuje zákonným předepsané náležitosti nebo je neurčitý či nesrozumitelný, soud k němu dále nepřihlíží, resp. soud nevyzve navrhovatele k doplnění návrhu a toliko jej o tom informuje.

Soud dále bezodkladně projedná návrh ve veřejném zasedání a uloží ČAK předložení listin, ohledně kterých je navrhováno nahrazení souhlasu soudem, a seznámí se s jeho obsahem. Pokud soud dojde k závěru, že se jedná o listiny neobsahující skutečnosti, o nichž je advokát povinen zachovávat mlčenlivost, návrhu vyhoví, v opačném případě návrh zamítne. Soud rozhoduje usnesením. Po právní moci usnesení předá soud listiny, ohledně nichž bylo návrhu vyhověno, orgánu provádějícímu prohlídku a uloží mu, aby je ČAK vrátil ihned

poté, co se seznámí s jejich obsahem, to však neplatí, má-li být listin užito jako důkazu. Listiny, ohledně nichž byl návrh zamítnut soud vrátí ČAK. Obdobě jako listiny je nutné posuzovat i jiné nosiče informací, jako např. paměťová média apod.

Současná právní úprava domovní a osobní prohlídky, prohlídky jiných prostor a pozemků je uvedena v příloze č. 16.

5.3.5. Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice prohlídek

R 11/1997. Osoba, která odstraní z objektu, v němž se provádí domovní prohlídka, věc, jejíž nalezení je domovní prohlídkou sledováno, se nedopouští trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 písm. a) TrZ. Podle okolností může jít o trestný čin nadržování podle § 166 odst. 1 TrZ nebo o jednání, kterým se ruší řízení a za které lze uložit pořádkovou pokutu podle § 66 odst. 1 TrŘ.

ÚS 12/1999-n. Nelze přisvědčit námitce (tvrzení), že vydání příkazu k domovní prohlídce u advokáta brání skutečnost, že jako advokát, jemuž svědčí zákonem stanovená povinnost mlčenlivosti, disponuje (disponoval) řadou důvěrných informací, svěřených mu jeho klientelou; i když jde o povinnost státem přikázanou a tedy obecně chráněnou (§ 21 zákona č. 85/12996 Sb., o advokacii), nelze přehlédnout, že jde nikoliv o výsadu advokáta, která by měla založit exempci z obecně platného (a zavazujícího) právního řádu, ale že se jedná o povinnost uloženou advokátovi v zájmu ochrany jeho klientely, která v tomto smyslu a rozsahu také příslušné ochrany požívá; ochrana takto chráněných zájmů třetích osob podle současného právního stavu provedenou domovní prohlídkou nebyla dotčena proto, že policejnímu orgánu domovní prohlídku provádějícímu, stejně jako dalším orgánům

trestního řízení (státní zástupce, soudce), je zákonem uloženo zachovávat mlčenlivost o věcech (skutečnostech), o nichž se dozvěděli v souvislosti s výkonem svých pravomocí (nález ze dne 21. ledna 1999 sp. zn. III. ÚS 486/98, uveřejněnou pod č. 12 ve sv. 13 Sb. nál. a usn. ÚS ČR). (4)

SR 103/2000-1. Trpí-li protokol o provedení domovní prohlídky některými formálními nedostatky, např. není-li zde dostatečně konkretizován důvod, proč nedošlo k předchozímu výsledku (§ 84, § 85 odst. 3 TrŘ), neznamená to samo o sobě nezákonnost domovní prohlídky a nepoužitelnost důkazů při ní opatřených, jestliže je z jiných důkazů patrné, že domovní prohlídka proběhla v souladu se zákonem.

2. Pokud je domovní prohlídka prováděna jako úkon neodkladný (§ 160 odst. 4 věta první TrŘ), mají důvody, pro které jde o úkon tohoto charakteru, nepochybně vliv i na úvahy, zda při provádění domovní prohlídky věc nesnese odkladu a zda předchozí výslech nelze okamžitě provést (§ 84 věta druhá TrŘ). Předchozí výslech osoby, u níž se má domovní prohlídka vykonat, nebude možné okamžitě provést nejen tehdy, jsou-li překážky výsledku na straně této osoby (např. v podobě jejího pobytu v cizině či na neznámém místě, nedovoluje-li to její zdravotní stav, opilost atd.), ale rovněž za situace, kdy takové překážky zde sice nejsou, ale z kriminalistického hlediska a s přihlédnutím k očekávanému důkaznímu významu domovní prohlídky je třeba postupovat urychleně. Nemožnost předchozího výsledku tedy může být způsobena již samotnou neodkladností provedení domovní prohlídky.

ÚS 12/1999-n. Výslech před provedením domovní prohlídky je nepochybně procesním úkonem a jako takový podléhá režimu a podmínkám trestního řádu (§ 55 odst. TrŘ) a o něm, jako o řádném procesním úkonu platí, že musí být v přiměřené formě a obsahu protokolárně podchycen; nadto (předběžný) výslech před provedením domovní prohlídky (a jiných obdobných procesních úkonů) jako vážného, byť ze zákonem stanovených podmínek zcela legálního

zásahu do ústavně zaručeného základního práva, má (v případě dobrovolného vydání věci v průběhu tohoto výslechu) tento zásah odvrátit. Nelze proto předběžný výslech jako zákonem předpokládaný a nezbytný procesní úkon nahradit jakoukoli konverzací vedenou mimo protokol a tudíž mimo vlastní procesní úkon (nálezn ze dne 21. ledna 1999 sp. zn. III. ÚS 486/98, uveřejněnou pod č. 12 ve sv. 13 Sb. nález. a usn. ÚS ČR).(5)

5.4. Zadržení a otevření zásilek, jejich záměna a sledování

Problematika zadržení a otevření zásilek, jejich záměna a sledování je upravena v ustanovení § 86 TrŘ a násl. Ustanovení umožňující zadržení, otevření, záměnu a sledování zásilek představuje provedení článku 13 odst. 1 Listiny základních práv a svobod o tom, že dopravovaná zpráva, resp. její obsah je předmětem listovního tajemství a jako takové je toto nedotknutelné. Rovněž tato ustanovení, představují významný zajišťovací prostředek.

Poněkud nesystematicky je nutno v úvodu nastínit, co rozumíme pod pojmem zásilka. Tato je definována v ustanovení § 87c TrŘ a představuje předmět dopravovaný jakýmkoliv způsobem, ať již s využitím pošty nebo jiné osoby, včetně dopravy skrytým způsobem. Zásilka je tedy pojímána extenzivním způsobem a překračuje rámec služeb, které zabezpečuje podnik Česká pošta, s.p. Pod pojmy zásilka tedy můžeme chápat předměty přepravované kurýrním způsobem, drážními prostředky, osobami s oprávněním k přepravě zásilek, leteckou přepravou apod. Je však otázkou, kde se až nalézá hranice pojmu zásilka, a zda požívá ochrany článku 13 listiny každý předmět, který byl svěřen jiné osobě za účelem její přepravy na určité místo.

Současná právní úprava zadržení a otevření zásilky, jejich záměna a sledování je uvedena v příloze č. 17.

5.4.1. Zadržení zásilky

Zadržení zásilky se aplikuje v případech, kdy je zapotřebí k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení v konkrétní věci zjistit obsah nedoručených poštovních zásilek, jiných zásilek nebo telegramů. Jak vyplývá z dikce zákona, zadržení zásilky se nemusí týkat jen předmětů pocházejících od obviněného či jsou-li určeny pro něj. Naopak může postihnout všechny předměty za předpokladu, že je to nutné k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení. Rozhodnutí o zadržení zásilky má za následek, že osoba, která provádí dopravu zásilek, má povinnost nedoručit zásilku adresátovi a tuto vydat. Zásilka se vydává buď předsedovi senátu, pokud jde o řízení před soudem, a v přípravném řízení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Institutu zadržení zásilky je možné uplatnit pouze vůči nedoručeným poštovním zásilkám, jiným zásilkám nebo telegramu. Je tedy nutno odlišovat institut vydání či odnětí věci, který v případě přepravovaných a dosud nedoručených zásilek nelze uplatnit.

Pokud se jedná o obsah slovního spojení „skutečnosti důležité pro trestní řízení“, tak zde je nutno vyjít z ustanovení § 89 odst. 1 písm. a) až c), e) trestního řádu, tedy:

- zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin
- zda tento skutek spáchal obviněný, popřípadě z jakých pohnutek
- podstatné okolnosti mající vliv na posouzení nebezpečnosti činu
- podstatné okolnosti umožňující stanovení následku a výše škody způsobené trestným činem

Osobou provádějící přepravu pak zákon rozumí všechny fyzické a právnické osoby, které se na základě koncesované živnosti nebo jiného oprávnění zabývají dopravou zásilek. Do této kategorie tedy budou patřit i osoby provozující tzv. expresní přepravu zásilek i veřejní nosiči a poslové. Zákon nadto touto povinností zavazuje i další fyzické a právnické osoby, které přepravují zásilku v ojedinělém případě a neprovozují jinak přepravu zásilek, a to i včetně dopravy prováděné skrytým způsobem, např. řidiči linkových autobusů.

Rozhodnutí o zadržení zásilky má povahu rozhodnutí sui generis a není proti němu přípustná stížnost. Rozhodnutí činí v řízení před soudem předseda senátu nebo samosoudce a v přípravném řízení státní zástupce.

Institut zadržení zásilky je nutné odlišovat od institutu pozdržení přepravy zásilky. Tento institut je dán k dispozici policejnímu orgánu pro případy, kdy věc nesnese odkladu a nařízení o zadržení zásilky nelze předem dosáhnout. Účelem je provést předběžné opatření a zajistit tak možnost zadržení zásilky. Pozdržení přepravy zásilky probíhá na základě příkazu policejního orgánu, který má charakter rozhodnutí sui generis, a není proti němu přípustná stížnost. V důsledku příkazu zůstane zásilka po dobu nejdéle tří dnů u pošty nebo osoby provádějící přepravu, přičemž předat tuto zásilku policejnímu orgánu není možné. Policejní orgán je rovněž do 24 hodin povinen vyrozumět o pozdržení zásilky státního zástupce.

5.4.2. Otevření zásilky

Zásilka je pro účely tohoto ustanovení definovaná stejným způsobem jako v případě ustanovení o zadržení zásilky. Samotné otevření zásilky provádí v řízení před soudem předseda senátu nebo

samosoudce a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nebo policejní orgán. Otevřením zásilky rozumíme narušení obalu zásilky, ať již se jedná o poštovní obálku či např. kontejner. Otevření zásilky se souhlasem soudce má povahu opatření a tedy je nutno o otevření sepsat protokol.

Otevřená zásilka se následně odevzdá adresátovi, subsidiárně některému z jeho rodinných příslušníků, pokud však nehrozí zmaření nebo podstatné ztížení účelu trestního stíhání, čímž rozumíme především narušení řádného průběhu objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání. Rovněž je možné oznámit adresátovi obsah dopisu nebo telegramu. V případě, kdy není nutné zadržet zásilku otevřít, např. byly důkazy zjištěny jiným způsobem ap., odevzdá se adresátovi nebo se vrátí poště či osobě, která ji vydala. Tento úkon má opět povahu opatření.

5.4.3. Záměna zásilky

Zásilka je pro účely tohoto ustanovení definována shodným způsobem jako je tomu u zadržení a otevření zásilky. Cílem tohoto ustanovení je jednak zabezpečit, aby věci, které svou povahou představují určité nebezpečí, nezůstaly nekontrolovány, a dále pak objasnění trestné činnosti, která je zpravidla páchána více osobami a dotýká se několika států. Co se týče obsahu sledované zásilky, pak platí, že obsahem zásilky, která je sledována, nemusí být oficiálně deklarovaná věc, případně se může jednat i o obsah ukrytý, např. ve dvojité stěně kontejneru ap. Zákon dále vymezuje, o jaké věci se jedná, a to dílem taxativně a dílem odkazem na jiné věci, k jejichž držení je zapotřebí povolení příslušného orgánu.

Samotné nařízení o záměně zásilky má povahu rozhodnutí sui generis a není proti němu přípustný opravný prostředek. V řízení před soudem jej vydává předseda senátu nebo samosoudce, v přípravném řízení ho vydává státní zástupce se souhlasem soudce, který má povahu opatření. Vlastní záměnu provede policejní orgán, který rovněž zabezpečí úschovu zaměněných věcí a materiálu. O zaměnění věci provádí záznam policejní orgán.

Co se týče věci, za které je obsah zásilky zaměněn, tak zákon má na mysli obsah nezávadný, příp. i obsah méně závadný.

5.4.4. Sledování zásilky

Ustanovení o sledování zásilky bylo do trestního řádu zavedeno v reakci na problematiku rozvoje mezinárodního organizovaného zločinu s cílem odhalit všechny pachatele konkrétního trestného činu, což předchozí právní úprava dost dobře neumožňovala, neboť kategoricky stanovila povinnost takové věci odejmout. Česká právní úprava tohoto institutu vycházela z národních úprav jiných států a mezinárodních smluv namířených zejména proti mezinárodnímu obchodu s drogami.

Vlastní realizace sledování zásilky probíhá zpravidla za současného dočasného odložení trestního stíhání, příp. se nevykonávají jiné úkony trestního řízení s cílem nevyzradit sledování zásilky. Rovněž je možné, aby na základě mezinárodní právní pomoci sledování zásilky převzal jiný stát.

Předpoklady pro sledování zásilky jsou následující:

- důvodné podezření, že zásilka obsahuje věci uvedené v § 87a TrŘ

- je to třeba k objasnění trestného činu a odhalení všech jeho pachatelů
- zjištění potřebných skutečností jiným způsobem by bylo neúčinné nebo podstatně ztížené

Vzhledem k charakteru institutu sledování je toto možné toliko v přípravném řízení.

Nařízení ke sledování zásilky je rozhodnutí sui generis, proti kterému není přípustná stížnost, vydává je státní zástupce a provádí policejní orgán. Pokud se provádí sledování až po zahájení trestního stíhání, nedoručuje se nařízení státního zástupce obviněnému a ani jeho obhájci, jelikož se jedná o nařízení státního zástupce, nikoliv vyšetřovací úkon, a to i navzdory skutečnosti, že je možné takto získané výsledky použít jako důkaz. Nařízení státního zástupce se zakládá do spisu až po ukončení sledování spolu s protokolem o sledování zásilky, příp. jeho přílohami jako je obrazový či zvukový záznam. V případě, kdy věc nesnese odkladu a příkazu nelze dosáhnout předem, lze zahájit sledování zásilky policejním orgánem i bez příkazu státního zástupce. V tomto případě vydává policejní orgán nařízení ke sledování zásilky sám a bez odkladu o tomto vyrozumí státního zástupce a dále postupuje dle jeho pokynů.

Jak již bylo nastíněno výše, v průběhu sledování se neprovádí jiné úkony trestního řízení, naproti tomu je možné použít operativně pátracích prostředků dle § 158b až 158e TrŘ.

Ve vztahu ke sledování zásilky je nutno objasnit vztah tohoto ustanovení k ustanovení § 158d TrŘ upravující sledování osob a věcí. Obě ustanovení, tedy jak sledování zásilky dle § 87b TrŘ, tak i sledování osob a věcí dle § 158d TrŘ, mají obecně stejný účel, tedy zjistit poznatky o tom, kdo, kdy, kde a jakým způsobem nakládá

s určitou věcí. Domnívám se však, že poměr mezi těmito procesními instituty je nutno hodnotit v poměru speciality, kdy ustanovení § 87b TrŘ představuje speciální ustanovení oproti ustanovení § 158d TrŘ, a to zejména s ohledem na povahu právních norem (článek 13 listiny), které chrání listovní tajemství. K tomuto závěru mne vedou následující skutečnosti:

- ustanovení § 87b TrŘ se týká sledování jen určitých předmětů, které jsou přinejmenším druhově vymezeny v právní normě, zatímco ustanovení § 158d TrŘ umožňuje sledovat jakékoliv věci
- ustanovení § 87b TrŘ je možné aplikovat toliko v přípravném řízení, zatímco aplikace ustanovení § 158d TrŘ není, co do stádia trestního řízení, nijak omezena
- ustanovení § 87b TrŘ neobsahuje žádné časové omezení, zatímco ustanovení § 158d TrŘ výslovně stanoví, že základní doba sledování nesmí být delší než 6 měsíců
- cílem ustanovení § 87b TrŘ je zejména snaha o lepší spolupráci při sledování, které přesahuje teritorium České republiky

Ustanovení o sledování zásilky umožňuje sledování zásilky:

- z území České republiky do ciziny
- z ciziny na území České republiky
- z ciziny přes území České republiky do třetího státu

Nastíněné tzv. přeshraniční sledování je možné pouze s vědomím a pod kontrolou celních orgánů, přičemž takto je možné sledovat i věci, za které byly původní věci a materiál dle § 87a TrŘ zaměněny.

Důvody k ukončení sledování zásilky vymezuje zákon následovně:

- příkaz státního zástupce, má-li za to, že sledování zásilky již splnilo svůj účel, např. je-li možné zahájit trestní stíhání anebo ukáže-li, např. že zásilka neobsahuje věci, pro které je možné zásilku sledovat i bez příkazu státního zástupce:

- o a) pokud je zřejmé, že nakládáním se zásilkou vzniká vážné nebezpečí pro život nebo zdraví
- o b) hrozí-li vážné nebezpečí, že takovou zásilku nebude možné dále sledovat

Spolu s ukončením sledování zásilky je policejní orgán povinen zpravidla učinit úkony směřující proti dalšímu držení věci, která tvoří obsah zásilky, např. dle § 78 TrŘ, § 79 TrŘ a § 82 TrŘ. Zajišťovací úkony se však neprovedou, pokud sledování převezme příslušný orgán cizího státu v rámci mezinárodní spolupráce na základě mezinárodních smluv.

5.5. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Problematika odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je upravena v ustanovení § 88 a násl. TrŘ. Rovněž ustanovení umožňující odposlech a záznam telekomunikačního provozu představuje provedení článku 13 odst. 1 Listiny základních práv a svobod o tom, že zpráva podávána telefonem nebo jiným podobným zařízením, resp. jejich obsah, je předmětem tajemství a jako takové je toto nedotknutelné. Rovněž tato ustanovení řadíme mezi zajišťovací prostředky.

Telekomunikačním provozem rozumíme telefon, telefax, mobilní telefon, vysílačky, ale i jiné telekomunikační zařízení, včetně zpráv předávaných elektronickou poštou. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je možné provádět pouze pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin nebo pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva (např. Evropská úmluva o potlačování terorismu 552/1992 Sb.). Co se týče pojmu mezinárodní smlouva, tak tento je nutno pojímat extenzivně. Tedy nejedná se zde pouze o ty trestné činy, které jsou bezprostředně vyhlášeny v mezinárodních smlouvách, jelikož takovýchto trestných činů je velmi málo, nýbrž týká se i těch trestných činů, které nejsou přímo vyjádřeny, ale mají svůj podklad nebo navazují na mezinárodní smlouvy, které smluvní státy zavazují k postihování jednání, které je pak popsáno až v konkrétních skutkových podstatách vnitrostátního trestního práva. Trestné činy, k jejichž stíhání nás zavazují mezinárodní smlouvy, jsou následující:

- udávání padělaných a pozměněných peněz dle § 141 TZ
- výroba a držení padělatelského náčiní dle § 142 TZ, § 143 TZ
- nekalá soutěž dle § 149 TZ
- porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu dle § 150 TZ
- porušování průmyslových práv dle § 151 TZ
- porušování autorského práva dle § 152 TZ
- podplácení dle § 161 TZ, § 162a odst. 2 TZ
- účast na zločinném spolčení dle § 163a TZ
- nadržování dle § 166 TZ
- ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla dle § 180b TZ
- ohrožení životního prostředí dle § 181a odst. 1, 2 TZ
- nakládání s nebezpečnými odpady dle § 181e TZ

- neoprávněné nakládání s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami dle § 181f TZ a § 181h TZ
- poškozování a ohrožování provozu obecně prospěšného zařízení dle § 182 odst. 1 písm. e) TZ
- vývoj, výroba a držení zakázaných bojových prostředků dle § 185a
Tředovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle § 187 odst. 1 TZ, § 187a TZ, § 188 odst. 1, 2 TZ
- šíření toxikomanie dle § 188a TZ
- šíření nakažlivé choroby dle § 189 TZ
- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 196 odst. 2 TZ
- hanobení národa, rasy a přesvědčení dle § 198 TZ
- podněcování k národnostní nebo rasové nesnášenlivosti dle § 198a TZ
- kuplířství dle § 204 odst. 1, 2 TZ
- ohrožování mravnosti dle § 205 TZ
- opuštění dítěte dle § 212 TZ
- zanedbání povinné výživy dle § 213 TZ
- týrání svěřené osoby dle § 215 odst. 1 TZ
- únos dle § 216 TZ
- obchodování s dětmi dle § 216a odst. 1 TZ
- ublížení na zdraví dle § 221 odst. 1, 2 písm. b) TZ
- obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku dle § 246 odst. 1 TZ
- podílnictví dle § 251 odst. 1, 2 TZ
- legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 252a odst. 1, 2 TZ
- poškozování cizí věci dle § 257 odst. 1, 2 písm. b) TZ
- mučení a jiné nelidské a kruté zacházení dle § 259a odst. 1, 2 TZ
- zneužívání mezinárodně uznávaných a státních znaků dle § 265 odst. 1, 2 TZ
- ublížení parlamentáři dle 293 TZ
- případně další trestné činy, které jsou obecně vyjádřeny v trestním zákoně

Problematika odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je v poslední době předmětem častých diskuzí, zejména se zřetelem na lidsko-právní hlediska a otázku dodržování základních práv a svobod člověka. Samotný příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, ale i ke sdělení údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, má povahu rozhodnutí sui generis a není proti němu přípustná stížnost. Vydává jej v řízení před soudem předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Mimo obecných náležitostí musí příkaz k odposlechu obsahovat také i stanovení doby odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, kterou zákon omezuje na šest měsíců s možností dále tuto dobu i opakovaně prodlužovat, vždy však maximálně o šest měsíců. I prodloužení doby trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu má povahu rozhodnutí svého druhu. Předmětem odposlechu jsou skutečnosti významné pro trestní řízení s výjimkou komunikace mezi obviněným a jeho obhájcem. Pokud by došlo k zaznamenání takovéto komunikace, je povinností orgánu provádějícího odposlech takovýto odposlech ihned přerušit a záznam o jeho obsahu zničit. Přitom je nepřípustné jej použít v jakémkoliv směru a k jakémukoliv účelu, přičemž o zničení je zapotřebí vyhotovit protokol.

Odposlech provádí vždy policejní orgán, a to i pro zpravodajské služby. Mimo důvodů uvedených v odstavci 1, pro které lze provádět odposlech a záznam telekomunikačního provozu, lze se souhlasem účastníka odposlouchávané telefonní stanice provádět odposlech a záznam pro kterýkoliv trestný čin. Účastníkem odposlouchávané stanice se rozumí uživatel telekomunikační služby, který je s jejím poskytovatelem ve smluvním vztahu. V tomto případě není třeba k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu příkazu předsedy senátu a v přípravném řízení souhlasu soudce a provedení odposlechu a záznamu může nařídit příslušný orgán činný

v trestním řízení, tedy jak státní zástupce, tak i policejní orgán. I v tomto případě se však vyhotovuje nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jehož obsahové náležitosti budou obdobné jako v případě příkazu, a má formu opatření.

V jiných trestních věcech, než ve které byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu nařízen a proveden, jej lze použít za podmíněk, že jednak s tím účastník odposlouchávané stanice souhlasí anebo je vedeno trestní řízení pro trestné činy, v nichž je jinak dle zákona možné odposlech a záznam nařídit.

Ustanovení týkající se údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu bylo zavedeno do trestního řádu v reakci na nálezy Ústavního soudu, který při výkladu čl. 13 listiny vycházel z toho, že tento článek nezakládá pouze ochranu tajemství vlastního obsahu takto podávaných zpráv, nýbrž i dalších údajů evidovaných při registraci telekomunikačního provozu ve vztahu ke konkrétním osobám.

Pro vyžadování údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu stanoví zákon následující podmínky:

- objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení
- zjištění údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, na které se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat

Údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu se mohou vyžadovat v řízení o jakémkoliv trestném činu, neplatí zde tedy omezení uvedené v ustanovení § 88 odst. 1 TrŘ. Poskytování údajů je upraveno v zákoně číslo 127/2005 Sb. a rozumíme jimi:

- volané číslo

- volací číslo
- použitá služba
- datum
- čas
- doba trvání komunikace
- místo připojení

Doba, za kterou lze zpětně vyžádat tyto údaje, jsou dva měsíce.

Příkaz k zjištění údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu vydává v řízení před soudem předseda senátu nebo samosoudce a v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce. Ačkoliv zákon přímo neuvádí, že v přípravném řízení je nutný k vydání příkazu soudcem návrh státního zástupce, neboť se postupuje dle analogie k ustanovení § 88 odst. 1 TrŘ. Příkaz mimo obecných náležitostí musí obsahovat také způsob sdělení těchto údajů, který přichází do úvahy následujícím způsobem:

- listinná podoba
- elektronická podoba
- způsob umožňující dálkový a nepřetržitý přístup

Pod pojmem „právnícké nebo fyzické osoby, které vykonávají telekomunikační činnost“ rozumíme osoby, kterým byla udělena Českým telekomunikačním úřadem telekomunikační licence nebo generální licence pro poskytování telekomunikačních služeb podle zákona číslo 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů.

Obdobně jako je tomu u odposlechu a záznamu telekomunikačních provozů je možné sdělit údaje o uskutečněném

telekomunikačním provozu rovněž se souhlasem uživatele telekomunikačního zařízení, který nahrazuje příkaz předsedy senátu. Uživatelem telekomunikačního zařízení se rozumí fyzická nebo právnická osoba, které je poskytována telekomunikační služba, která však nemusí být zároveň účastníkem, který dává souhlas v případě postupu dle § 88 odst. 3 TrŘ. Vyžádání se realizuje formou opatření, jehož obsahové náležitosti jsou obdobné jako v případě příkazu.

Současná právní úprava odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je uvedena v příloze č. 18.

5.5.1. Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů k problematice odposlechu

R 56/2001. Předpokladem provedení důkazu záznamem telekomunikačního provozu je sepsání protokolu o tomto úkonu, který musí obsahovat zákonem stanovené podstatné náležitosti (§88 odst. 4 TrŘ), musí tedy splňovat určité formální podmínky. Nedostatek jejich splnění, zejména, pokud jde o údaje o místě, času, způsobu provedení záznamu, jakož i o osobě, která záznam pořídila, lze však odstranit, a to i v řízení před soudem, stejným způsobem, tak jako v případě odstranění formálních nedostatků protokolu sepsaného o jakémkoliv jiném úkonu trestního řízení, např. výslechem osob, které se provedení úkonu zúčastnily, popř. jej provedly, a to v postavení svědka. Takový postup nelze považovat za nepřijatelnou manipulaci se záznamy telekomunikačního provozu a nevymyká se ani možnostem soudu, takže věc nevyžaduje další šetření ve smyslu ustanovení § 221 TrŘ o vrácení věci státnímu zástupci k došetření. Podstatnou náležitostí protokolu o záznamu telekomunikačního provozu je i uvedení údajů o obsahu provedeného záznamu. Z dikce zákona však vyplývá, že podstatnou náležitostí předmětného protokolu není přepis jednotlivých hovorů na

provedeném záznamu, ale že postačuje uvedení údajů o čase jednotlivých hovorů, číslech a osobách uživatelů účastnických stanic, tedy o osobách volajících a volaných.

ÚS 78/1995-n. Pro komunikace obhájce s jeho klientem ústavně přípustná výjimka zásahu do tajemství dopravovaných zpráv neplatí. Při střetu dvou zájmů ústavně chráněnému tajemství dopravovaných zpráv je třeba dát přednost před účelem trestního řízení (§ 1 odst. 1 TrŘ), důsledkem toho ovšem je, že jakýkoliv záznam, dotýkající se ústavně chráněného tajemství, nesmí být prováděn nebo protokolárně podchycen (§ 88 odst. 4 TrŘ), a to ani pouhým sdělením, že k ústavně chráněné komunikaci vůbec došlo. Proto bylo ve výroku nálezu soudu v trestní věci stěžovatelky M. Ch. vedené před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 10 T 45/93, přikázáno председови сенату 10 T tohoto soudu, aby v označené věci z trestního spisu zn. 10 T 45/93 vyřadil a ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto nálezu zničil všechny záznamy o komunikaci stěžovatelky s jejím obhájcem JUDr. P., ať na magnetofonových nosičích nebo v písemné formě (nález ze dne 30. listopadu 1995 sp. zn. III. ÚS 62/95, uveřejněn pod č. 78 ve sv. 4 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).(6)

5.6. Vrácení a další nakládání s věcí a jinou majetkovou hodnotou

Na závěr kapitol, v nichž je pojednáno o jednotlivých institucích upravujících zajištění věcí pro potřeby trestního řízení, je nutno věnovat určitou pozornost i způsobu, jak se nakládá s takto získanými věcmi či majetkovými hodnotami poté, co jich již pro trestní řízení není zapotřebí. Tento postup je normativně upraven v ustanoveních § 80 TrŘ až § 81a TrŘ.

Ustanovení § 80 TrŘ a § 81 TrŘ se vztahuje nejen na věci vydané či odňaté dle ustanovení § 78 TrŘ a § 79 TrŘ, nýbrž i na věci nalezené, vydané nebo odňaté při domovní prohlídce, osobní prohlídce

a prohlídce jiných prostor a pozemků. V případě vrácení peněžních prostředků, zaknihovaných cenných papírů, nemovitostí, jiných majetkových hodnot a náhradní hodnoty zajištění aplikací některého z institutů podle § 79a TrŘ až § 79f TrŘ se s odkazem na ustanovení § 81a TrŘ přiměřeně použije postup podle § 80 TrŘ a § 81 TrŘ. Věc a jiné majetkové hodnoty se však nevrací, pokud přichází v úvahu vyslovení trestu propadnutí věci, propadnutí majetku, propadnutí věci, příp. zabránění věci a dále v případech, kdy se na věc vztahuje zajištění majetku anebo kdy se věc stane předmětem budoucí celní kontroly. Je však třeba zdůraznit, že rozhodnutím dle § 80 TrŘ není řešeno vlastnické či jiné právo k věci či jiné majetkové hodnotě, toto rozhodnutí nemá žádný konstitutivní či deklaratorní účinek. Věc se vrací neprodleně poté, co jí již není třeba k dalšímu řízení, není tudíž nutné čekat na rozhodnutí o meritu věci. Pokud již byla věc prodána, vydá se finanční částka včetně úroků, které k finanční částce přirostly.

Určitý problém přináší praxe v případech, kdy se věc či jiná majetková hodnota, poté, co byla získána trestným činem, stala předmětem dalších převodů. V tom případě je orgán činný v trestním řízení nucen zkoumat, coby prejudiciální otázku, otázku platnosti tohoto převodu, a to z důvodu určení toho, komu bude věc vrácena. V praxi se jedná o otázku převodu věci kupní smlouvou dle občanského či obchodního zákoníku.

Dále je nutno osvětlit problém „práva na věc“ ve smyslu ustanovení § 80 odst. 1 TrŘ. Zákon tím nemá na mysli toliko vlastnické právo k věci, nýbrž jakékoliv právo k věci, které požívá ochrany dle ustanovení § 4 občanského zákoníku. Vedle vlastnického práva se tak může jednat o právo spoluvlastníka, oprávněnou držbu, zástavní věřitele, příp. další z věcných práv, příp. práv závazkových. Samozřejmě z díkce zákona pak vyplývá, že k právu na věc lze

přihlédnout pouze v těch případech, pokud osoba, která je nositelem tohoto práva, toto právo u orgánu činného v trestním řízení uplatní a věc se vydá pouze v případě, kdy o právu není pochyb. Pokud by nastala pochybnost o právu na věc, je nutné věc uložit do úschovy soudu a upozornit osoby, které si na věc činí nárok, aby jej uplatnily v řízení občanskoprávním.

Rozhodnutí o vrácení či vydání věci či jiné majetkové hodnoty má charakter usnesení, proti kterému je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek a činí jej v řízení před soudem předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán.

Současná právní úprava vrácení věci a jiné majetkové hodnoty je uvedena v příloze č. 19.

5.7. Zajištění majetku nebo důkazního prostředku mezi členskými státy Evropské unie

V souvislosti s europeizací jednotlivých národních právních řádů členských států Evropské unie je od počátku tohoto tisíciletí patrná snaha europeizace trestního práva jako celku, tedy i trestního procesu. V praxi je nerealizovatelná představa jednotného evropského trestního práva v pojetí národního právního předpisu. Daleko schůdnější se jeví být úprava prostřednictvím společných postojů rámcových rozhodnutí, rozhodnutí, opatření a mezinárodních úmluv, a to s ohledem na okolnost, že problematika trestního práva jako takového, respektive jeho právních prostředků a tedy i spolupráce v trestních věcech je zahrnuta v třetím pilíři. V souvislosti s tímto je další snaha o vzájemné přiblížení se jednotlivých členských států v oblasti trestního práva realizována na základě tzv. Programu opatření pro uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí ve věcech trestních.

Důležitým posunem, který přinesla novelizace zákonem číslo 253/2006 Sb. v oblasti zajišťování věcí, a to nejen jako důkazního prostředku, je možnost dosáhnout zajištění důkazního prostředku, příp. majetku i mimo území České republiky, resp. na území Evropské unie. Zmiňovaná novelizace tak reaguje na Rámcové rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazu k zajištění majetku nebo důkazního prostředku v Evropské unii. Cílem tohoto rámcového rozhodnutí bylo přijmout úpravu, aby rozhodnutí, týkající se zajištění majetku či důkazních prostředků přijaté v jednom členském státě, bylo platné v jiných členských státech. U nás se ujal název „Evropský zajišťovací příkaz“.

Konstrukce evropského zajišťovacího příkazu je koncipována na vzájemném poměru státu vydávajícího příkaz a státu, jemuž je příkaz adresován. Vydávajícím státem je členský stát, v němž příslušný justiční orgán schválil nebo jiným způsobem potvrdil příkaz k zajištění v rámci trestního řízení. Naproti tomu vykonávajícím státem je pak členský stát, na jehož území se majetek nebo důkazní prostředky nachází. Pod pojmem „příkaz k zajištění“ je nutno si představit jakékoliv opatření příslušného soudního orgánu vydávajícího státu, jehož cílem je zabránění zničení, pozměnění, přemístění, převodu nebo prodeje majetku, jež může být dále propadnut či zabrán nebo jež může sloužit jako důkazní prostředek. Příkaz k zajištění může být vydán jen pro taxativně vyjmenované trestné činy v souvislosti s jejich trestní sazbou, jež pak nepodléhají podmínce oboustranné trestnosti. Jedná se o stejné trestné činy, u nichž není zapotřebí oboustranná trestnost ani v případě evropského zatýkacího rozkazu. Vykonávající stát neprodleně poté, co obdrží zajišťující opatření a poté, co jej uzná, neprodleně přijme opatření pro jeho okamžitý výkon, přičemž tato lhůta by neměla být delší než 24 hodin od přijetí příkazu. Proti příkazu k zajištění je

možné podat opravný prostředek, který nemá odkladný účinek. Odpovědnost za škodu nese v tomto případě vykonávající stát, avšak s právem vymáhat případný regres od vydávajícího státu.

Pozitivně právní úprava uvedeného institutu je obsažena v ustanoveních § 460a TrŘ až § 460n TrŘ. Uvedené ustanovení předpokládá postup podle oddílu třetího, hlavy čtvrté, v případě zajištění majetku je možné aplikovat hlavu čtvrtou jako celek bez omezení, a v případě zajištění důkazního prostředku je možné aplikovat dále z hlavy čtvrté oddíl čtyři až šest, s výjimkou jednání uvedených v § 412 TrŘ i za podmínky oboustranné trestnosti. Příkaz k zajištění vydává předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. K příkazu se připojí osvědčení o vydání příkazu s překladem do jazyka vykonávajícího státu, přičemž vzor tohoto osvědčení stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. V případě zajištění důkazního prostředku se připojí k příkazu také žádost o předání důkazního prostředku do České republiky. Příkaz, včetně osvědčení, je následně prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti, případně Nejvyššího státního zastupitelství, bezodkladně zasílán příslušnému justičnímu orgánu vykonávajícího státu. Osobě, která je příkazem dotčena, se tento doručí až po zajištění.

Co se týče provádění příkazu k zajištění majetku v České republice, tak tento podléhá uznání příslušného státního zástupce Krajského státního zastupitelství, v jehož obvodu se majetek nachází. Státní zástupce rozhodne usnesením do 24 hodin, případně bezprostředně po opatření dostatečných podkladů pro své rozhodnutí. V taxativně vyjmenovaných případech rozhodne o neuznání příkazu. Dále je možné realizovat odklad výkonu rozhodnutí o uznání příkazu k zajištění majetku. Zajištění majetku trvá až do doby výkonu rozhodnutí o uznání příkazu justičního orgánu vydávajícího státu,

kterým bylo vysloveno propadnutí nebo zabrání majetku uvedeného v příkazu k zajištění, anebo do doby zrušení zajištění majetku státním zástupcem oprávněného o vydání příkazu k zajištění. Tentýž státní zástupce může rovněž rozhodnout o omezení zajištění majetku nebo jeho zrušení.

K zajištění důkazního prostředku na základě příkazu vydaného justičním orgánem jiného členského státu realizuje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, a to tak, že bez odkladu tento důkazní prostředek zajistí, ledaže údaje v příkazu k zajištění nebo v osvědčení nejsou pro zajištění dostatečné nebo zjevně neodpovídají obsahu příkazu nebo osvědčení, anebo není toto osvědčení připojeno. Dále není možné zajistit důkazní prostředek ze stejných důvodů, pro které není možné zajistit majetek, dále pak proto, že se důkazní prostředek ztratil, byl zničen anebo že jej není možné nalézt na místě uvedeném v osvědčení. O zajištění či nezajištění důkazního prostředku musí být neprodleně informován justiční orgán vydávajícího státu. Na základě žádosti vydávajícího státu je pak důkazní prostředek tomuto státu předán. Z taxativně stanovených důvodů je možné realizovat odklad k zajištění důkazního prostředku. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, jež zajistil důkazní prostředek, omezí, případně zruší zajištění, a to na základě vyrozumění justičního orgánu vydávajícího státu, jež vydal příkaz k zajištění.

V této kapitole je nutno podotknout, že zajišťování majetku a důkazního prostředku neprobíhá toliko s členskými státy Evropské unie, ale na principu vzájemnosti či mezinárodních smluv také s třetími státy, případně s nejrůznějšími mezinárodními subjekty a organizacemi.

Současná právní úprava ustanovení o uznávání a výkonu rozhodnutí o zajištění majetku nebo důkazního prostředku mezi členskými státy Evropské unie je uvedena v příloze č. 20.

6. Konformita ustanovení upravující zajištění věci pro potřeby trestního řízení s ústavními dokumenty a mezinárodními smlouvami

V pojetí moderní existence lidského jedince, jako jedince biologického, ale i společenského, nelze opomíjet jeho ústavně zaručená práva a svobody. Jedná se o práva a svobody, které vycházejí ze samotné podstaty lidského života a jedince jako takového, mají přirozeně právní charakter a jsou demokratickou společností uznávána a chráněna.

Antonymie mezi trestním právem a lidskými právy spočívá v podstatě trestní spravedlnosti, tj. zasahovat do základních práv jednotlivce, počínaje právem na osobní svobodu. A přece trestní právo současně plní funkci ochrany těchto základních práv tím, že inkriminuje a stíhá jejich porušování. (Trestní právo 9/2001).

6.1. Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod

Základními ústavně právními dokumenty jsou Ústava České republiky, která byla publikována jako ústavní zákon číslo 1/1993 Sb., a dále pak Listina základních práv a svobod publikována jako usnesení předsednictva ČNR číslo 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Oba uvedené zákony představují právní předpisy nejvyšší právní síly a jako takové jsou ústavním základem České republiky.

Ústava a Listina představují určitý prostor střetu, kde se střetávají práva a svobody individuálního jedince na straně jedné a státní

moc se svým zájmem na zjištění a potrestání pachatelů trestných činů na straně druhé.

Podle článku 1 Ústavy je Česká republika právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka. Ústava, resp. její obsah je určen její podstatou a funkcemi, především pak funkcí regulace fundamentálních společenských vztahů. Mezi základní ustanovení Ústavy České republiky náleží ta ustanovení, která regulují společenské vztahy vyjadřující povahu státu a státní moci v ČR a způsoby, kterými je vykonávána. Tato ustanovení jsou zároveň nejobecněji formulovaná a velmi úzce souvisí se základními principy demokracie a demokratického státního zřízení. Nelze proto hovořit o tom, že se nacházejí v Ústavě články, jejichž provedení se odráží přímo v konkrétních ustanoveních problematiky zajištění věci pro potřeby trestního řízení.

Věcným základem Listiny jsou mezinárodní smlouvy jako je Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Jednotlivá práva a svobody, která jsou vyjádřena v Listině, mají v některých případech přímý vztah k trestnímu řízení a jindy zase naopak mají daleko širší působnost, ale projevují se i v trestním řízení. Pro potřeby mé rigorózní práce se však budu zabývat toliko těmi základními právy a svobodami, které se nějakým způsobem dotýkají nastíněné problematiky zajištění věci pro potřeby trestního řízení.

Základní lidská práva, mající vztah k naznačené problematice, nalezneme v hlavě druhé, oddílu prvním Listiny pod názvem „Základní lidská práva a svobody“.

Prvním článkem, jehož obsah je ustanovením trestního řádu prolomen, je článek 7 odst. 1, který pojednává o nedotknutelnosti osoby a jejího soukromí, a to v ustanovení § 82 odst. 3 TrŘ a dále pak v ustanovení § 83b TrŘ, upravující osobní prohlídku. Článek 7 odst. 1 tak chrání lidský život se všemi aspekty lidské důstojnosti. Určitý výkladový problém může činit otázka soukromí osoby, neboť zde Listina nemá na mysli ochranu soukromí ve smyslu domova (čl.12), ani ochranu důstojnosti, cti, pověsti, jména, soukromí a rodinného života (čl. 10) a ani listovního tajemství (čl. 13). Listina tím míní soukromí v nejširším a nejobecnějším pojetí a lze tak dovozovat jeho postavení lex generalis ve vztahu k ostatním ustanovením chránícím některé aspekty soukromí a mající charakter lex specialis. Adresátem tohoto ustanovení je zde stát, který je povinen aktivně v rámci své legislativní činnosti zabezpečit respektování této sféry ostatními subjekty.

Jak bylo naznačeno v předchozím odstavci, dalším článkem je článek 12 zakotvující nedotknutelnost obydlí. Tento článek navazuje na článek 7 a chrání soukromí, které je vymezeno pojmem „obydlí“. Z povahy vyplývá, že tímto je chráněn každý prostor, který jednotlivci slouží k bydlení a není proto veřejně přístupný. Zde jsou přípustné následující zásahy do takto chráněných práv, které dělíme dle intenzity, a těmi jsou domovní prohlídka, ustanovení § 82 odst. 1 TrŘ a § 83 TrŘ a dále pak prohlídka jiných prostor a pozemků, ustanovení § 82 odst. 2 TrŘ a § 83a TrŘ.

Dalším článkem je článek 13 zakotvující listovní tajemství, tajemství jiných písemností a záznamů a tajemství přepravovaných zpráv. Tento článek opět navazuje na článek 12 a rozšiřuje dále ochranu soukromí. Listina v tomto článku vypočítává objekty ochrany, přičemž je neomezuje jen na různé druhy přepravovaných zpráv jako jsou dopisy, telegramy, telefonáty apod., ale chrání i písemnosti a jiné

záznamy uchovávané v soukromí, čímž rozumíme údaje o volaných číslech, datu a čase hovoru, délce hovoru apod., neboť i tyto údaje jsou, dle nálezu Ústavního soudu, součástí komunikace uskutečněné prostřednictvím telefonu. V trestním řízení je toto právo prolomeno v ustanovení upravujícím zadržení zásilek, jejich otevření, záměnu a sledování, v ustanovení § 86 TrŘ až § 87c TrŘ a v ustanovení upravujícím odposlech a záznam telekomunikačního provozu, ustanovení § 88 TrŘ a § 88a TrŘ.

V neposlední řadě je nutno v této kapitole uvést i ustanovení článku 2, jež je součástí obecných ustanovení Listiny, které se vztahuje k ustanovení § 85a TrŘ upravujícímu výkon prohlídek, resp. překonání odporu. Konkrétně představuje toto ustanovení provedení čl. 2 odst. 4 o tom, že nikdo nesmí být nucen činit, co mu zákon neukládá.

Určité pochybnosti ohledně conformity s ústavními předpisy je nutno konstatovat ohledně aplikace ustanovení § 80 odst. 1 TrŘ. Tyto pochybnosti vyvstávají ohledně nároků na věc, která byla získaná trestným činem a následně dále se stala předmětem převodů, přičemž tyto převody byly činěny dle obchodního zákoníku a strany na nich zúčastněné jednaly v dobré víře, že prodávající (převádějící) je vlastníkem věci a je oprávněn s věcí takto nakládat. Obchodní zákoník v zájmu právní jistoty obchodních vztahů prolamuje zásadu „*nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*“ a umožňuje tak nabytí práva od nevlastníka. Tím zcela jistě naráží na ustanovení článku 11 Listiny, zakotvující právo každého na vlastnictví majetku a že vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. JUDr. Z. Žárský ve svém článku, který byl uveřejněn v periodiku *Trestní právo 7-8/1996*, odkazuje, jako možné řešení, na článek 306 obecného zákoníku obchodního z roku 1862, který vylučoval vznik platné kupní smlouvy v případech, kdy věc byla odcizena nebo ztracena.

6.2. Vyhlášené mezinárodní smlouvy

Součástí ústavního pořádku České republiky jsou, dle článku 10 Ústavy ČR, vyhlášené a parlamentem ČR ratifikované mezinárodní smlouvy, za předpokladu, že byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv. Mezi nejdůležitější mezinárodní smlouvy o lidských právech, které mají úzký vztah k trestnímu řízení, patří:

- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod – vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech – vyhlášena pod č. 120/1976 Sb.

Obecně je známo, že na trestní proces nelze dnes nazírat bez zřetele k lidským právům, a že žádný současný evropský systém trestního řízení neuniká rozsáhlé kontrole Evropského soudu pro lidská práva.

Součástí právního řádu jsou však jen ta ustanovení mezinárodních smluv, která jsou vnitrostátně přímo aplikovatelná, tedy dle svého obsahu adresována subjektům vnitrostátního právního řádu a z hlediska formy a obsahu dostatečně přesná. Za těchto podmínek se pak stávají přímo pramenem práva a povinností těchto subjektů je tato ustanovení aplikovat. Dle článku 10 Ústavy se mezinárodní smlouva použije přednostně před vnitrostátním právem, stanoví-li něco jiného. Aplikovat mezinárodní smlouvu je tak povinen každý orgán činný v trestním řízení, a to v kterémkoliv stádiu trestního řízení. Určitou výjimku může představovat tzv. „zpětný odkaz“, který umožňuje použít přednostně vnitrostátního práva, je-li toto pro občana příznivější. Hovoříme tak o pravidle přednosti nejpříznivější normy, které výše uvedené mezinárodní smlouvy o lidských právech obsahují (čl. 35

EÚLP, čl. 5 odst. 2 Paktu). Při aplikaci mezinárodních smluv je nutno vzít do úvahy také rozhodnutí a stanovisko v lidsko-právní oblasti příslušného kontrolního orgánu, jímž je Evropský soud pro lidská práva.

V uvedených mezinárodních smlouvách můžeme nalézt rovněž ustanovení, která lze přímo aplikovat v podmínkách jednotlivých ustanovení problematiky zajištění věci pro potřeby trestního řízení. Jsou to následující články Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod:

- článek 8 – právo na respektování obydlí a podmínky zásahu do obydlí
- článek 8 – právo na respektování soukromého života a korespondence a podmínky zásahu do tohoto práva
- článek 8 – právo na respektování soukromého života a podmínky zásahu

Co se týče Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, tak se jedná o následující články:

- článek 17 – právo na respektování domova, zákaz svévolného zásahu
- článek 17 – právo na respektování soukromého života a korespondence, zákaz svévolného zásahu

Úmluva o ochraně lidských práv stejně jako Mezinárodní pakt o občanských a politických právech jsou založeny na určitém systému hodnot, který zároveň napomáhají vytvářet a udržovat. Tato skutečnost ovšem neznamená, že trestní zákony založené na jiné hierarchii hodnot, a to např. ochrana státu a kolektivních zájmů společnosti, jsou jako takové v rozporu s Úmluvou či Paktem.

Současná právní úprava čl. 8. Úmluvy a čl 17. Paktu je uvedena v příloze č. 21.

6.3. Postavení trestního práva v kontextu Evropského společenství a jeho vztah k české právní úpravě

Od 1.5.2004 je Česká republika členem Evropské unie a jako taková tak plně zapadá do unijního právního rámce a právního rámce evropských společenství. Společenský a právní rámec evropského společenství je tvořen tzv. třemi pilíři, které se konstituovaly v historickém vývoji jednotlivých společenství a staly se základem současného pojmání Evropské unie.

První pilíř zahrnuje působnost původních evropských společenství, a to Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii.

Druhý pilíř zahrnuje společnou zahraniční politiku a otázky vnější bezpečnosti.

Třetí pilíř pak zahrnuje otázky justice a spolupráce v justičních záležitostech.

Z uvedeného členění vyplývá složitost úpravy trestního práva v rovině Evropské unie. Evropská společenství jsou vybudována na principu nadstátnosti, resp. supranacionality, kdy státy vzájemně potlačily princip suverenity státu a navenek se projevují jako jeden subjekt, což umožňuje relativně snadnou právní úpravu otázek, jež náleží do působnosti Evropských společenství, a tedy otázek prvního

pilíře. Právní systém, který tak vzniká, je nazýván komunitární právo. Naproti tomu druhý a třetí pilíř, které spolu s prvním pilířem vytvářejí tzv. právo unijní, je v zásadě realizován na principu mezivládním, tedy působností těchto dvou pilířů nelze rozhodovat jinak než dohodou všech zúčastněných států.

Z výše naznačeného vyplývá, že pro akty, jež se týkají trestního práva, nelze dovozovat jejich přímý účinek vůči jednotlivým státům unie. Myšlenka nadnárodního trestního práva, resp. trestního procesu je daleko méně přijatelná než představa obecných postulátů dotýkajících se např. základu trestní odpovědnosti, sankcí apod. Policejní a justiční spolupráce se zaměřuje zejména na otázku výkonu trestního rozhodnutí, usnadnění extradice, zabránění kompetenčním konfliktům, stanovení základních znaků skutkových podstat v oblastech boje proti rasismu a xenofobii, terorismu, korupci, obchodování s lidmi apod. Jak bylo naznačeno výše, základními právními prostředky jsou společné postoje, rámcová rozhodnutí ke sblížování zákonů a jiných právních předpisů členských států, rozhodnutí opatření, mezinárodní úmluvy a opatření k provedení těchto úmluv.

Aktivity v rovině trestně právní jsou zaměřeny zejména na ochranu zájmů Evropské unie a její integrace a můžeme je spatřovat ve dvou rovinách:

- a) rovina procesně právní – evropský zatýkácí rozkaz, evropský zajišťovací příkaz
- b) rovina hmotně právní či materiálně právní – terorismus, obchodování s lidmi, pohlavní vykořisťování apod.

V 90. letech prvně vznikla myšlenka celoevropského trestního práva, jež vyústila ve vypracování návrhu trestního kodexu pod názvem

„Corpus juris“. Původním záměrem byla ochrana finančních zájmů Evropské unie. Corpus juris má dvě části, a to část hmotnou a část procesní. I navzdory všem snahám je patrné, že jeho uvedení do praxe bude vzhledem k absenci řady institutů, jež jsou v národních právních systémech často aplikovány, velmi obtížné.

Závěrem je tedy nutno uvést, že integrace v oblasti trestního práva EU bude spočívat zejména v harmonizaci trestního práva hmotného, ve vzájemném uznávání rozhodnutí a tzv. europeizaci koordinačních a kooperativních mechanismů.

7. Zajištění věci jako neodkladný a neopakovatelný úkon

Společným znakem všech vyjmenovaných institutů, prostřednictvím kterých je možné zajistit pro potřeby trestního řízení věci, je fakt, že je možné je provádět ještě před zahájením trestního stíhání jako tzv. neodkladné a neopakovatelné úkony. Trestní řád sice v ustanovení § 160 odst. 4 definuje tyto úkony, ale dále již nepodává žádný výčet těchto úkonů a v praxi je tak nutno přihlížet zejména ke konkrétním okolnostem případu a ustálené judikatuře.

Neodkladným úkonem rozumíme úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání. Neopakovatelným úkonem je pak úkon, který nebude možné v řízení před soudem provést. Neodkladnost úkonu se tedy vztahuje k okamžiku zahájení trestního stíhání a neopakovatelnost k řízení před soudem.

Nebezpečí zmaření, zničení nebo ztráty se musí vztahovat k důkazu samotnému, příp. k důkazní hodnotě takového důkazu. Neodkladnost nebo neopakovatelnost úkonu spočívá v nutnosti provést tento úkon za splnění všech zákonných podmínek před zahájením trestního stíhání nebo v průběhu vyšetřování. Není-li jinak možno takový úkon podle ustanovení části druhé trestního řádu provést i bez podmínek neodkladnosti a není-li možno jej v požadovaném a potřebném rozsahu provést po zahájení trestního stíhání nebo v řízení před soudem tak, aby nebyl zmařen důkaz nebo cesta, která k jeho získání vede, je potom úkon jako důkazní prostředek pro trestní řízení ztracen.

V protokolu o provedení takového úkonu je však nutné vždy poznamenat důvody, na základě kterých byl úkon považován za neodkladný nebo za neopakovatelný. Pokud by byl proveden procesní úkon, aniž by byly splněny podmínky neodkladnosti či neopakovatelnosti, jednalo by se o podstatnou vadu řízení, která by měla za následek neúčinnost takového důkazu.

R 28/1995. Neodkladnost či neopakovatelnost úkonu ve smyslu ustanovení § 160 odst. 4 TrŘ nemůže záležet výlučně v tom, že mají být objasněny skutečnosti podmiňující zahájení trestního stíhání.

Skutečnost, že je nutno v přípravném řízení provést úkon, který nebude možno znovu provést před soudem, tedy úkon neopakovatelný ve smyslu ustanovení § 160 odst. 4 TrŘ (např. v některých případech výslech osoby mladší než patnáct let o okolnostech, jejichž ožívování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivňovat její duševní a mravní vývoj podle § 102 TrŘ) neznamená, že je tento důkaz možné provést před zahájením trestního stíhání, jestliže je osoba, která má být obviněna, známa, a zahájit trestní stíhání vůči ní je možné. (§ 160 odst. 1, 2 TrŘ). (7)

8. Praktické otázky aplikace institutů umožňující zajištění věci pro potřeby trestního řízení

Text zákona, který upravuje problematiku zajištění věci pro potřeby trestního řízení, je sice jazykově srozumitelný, nicméně aplikační praxe pro jednotlivé orgány činné v trestním řízení s sebou přináší nemalé obtíže. V následující kapitole se proto zaměřím, u jednotlivých institutů, na jednotlivé praktické problémy, s nimiž jsem se v praxi setkal.

8.1. Vydání a odnětí věci

Analýza institutu vydání a odnětí věci, která byla provedena v kapitole 5.1., může vzbuzovat dojem, že se jedná o naprosto bezproblémový postup, kterým si orgány činné v trestním řízení opatřují věci pro trestní řízení důležité. Zůstává však pravdou jen to, že se jedná o postup nejběžnější.

Nejčastější těžkosti, resp. aplikační chyby lze najít zejména v nerozlišování institutu výzvy k vydání věci a výzvy k předložení věci. Je nutno uvažovat, že se jedná o dva procesní prostředky, o kterých je pak nutno vyhotovovat protokol se všemi náležitostmi, jak uvádí ustanovení § 55 TrŘ. Je sice pravdou, že ustanovení § 79 odst. 6 TrŘ explicitně uvádí toliko povinnost předat protokol či potvrzení v případech, kdy osoba věc vydala či jí byla odňata, je však nutno mít na paměti, že trestní řízení je řízením formálním a prakticky celé se vede v písemné podobě, z tohoto důvodu je nutno vyhotovovat analogicky protokol i o prostém předložení věci.

Odnětí věci zpravidla přichází v úvahu jako důraznější prostředek realizace práva orgánu činného v trestním řízení, poté, co se

výzva k vydání minula účinkem. Určité nejasnosti může vyvolávat také otázka, zda je zapotřebí vždy před realizaci odnětí věci ukládat pořádkovou pokutu podle ustanovení § 66 TrŘ v duchu poučení podle § 78 odst. 1 TrŘ. Vyjdeme-li ze situace, že institut odnětí věci je aplikován často v průběhu domovní prohlídky apod., pak by obligatorní uložení pořádkové pokuty, dle mého názoru, znamenalo nezákonnou hrozbu orgánu činného v trestním řízení, kterým by v případě, že úkon je směřován vůči obviněnému či osobám uvedeným v ustanovení § 100 odst. 1, 2 TrŘ, popíral práva těchto osob zaručená v článku 37 odst. 1 Listiny.

8.2. Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky

Jedná se o poměrně nový procesní institut, který umožňuje rovněž odčerpávat i výnosy z trestné činnosti a tím se podílet na řadě opatření, jejichž cílem je dosáhnout toho, aby páčání trestné činnosti nebylo tak lukrativním zdrojem finančních prostředků.

Domnívám, se, že největší úskalí tohoto institutu byl do novelizace provedené zákonem číslo 253/2006 Sb. problém, že dle dosavadní právní úpravy nebylo možné zajistit účet u banky jako takový, resp. příkaz o zajištění peněžních prostředků na účtu u banky, mimo obecných náležitostí příkazu, musel obsahovat i speciální náležitosti vyjmenované taxativně v ustanovení § 79a odst. 1 TrŘ a to: číslo účtu, kód banky a peněžní částka v příslušné měně, na kterou se zajištění vztahuje. Právě s třetí náležitostí, tedy uvedením konkrétní peněžní částky, na kterou se zajištění vztahuje, byla v praxi řada problémů. Zákonodárce se zřejmě domníval, při tvorbě tohoto institutu, že jednak peněžní prostředky určené k páčání trestného činu či ty, které byly užity k páčání trestného činu anebo jsou výnosem z trestné činnosti, nechávají pachatelé uloženy na bankovních účtech a jednak z

představy izolované existence takových peněžních prostředků. Opak je však pravdou. Doba, po kterou jsou tyto prostředky na bankovních účtech, se často počítá toliko v minutách, navíc peněžní prostředky, které mají být předmětem zajištění, nebývají na jediném účtu, nýbrž pachatelé trestných činů ve snaze zastřít podezření a z důvodu určité prevence před odhalením a zajištěním využívají často desítek bankovních účtu u různých bankovních domů a tedy bylo zajišťovat dílčí bankovní účty s rozdílnými peněžními částkami, kdy do příkazu o zajištění se v praxi uváděl konkr. zůstatek na bankovním účtu. Navíc pachatelé trestných činů, alespoň, co se týče organizované hospodářské trestné činnosti, tyto bankovní účty používají i k běžnému životu, tedy připisují se na ně i peněžní prostředky z legálního podnikání, které je často toliko krytím trestné činnosti, realizují běžný platební styk k úhradě potřeb spojených s existencí pachatele a jeho rodiny apod.

Nemožnost zajistit bankovní účet bez uvedení konkr. peněžní sumy, příp. nemožnost zajistit účet jako takový, včetně nově příchozích plateb a přírůstků znamenal pro orgány činné v trestním řízení především zjistit nejprve konkrétní zůstatek na bankovním účtu, a to postupem dle § 8 odst. 2 TrŘ, a teprve následně vydat příkaz k zajištění peněžních prostředků. A tak formální postup, kterým se realizovalo zjištění zůstatku na účtu, znamenalo v minulosti zdržení, což vzhledem k možnosti ovládat bankovní účty elektronicky, prostřednictvím veřejné datové sítě či mobilního telefonního přístroje, často znamenalo neschopnost tyto peněžní prostředky zajistit.

K řešení tohoto problému se nabízela řada možností, jako např. možnost uvést do příslušného rozhodnutí konkr. sumu, která vycházela např. z výše způsobené škody uvedené v záznamu o zahájení úkonu trestního řízení dle § 158 odst. 3 TrŘ či usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 TrŘ. Nehledě ke skutečnosti, že tomuto

postupu by nebránil ani jazykový výklad ustanovení § 79a TrŘ, v praxi se však naráželo na problém určité proporcionality omezujících opatření realizovaných na základě trestního řádu a to zejména na postoj dozorujících státních zástupců, neboť takovýto postup by pak mohl vést právě naopak k zajištění peněžních prostředků, které by naopak mnohonásobně převyšovaly např. způsobenou škodu či výši podílu pachatele na výnosu z trestné činnosti.

Citovaná novelizace tak do značné míry zpřesnila vůli zákonodárce ohledně toho, jak rozhodovat o zajištění peněžních prostředků a jednoznačně je tak dána přednost snaze zajistit finanční prostředky, které byly určeny, užity či jsou výnosem z trestné činnosti. Lze tak říci, že pro praxi není nyní problém vydat příkaz, který nařizuje zajistit nejen peněžní prostředky aktuálně se na účtu nacházející se, ale i prostředky, které na účet teprve dojdou, a to včetně příslušenství. Domnívám se, že tímto způsobem by mohl být odstraněn formalizovaný postup ohledně předchozího zjišťování aktuálního zůstatku na účtu postupem podle § 8 odst. 2 TrŘ a skutečně uvést do příkazu k zajištění peněžních prostředků finanční částku odpovídající výši způsobené škody bez ohledu na aktuální zůstatek na účtu. I navzdory provedené novelizaci, která znamenala, podle mého názoru, důležitý posun v zajišťování peněžních prostředků na účtu u banky zůstává stále problémem otázka rozměňování peněžních prostředků na více účtech a praxí avizovaná zřejmá neochota dozorujících státních zástupců, zajišťovat všechny tyto účty jako takové a příp. následně uvolnění části těchto účtu po provedeném porovnání způsobené škody a množství zajištěných peněžních prostředků nacházejících se na takto zajištěných účtech.

8.3. Domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků

Domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků, alespoň dle mé osobní zkušenosti je jedním z neúčinnějších prostředků k zajištění věcí pro potřeby trestního řízení a zároveň i jeden z nejsložitějších zajišťovacích prostředků.

Zde bych se zastavil u problematiky provedení takovéto prohlídky v advokátní kanceláři, příp. u advokáta, konkr. u ustanovení § 78 odst. 2 TrŘ, tedy problematiky vydání listin, příp. jiných nosičů informací, o kterých platí zákaz výslechu a zároveň nedošlo ke zproštění povinnosti zachovávat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti. V případě prohlídky v advokátní kanceláři či u advokáta se jedná o povinnost zachovávat mlčenlivost dle § 21 z.č. 85/1996 Sb., o advokacii. V minulosti tento postup nebyl nijak normativně upraven. Pro advokáty jej upravovalo toliko stanovisko představenstva České advokátní komory k postupu advokáta při domovní prohlídce nebo při prohlídce advokátní kanceláře č. AD01/2002 a dále pak z nálezů vyšších soudů, které se opakovaně nastíněnou problematikou zabývaly, zejména pak z nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 21.1.1999 sp. zn. III. ÚS 486/98. Následně byla tato oblast vyřešena samostatnou úpravou, zanesenou do trestního řádu zákonem číslo 79/2006 Sb.

Osobně považuji za důležité podat určitý historický výklad této problematiky a zabývat se tedy nejprve úpravou uvedenou ve stavovském předpise advokátní komory AD01/2002. Tento předpis vesměs v zájmu ochrany klienta vyžadoval při prohlídce přítomnost zástupce Advokátní komory ČR, příp. jiného advokáta coby osoby na řízení nezúčastněné. Takto přítomný advokát pak dle čl. VI. citovaného stavovského předpisu na místě při provádění prohlídky měl kvalifikovaně posoudit obsah prohlížených materiálů z hlediska

povinnosti advokáta zachovávat mlčenlivost dle § 21 zákona o advokacii. Pokud by však orgán činný v trestním řízení tak neučinil a nepřibral by zástupce ČAK či jiného advokáta, měl se advokát tzv. „krátkou cestou“ spojit se soudcem, který domovní prohlídku nařídil, nebo s dozorujícím státním zástupcem a požádat je o sjednání nápravy. V případě neúspěšnosti o tuto intervenci měl pak trvat na tom, aby věc, která byla odňata, byla bez zjištění obsahu vložena do obálky, zapečetěna a aby obsah byl přezkoumán dodatečně za účasti advokáta a zástupce komory.

Co se týče výše zmiňovaného nálezu Ústavního soudu ČR, pak tento je citován v kapitole 5.3.4. Rozhodující rozhodnutí vyšších soudů v problematice prohlídek. Jen v krátkosti je nutno zopakovat nálezu soudu. Nelze přisvědčit námitce (tvrzení), že vydání příkazu k domovní prohlídce u advokáta brání skutečnost, že jako advokát, jemuž svědčí zákonem stanovená povinnost mlčenlivosti, disponuje (disponoval) řadou důvěrných informací, svěřených mu jeho klientelou; i když jde o povinnost státem přikázanou a tedy obecně chráněnou (§ 21 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii), nelze přehlédnout, že jde nikoliv o výsadu advokáta, která by měla založit exempci z obecně platného (a zavazujícího) právního řádu, ale že se jedná o povinnost uloženou advokátovi v zájmu ochrany jeho klientely, která v tomto smyslu a rozsahu také příslušné ochrany požívá; ochrana takto chráněných zájmů třetích osob podle současného právního stavu provedenou domovní prohlídkou nebyla dotčena proto, že policejnímu orgánu domovní prohlídku provádějícímu, stejně jako dalším orgánům trestního řízení (státní zástupce, soudce) je zákonem uloženo zachovávat mlčenlivost o věcech (skutečnostech), o nichž se dozvěděli v souvislosti s výkonem svých pravomocí. Z dalších nálezů pak vyplývá závěr, že se nelze dovolávat povinnosti zachovávat mlčenlivost ohledně obsahu zajištění

listiny, jenž sám o sobě této mlčenlivosti dle žádného právního předpisu nepoživá (např. zajištění směnky - ve vztahu k obsahu směnky).

Při porovnání uvedených dvou názorů bylo nutno vytknout stavovskému předpisu ČAK určité nesrovnalosti. Jednak ustanovení trestního řádu upravující výkon prohlídek definovalo nezúčastněnou osobu jako osobu na řízení nezúčastněnou a tedy bylo zcela na vůli a technických možnostech orgánu provádějící prohlídku si tuto osobu opatřit. Domnívám se, že nebylo možné bez legitimního důvodu požadovat na orgánech činných v trestním řízení, aby si nezúčastněnou osobu nejen že neopatřili sami, ale aby dokonce bez možnosti ověřit případnou angažovanost této osoby na trestní věci, tedy nezúčastněnost osoby, si tuto nechali přidělit z profesně totožné skupiny jako je osoba, vůči níž úkon směřuje. K ustanovení upravujícímu postup zástupce komory, který měl přezkoumávat obsah zajištěných listin, je nutno uvést, že povinnost zachovávat mlčenlivost je advokátovi uložena na základě § 21 zákona o advokacii, který rovněž upravuje podmínky, kdy je mlčenlivost, která je v mnohých případech založena na základě právního úkonu klienta a akceptace advokáta, prolomena. Zákon o advokacii však bez dalšího neprolomoval takovouto mlčenlivost ve vztahu ke komoře či jinému advokátovi na základě prováděné prohlídky v advokátní kanceláři či u advokáta. K požadavku, aby soudce, zřejmě ten, který domovní prohlídku nařídil, sjednal nápravu, je nutno uvést, že zajišťovací úkony probíhají zpravidla v přípravném řízení, tedy ve stadiu trestního řízení, v němž jsou případy ingerence soudu do řízení přesně definovány zákonem a nepřisluší tak soudci, aby takto probíhající prohlídku přerušil či zastavil. Další námitku je nutno podotknout k požadavku, aby odňaté písemnosti či jiné nosiče informací byly zapečetěny do obálky bez zjištění obsahu. Účelem domovní prohlídky je zajistit věci, které jsou důležité pro trestní řízení, a tak zjištění obsahu listin a dalších např. nosičů informací se jeví jako

nezbytné k zákonnému provedení prohlídky. Poslední námitku bylo nutno vznést k přezkoumávání obsahu zajištěných listin, příp. nosičů informací zástupcem komory či jiným advokátem. Je prakticky nemyslitelné přezkoumat relevantnost zajištěných listin, příp. nosičů informací bez znalosti trestní věci, nicméně takto určený zástupce komory či jiný advokát tuto znalost nemá a ani mu ji orgán činný v trestním řízení nemůže poskytnout s ohledem na povinnost orgánu činného v trestním řízení zachovávat mlčenlivost.

Novelizace trestního řádu zákonem číslo 79/2006 Sb., však představuje zásadní průlom do této problematiky a bez nadsázky lze říci, že se do trestního řádu podařilo zakomponovat, až na drobné úpravy, téměř stejné změny stavovského předpisu ČAK AD01/2002 či alespoň jeho podstatné části. Analýza je uvedena v kapitole 5.3.4 1.

Osobně se domnívám, že tato úprava je v trestním řádu poněkud nadbytečná a postup, který tato novelizace upravila, s sebou přinese zcela jistě řadu obtíží. Předně je nutno upozornit na velice komplikovaný způsob nakládání se zajištěnými listinami, příp. nosiči informací. Tedy orgán provádějící prohlídku, nezíská-li souhlas zástupce ČAK, je povinen věci zabezpečit tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit, tedy zřejmě uložit do nějakých obalů (krabic či vaků) umožňující následnou kontrolu neporušení zabezpečení, a bezprostředně poté předat takto zajištěné věci ČAK a podat do 15 dnů návrh na nahrazení souhlasu ČAK soudem. Soudce, jež bude o návrhu rozhodovat pak následně musí nařídít veřejné zasedání, při kterém mu ČAK předloží takto zajištěné věci a soud musí posoudit, zda listiny obsahují či naopak neobsahují skutečnosti, o nichž je advokát povinen zachovávat mlčenlivost. Z praktické zkušenosti vím, že zjišťování obsahu listin zajištěných při zajišťovacích úkonech často trvá týmům policistů i několik týdnů a tak si jen stěží dokáží představit, že soud

takto přezkoumá a učiní rozhodnutí v reálném časovém horizontu, a to zejména v případech, kdy budou zajišťovány např. části archivu advokáta apod. K věci je dále nutno uvést, že s věcmi, které jsou zajištěny při domovních či jiných prohlídkách, je nutno pracovat bezprostředně po jejich zajištění, aby bylo možné reagovat na skutečnosti z nich zjištěné, což však uvedený postup neumožňuje.

Domnívám se, že současná právní úprava se dokáže dostatečným způsobem vypořádat s problematikou nezákonně získaných důkazů a otázku nezákonného prolomení mlčenlivosti, která je advokátovi uložena zákonem o advokacii bylo možné uspokojivým způsobem vyřešit právě úpravou absolutně či relativně neúčinných důkazů.

8.4. Zadržení a otevření zásilky, jejich záměna a sledování

Zde se jeví v praxi problematická zejména otázka určení, kdy se jedná o zásilku a kdy tedy tyto instituty aplikovat, příp. otázka sledování zásilek, které se obtížně identifikují, jako např. doprava ropných produktů či přípravků s lihem vagónovými cisternami apod.

Osobně bych se zastavil právě u problematiky přepravy ropných produktů a přípravků s lihem, které podléhají spotřební dani a dani z přidané hodnoty. Již devadesátá léta minulého století ukázala na kauzách tzv. lehkých topných olejů nebo látky známé pod obchodním názvem Carbopur atraktivnost tohoto oboru pro daňové úniky, kdy zisky z této trestné činnosti jsou v současné době odhadovány v řádech miliard korun. Co se týče ropných produktů, tak jeden ze způsobů páchání této daňové trestné činnosti spočíval v přimíchání do daňově zatíženého produktu produkt, který daňově zatížen nebyl a neměnil výsledné užité vlastnosti produktu.

V zásadě lze namítnou, že nemůže být velkým problémem sledovat pohyb vagonových cisteren, a to zejména s ohledem, že na takto páchané daňové trestné činnosti, vzhledem k tehdejší úpravě spotřebních daní a daně z přidané hodnoty, byl vždy angažován zahraniční prvek (dodavatel, odběratel, původce nějaké technologické operace), což samo o sobě představovalo vstup do přepravní evidence Českých drah. Opak je však pravdou. Je nutno vycházet z faktu, že pachatelé této závažné daňové trestné činnosti jednak oficiálně užívali tzv. „bílých koní“ a dále pak tyto obchody probíhaly ve velkých objemech a látka byla často na území ČR opakovaně transportována mezi nejrůznějšími obchodními subjekty, jež využívaly tzv. uložště a stáčiště, kde se tyto látky sledují toliko objemově, tedy získávají znaky genericky určené věci.

V takto popsané situaci představuje sledování zásilky, ve smyslu sledování obalu, v němž je látka skladována, praktickou neúčelnost. Daleko výhodnější se jeví pokusit se sledovat obsah zásilky, tedy samotnou ropnou či lihovou komoditu jakožto věci určené ke spáchání trestného činu. Problém orgánů činných v trestním řízení v případě ropných produktů spočívá v neschopnosti prokázat, že do daňově zatíženého produktu byly přidány daňově nezatížené látky. V současné době není možné odstranit tento nedostatek v případě ropných produktů ani znaleckým zkoumáním ani vyjádřením Výzkumného ústavu paliv a maziv. Jednou z teoretických možností je sledovat samotný obsah zásilky (cisterny), tedy samotný ropný produkt či látku daňově nezatíženou. Nabízí se např. možnost značkovat tyto produkty inertními látkami, tedy látkami, které by nepostupovaly reakce s ropnými produkty a zároveň by je bylo možné i v malých koncentracích, byť třeba stopově, dokazovat ve výsledném produktu, který je nabízen spotřebiteli jako produkt, který je řádně evidován v daňové evidenci. Vyvstává však otázka, zda takovéto sledování

zásilkou by bylo aplikovatelné dle současné právní úpravy obsažené v ustanovení § 87b TrŘ. Domnívám se, že i takto provedené sledování by byl postup, který je sice technicky náročný, nicméně v souladu s dikcí ustanovení § 87b TrŘ.

8.5. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu představuje jeden z nejkontroverznějších zajišťovacích prostředků, které mají orgány činné v trestní řízení k dispozici.

Jednou z otázek, které bylo nutné při aplikaci tohoto prostředku zodpovědět, byl problém odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mobilních telefonních přístrojů vybavených tuzemskou kartou SIM v zahraničí. Obecně lze jako východisko řešení tohoto problému vyjít z ustanovení § 88 TrŘ. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu zavazuje toliko operátora, který má licenci k provozování telekomunikačních služeb na území ČR. Vzhledem k principu teritoriality práva nemůže zavazovat zahraničního operátora. Dikce zákona však nehovoří o teritoriálním omezení odposlouchávaného telekomunikačního provozu, tedy respektuje nematerializovanou podstatu telekomunikačního provozu, který má tendenci šířit se všemi směry bez omezení národní jurisdikce a nepojednává tak jen o telekomunikačním provozu uskutečněném na území ČR.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu, resp. napojení odposlechu a záznam je prováděn vždy na území ČR u českého operátora. Vztah, který umožňuje tuzemskému operátorovi uskutečňovat telekomunikační provoz tuzemských SIM karet i mimo území ČR pomocí roamingového partnera, je vztahem ryze

soukromoprávním mezi dvěma soukromoprávními subjekty. Nejde o uplatňování pravomoci českého soudu vůči cizozemskému subjektu, nýbrž český operátor toliko plní svou povinnost dle § 88 TrŘ a § 97 zákona o elektronických komunikacích prostřednictvím služeb svého soukromého smluvního subjektu.

Lze tedy závěrem shrnout, že ať už se fakticky účastnická tuzemská karta SIM (mobilní telefonní přístroj) nachází v době realizace odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu kdekoliv, k odposlechu a záznamu dochází vždy na území ČR. Proto je i příkaz vydaný soudcem účinný a není zapotřebí užít cesty právní pomoci, jak je tomu např. v případech odposlechu zahraniční karty SIM uvnitř cizího státu či s třetími státy mimo ČR. Navíc by opačný výklad vedl k absurdním závěrům, kdy příkaz by byl účinný toliko na hovory uskutečněné pouze na území ČR. Takováto podmínka však v zákoně uvedena není a rovněž by to odporovalo soudy dnes běžně přijímané akceptace odposlechu provozu pevné účastnické stanice Českého telekomu při hovorech do a ze zahraničí.

Závěrem této kapitoly považuji za důležité uvést několik vět k současnému trendu, který je spojen s odposlechem a záznamem telekomunikačního provozu, a to se zveřejňováním autentických záznamů odposlechlů. Osobně se domnívá, i navzdory atraktivnosti těchto zveřejnění, že se jedná o stav, který je více než neutěšený. Jak je uvedeno v předchozích kapitolách mé rigorózní práce odposlech a záznam telekomunikačního provozu představuje velmi citelný zásah do práv a svobod občanů a z tohoto úhlu pohledu by pak měly jednotlivé orgány činné v trestním řízení i k těmto záznamům přistupovat. Navíc je více než zřejmé, že je nezákonně nakládáno i se záznamy, které s trestní věcí nesouvisí a měly by být podle ustanovení § 88 odst. 5 TrŘ zničeny.

Navíc se domnívám, že postup orgánů činných v trestním řízení, který je naznačen výše je na samé hranici jejich případné trestní odpovědnosti.

8.6. Vrácení věci

Další neméně problematickou oblast v praktickém využívání institutů zajištění věci pro potřeby trestního řízení představuje rovněž ustanovení § 80 odst. 1 TrŘ. Jak bylo naznačeno v kapitole pojednávající o tomto zajišťovacím prostředku, určitý problém představují další dispozice pachatele, ale i jiných osob s věcí, která byla získaná trestným činem. Problém představuje důsledek režimu, v němž byla dispozice s věcí provedena. V tomto ohledu se nabízí dvě možnosti, a to:

- režim dle občanského zákoníku, nejčastěji má dispozice formu kupní smlouvy
- režim dle obchodního zákoníku, nejčastěji má dispozice formu kupní smlouvy

Zatímco je-li věc, která byla získaná trestným činem, dále prodána či opakovaně prodávána, dle občanského zákoníku není vůbec rozhodné, zda kupující této věci věděli o tom, že věc byla získaná trestným činem, a kupní smlouvy jsou ex tunc absolutně neplatné podle ustanovení § 39 občanského zákoníku, resp. právní úkon, kterým byla věc prodána. Podstatné je tedy to, že pachatel nikdy nebyl vlastníkem, neboť jej získal v rozporu se zákonem a dobrými mravy a tudíž nemohl převést na jinou osobu více práv k věci než sám požíval. Vlastník věci tak zůstává nezměněn a jeho vlastnické právo není popřeno.

Naproti tomu je-li věc dále prodávaná dle zákoníku obchodního, uvedená zásada o nemožnosti převodu více práv než sám

převodce požívá neplatí, a to v zájmu zachování právní jistoty obchodních vztahů. Nyní je nutné položit si otázku, kdy je možné uzavřít smlouvu, resp. kupní smlouvu dle obchodního zákoníku. Jedná se o následující skutečnosti:

- věc je převedena na podnikatele, který v rámci své podnikatelské činnosti ji převede jinému podnikateli za účelem uspokojení jeho podnikatelských potřeb
- věc je převedena na podnikatele, který ji v rámci své podnikatelské činnosti převede na nepodnikatele, za současné smluvní aplikace obchodního zákoníku
- věc je převedena na nepodnikatele, který ji dále převede na podnikatele za účelem uspokojování jeho podnikatelských potřeb
- věc je převedena na nepodnikatele, který ji dále převede na nepodnikatele, za současné smluvní aplikace obchodního zákoníku

Podle ustanovení § 446 obchodního zákoníku tak dochází k platnému převodu vlastnického práva. Podmínkou však je, aby kupující v době, kdy měl vlastnické právo nabyt, vždy jednal v dobré víře, že prodávající je vlastníkem věci a oprávněn s věcí nakládat za účelem jejího dalšího prodeje, přičemž dobrá víra kupujícího se presumuje. Ačkoliv je pravdou, že orgán činný v trestním řízení, který činí rozhodnutí podle § 80 odst. 1 TrŘ, sice neřeší otázku práva k věci s konečnou platností, navzdory tomu si musí opatřit dostatek podkladů pro své rozhodnutí a to zejména s ohledem na podstatný dopad do majetkových poměrů dotčených osob.

Právě nyní nastíněná otázka možných převodů věci, která byla získána trestným činem, může činit a v praxi i činí určité těžkosti orgánům činným v trestním řízení, zejména policejním orgánům. Vzhledem k ustanovení § 80 odst. 3 TrŘ může učinit toto rozhodnutí i

policejní orgán, tedy osoba často nepříliš znalá občanského či obchodního zákoníku. Ve stejném světle je pak možné nahlížet i na věc získanou trestným činem, která se po dalších převodech a plynutí času stala předmětem práva vydržovacího.

9. Komparace institutů upravující zajištění věci pro potřeby trestního řízení se zahraniční úpravou

Pokud porovnáme českou úpravu nastíněné problematiky s úpravami v jiných evropských státech, např. v Chorvatsku, Rakousku, Německu, Švédsku a Norsku, zjistíme řadu shodných znaků a naopak i řadu odlišností.

V řadě států, např. v Německu a Rakousku, pokud si osoba nesplní ediční povinnost a na výzvu věc důležitou pro trestní řízení nevydá, zákon proti ní umožňuje použít, mimo institutu odnětí věci, řadu nejrůznějších donucovacích prostředků, které mají nejčastěji charakter finančního postihu, nejčastěji pokutu, nadto v Německu musí taková osoba nahradit náklady spojené s odejmutím věci. Chorvatské trestní právo pak ediční povinnost rozšiřuje i na data uložená na elektronických nosičích. Norský trestní právní řád umožňuje jakékoliv osobě, aby odejmula jiné osobě jakoukoliv věc, pokud tato osoba byla přistižena při spáchání trestného činu.

Co se týče domovních prohlídek, ty jsou přípustné v uvedených státech všude a vyžadují předchozí příkaz soudu, v některých státech, např. v Norsku, je možné provést domovní prohlídku bez příkazu se souhlasem dotčené osoby. Některé státy pak rozlišují, zda je vykonávaná domovní prohlídka u obviněného či jiných osob, u kterých pak stanoví přísnější podmínky pro výkon domovní prohlídky. Norský právní řád také umožňuje vykonávat tzv. „hromadné prohlídky“ v určité vymezené lokalitě, ale jen u trestných činů, kde dolní hranice trestu odnětí svobody činí alespoň osm let. Německý právní řád umožňuje, aby u taxativně vymezených trestných činů byla se souhlasem státního zástupce zřízena silniční kontrola, kde jsou všechny osoby povinny

podrobiť se osobní prohlídce, prohlídce zavazadel a motorového vozidla.

Širší pozornost bych v této komparatívni části věnoval zajištění věci podle trestního řádu Slovenské republiky. Trestní právo procesní Slovenské republiky je upraveno zákonem číslo 301/2005 Zb. hlava čtvrtá, díl šestý až hlava šestá a navzdory předchozí společné úpravě zde nalézáme určité odlišnosti. Systematicky je třídění tohoto trestního práva procesního následující:

- hlava čtvrtá, díl šestý: „Vydanie, odňatie a prevzatie věci, uchovanie a vydanie počítačových údajov“

§ 89 – povinnosť na vydanie věci

§ 90 – uchovanie a vydanie počítačových údajov

§ 91 – odňatie věci

§ 92 – prevzatie zastenej věci

§ 93 – společné ustanovenia

§ 94 – úschova vydaných, odňatých a prevzatých vecí

§ 95 – zaistenie peňažných prostriedkov

§ 96 – zaistenie zaknihovaných cenných papierov

§ 97, 98 – vrátenie věci

- hlava čtvrtá, díl pátý: „Domovná a osobná prehliadka, prehliadka oných priestorov a pozemkov, vstup do obydliá, oných priestorov a na pozemky“

§ 99 až § 107

- hlava čtvrtá, díl šestý: „Zadržanie, otvorenie a záměna obsahu zásielok, kontrolovaná dodávka a predstieraný prevod“

§ 108 - zadržanie zásielok

§ 109 – otvorenie zásielok

§ 110 – záměna obsahu zásielok

§ 111 – kontrolovaná dodávka

- § 112 – predstieraný prevod
- hlava piata: „Zabezpečovanie informácií“
- § 113 – sledovanie osob a vecí
- § 114 – vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov
- § 115, 116 – odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky
- § 117 – agent
- § 118 – porovnávanie údajov v informačných systémoch

Ač by se mohlo zdát, že právní řády obou států upravující problematiku zajištění věcí pro potřeby trestního řízení jsou značně odlišné není tomu tak. Právní úprava obsažena ve slovenské úpravě zařazuje mezi zajišťovací prostředky také postupy, jež jsou analogické české právní úpravě pod názvem „Operativně pátrací prostředky“ (§ 158b TrŘ až § 158f TrŘ). Oproti české právní úpravě však můžeme ve slovenské najít určité zajišťovací instituty, které náš právní řád nezná. Jsou to zejména:

- uchovanie a vydanie počítačových údajov
- prevzatie zastenej veci
- úschova vydaných, odňatých a prevzatých vecí
- porovnávanie údajov v informačných systémoch

Ohledně převzetí zajištěných věcí a jejich úschovy nelze říci, že by v českém právním řádu tyto postupy nebyly upraveny, nejsou však, až na výjimky, upraveny trestním řádem, ale zpravidla v jiných právních předpisech, příp. interních normativních aktech, které zavazují jednotlivé orgány činné v trestním řízení, jako např. Závazný pokyn Policejního prezidenta číslo 130/2001 apod.

Daleko zajímavější se jeví být další dva instituty. Uchování a vydání počítačových údajů zavazuje osoby, které mají v držbě, poskytují služby či alespoň kontrolují počítačové údaje, a to včetně provozních údajů, aby takové údaje uchovali a udržovali celistvé, umožnili vyhotovení kopie, znemožnili přístup k údajům, takové údaje ze systému odstranili a v neposlední řadě takové údaje vydat pro potřeby trestního řízení. Porovnávání údajů v informačních systémech pak umožňuje porovnávat údaje v informačních systémech, které obsahují charakteristické, případně vylučující se znaky týkající se osob nebo věcí s údaji v jiných informačních systémech. Je velice těžké najít v českém trestním řádu analogii těchto ustanovení. Je pravdou, že rovněž české orgány činné v trestním řízení zajišťují počítačové údaje a dále s nimi pracují, nicméně de jure postupují podle ustanovení o vydání věci, přičemž je nerozhodné, zda se jedná o výzvu podle § 78 TrŘ či postup v kontextu domovní prohlídky a ohledně případného porovnávání pak využívají znaleckého zkoumání. Nicméně jen obtížně bychom hledali v našem trestním řádu analogii ke povinnosti subjektu takové údaje uchovávat, odstranit či znemožnit k těmto přístup. Osobně se domnívám, že by minimálně stálo za úvahu hlouběji se zamyslet nad nutností existence takovéto úpravy i v českém právním řádu, a to zejména s ohledem na rychlost vývoje počítačových a informačních technologií a počítačové kriminality páchané prostřednictvím sítě Internet.

Obecně si však myslím, že podmínky pro výkon zajišťovacích úkonů ohledně věcí jsou v některých evropských státech mírnější než v České republice a jsou tak často pro výkon určitých typů prohlídek odstupňovány dle závažnosti spáchaného trestného činu či osoby, vůči které úkon směřuje. Je otázkou k úvaze, zda by u nás takováto úprava byla možná a konformní s ústavními předpisy.

10. Závěr

Obsahem, resp. tématem mé rigorózní práce, resp. tématem bylo „zajištění věcí pro účely trestního řízení“.

Jedním z cílů mé práce bylo přistoupit analyticky k jednotlivým zajišťovacím institutům nejen po stránce procesní, ale nastínit i určitý historický kontext vývoje těchto procesních prostředků. Dalším podstatným cílem pak bylo analyzovat novelizace trestního řádu, které se dotýkají daného tématu v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie. I navzdory jisté skepsi, mající svůj původ v začlenění problematiky trestního práva a spolupráce v trestních věcech do 3. pilíře, jsou výsledky těchto harmonizačních snah pro jednotlivé národní úpravy, a tedy i pro úpravu v ČR, velmi zásadní. Osobně se domnívám, že možnosti, které tyto nadnárodní aktivity vnesly do našeho trestního právní řádu, jsou do jisté míry převratné, neboť umožňují velice efektivním způsobem zajišťovat věci a majetek i v jiných státech EU. Nemalá pozornost je pak věnována i komparativní metodě poznání zahraničních úprav a posouzení souladu české úpravy s ústavním pořádkem České republiky a dále pak dílčím aplikačním problémům, které jsem ve svém profesním životě řešil.

Je pravdou, že právě kapitoly týkající se praktických problémů spojených s aplikací zajišťovacích prostředků mohou působit kontroverzním dojmem a v mnohých případech s řešením, které nabízím, nemusí čtenář souhlasit a nabídne jiný právní názor. Domnívám se však, že při aplikaci a vymáhání práva neexistují správná a špatná řešení, ale toliko řešení obhajitelná a neobhajitelná, a proto rád přijmu jakoukoliv kritiku, která bude představovat efektivní a právně konformní posun při řešení aplikačních problémů.

Rovněž poslední novelizace reaguje na aplikační nedostatky a snaží se je dále, do jisté míry kauzálně, což je často na škodu věci, normativně upravovat. Za určitý nedostatek těchto novelizací pak považuji fakt, že se stírá hranice významu mezi významem věci ve smyslu důkazním a významem věci ve smyslu odčerpávání výnosů z trestné činnosti. Domnívám se, že zajišťování výnosů z trestné činnosti by mohlo být řešeno individuálně, např. v kontextu ustanovení § 47 TrŘ, příp. § 347 TrŘ.

Na druhou stranu je nutno připustit, že navzdory detailnosti pozitivně-právní úpravy zajišťovacích institutů, jež umožňují zajistit věci pro účely trestního řízení to neznamena, že by tato oblast trestního práva byla po strance normotvorné zcela vyčerpána. Jistou inspirací nám mohou být úpravy zajišťovacích institutů obsažené v právních řádech našich nejbližších sousedů, jako je např. možnost porovnávat počítačové či databázové údaje podle právního řádu Slovenské republiky, či možnost nařídít hromadné domovní prohlídky v určité části města či obytné čtvrti podle Norské právní úpravy. Je sice pravdou, že takto bychom mohli postupovat od jednotlivého právního řádu k druhému a vyhledávat tak zajišťovací instituty, které se budou jevit jako efektivnější oproti naší národní úpravě, domnívám se však, že toto není a ani nebylo cílem mé práce. Navíc je otázkou jestli by takovýto postup, tedy snaha o co nejefektivnější zajišťovací prostředky, jež svým charakterem a účelem vždy zasahují do práv a svobod občanů, byl ještě postup, který by snesl měřítko konformity s ústavními dokumenty a mezinárodními smlouvami.

Zpracování rigorózní práce mi osobně umožnilo hlouběji proniknout nejen do problematiky vlastních zajišťovacích prostředků pro zabezpečení věci pro potřeby trestního řízení, ale získat i širší

náhled na tuto část trestního řádu a seznámit se s dalšími právními předpisy, které mají vztah k těmto ustanovením, a také s právní úpravou obsaženou v zahraničních právních řádech.

Seznam příloh:

1) Právní úprava zajištění věci pro potřeby trestního řízení ve znění zákona číslo 141/1961 Sb.	101
2) Novelizace zákonem číslo 303/1990 Sb.	105
3) Novelizace zákonem číslo 25/1993 Sb.	106
4) Novelizace zákonem číslo 154/1994 Sb.	108
5) Novelizace zákonem číslo 150/1997 Sb.	110
6) Novelizace zákonem číslo 200/2002 Sb.	112
7) Novelizace zákonem číslo 283/2004 Sb.	114
8) Platné a účinné znění ustanovení upravující vydání věci	115
9) Platné a účinné znění ustanovení upravující odnětí věci	116
10) Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění peněžních prostředků na účtu u banky	117
11) Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění zaknihovaných cenných papírů	119
12) Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění nemovitosti	120
13) Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění jiné majetkové hodnoty	122
14) Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění náhradní hodnoty	124
15) Platné a účinné znění ustanovení uprav. problematiku prohlídek	125
16) Platné a účinné znění upravující výkon prohlídek u advokátů	128
17) Platné a účinné znění ustanovení upravující problematiku zásilek	130
18) Platné a účinné znění ustanovení upravující odposlech a záznam telekomunikačního provozu	132
19) Platné a účinné znění ustanovení upravující vrácení věci	134
20) Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění majetku nebo důkazního prostředku mezi členskými státy Evropské unie	136
21) Výňatky z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech	144

Příloha č. 1. Právní úprava zajištění věci pro potřeby trestního řízení ve znění zákona číslo 141/1961 Sb.

§ 78 Povinnost k vydání věci:

Odst. 1: Kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, je povinen ji na vyzvání předložit soudu, prokurátorovi nebo vyšetřovacímu orgánu; je-li ji nutno pro účely trestního řízení zajistit, je povinen věc na vyzvání těmito orgánům vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění (§ 66).

Odst. 2: Povinnost podle odst. 1 se nevztahuje na listinu, jejíž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti (§99).

Odst. 3: Vyzvat k vydání věci je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovací orgán, v naléhavých případech i bezpečnostní orgán.

§ 79 Odnětí věci

Odst. 1: Nebude-li věc důležitá pro trestní řízení na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz prokurátora nebo vyšetřovacího orgánu, odňata. Vyšetřovací orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas prokurátora.

Odst. 2: Nevykoná-li orgán, který příkaz k odnětí věci vydal, odnětí věci sám, provede je na podkladě příkazu bezpečnostní orgán.

Odst. 3: Bez příkazu uvedeného v odst. 1, může být věc bezpečnostním orgánem odňata jen tehdy, jestliže nelze příkazu předem dosáhnout a věc nesnese odkladu.

Odst. 4: K odnětí věci se podle možnosti přibere osoba, která není na věci zúčastněna.

Odst. 5: Protokol o vydání a odnětí věci musí obsahovat též dostatečně přesný popis vydané nebo odňaté věci, který by umožnil určit její totožnost.

Odst. 6: Osobě, která věc vydala nebo již byla věc odňata, vydá orgán, který úkon provedl, ihned písemné potvrzení o převzetí věci nebo opis protokolu.

§ 80 Vrácení věci

Odst. 1: Není-li věc, která byla podle § 79 vydána nebo podle § 79 odňata k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabrání, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právo na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy státního notářství a osoba, která si na věc činní nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních.

Odst. 2: Je-li nebezpečí, že se věc, která nemohla být vrácena nebo vydána podle odst. 1, zkazí, prodá se a částka za ní stržená se uloží do úschovy státního notářství. Na prodej se užije přiměřeně předpisů o soudním prodeji zabavených movitých věcí.

Odst. 3: Rozhodnutí podle odst. 1 a 2 činí předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovací orgán. Vyšetřovací orgán potřebuje k tomu předchozí souhlas prokurátora. Proti rozhodnutí o vrácení a vydání věci, jakož i o uložení do úschovy je přípustná stížnost, jež má odkladní účinek

§ 81

Odst. 1: Jestliže byla obviněným vydána nebo mu odňata věc, kterou získal nebo pravděpodobně získal trestným činem, a buď není známo, komu věc patří, nebo není znám pobyt poškozeného, vyhlásí se veřejně popis věci. Vyhlášení se učiní způsobem pro vypátrání poškozeného nejúčelnějším, a to spolu s vyzváním, aby se poškozený přihlásil do 6ti měsíců od vyhlášení.

Odst. 2: Uplatnil-li ve lhůtě uvedené v odst. 1 nárok na věc někdo jiný než obviněný, postupuje se podle § 80 odst. 1. Jestliže nárok na věc neuplatnil nikdo jiný, vydá se věc, nebo byla-li zatím pro nebezpečí zkázy už prodána, částka za ní stržena, obviněnému na jeho žádost, pokud nejde o věc, kterou získal trestným činem. Jde-li o takovou věc nebo nepožádal-li obviněný o vrácení věci, věc se odevzdá národnímu výboru, který provede její realizaci. Tím není dotčeno právo vlastníka žádat vydání částky stržené za věc.

Odst. 3: Jde-li o věc bezcennou, lze ji zničit, a jde-li o věc nepatrné ceny, lze ji odevzdat národnímu výboru k realizaci, a to v obou případech i bez předchozího vyhlášení popisu.

Odst. 4: Opatření a rozhodnutí uvedená v odst. 1 až 3 činí předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovací orgán. Vyšetřovací orgán potřebuje k tomu předchozí souhlas prokurátora. Proti usnesení o vydání věci, odevzdání věci národnímu výboru k realizaci nebo o zničení věci je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 82 Důvody domovní a osobní prohlídky

Odst. 1: Domovní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že v bytě či jiné místnosti nebo v prostoru k nim náležející, je věc důležitá pro trestní řízení nebo že se tam skrývá osoba podezřelá z trestného činu.

Odst. 2: Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.

Odst. 3: U osoby zadržené a u osoby, která má být dodána nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, jeli tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.

§ 83 Příkaz k domovní prohlídce

Odst. 1: Nařídit domovní nebo osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovací orgán. Vyšetřovací orgán k tomu potřebuje předchozí souhlas prokurátora. Příkaz k domovní prohlídce musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Doručí se osobě, u níž se prohlídka koná, při prohlídce, a není-li to možné, nejdéle do 48 hodin po ní.

Odst. 2: Nevykoná-li domovní nebo osobní prohlídku orgán, který ji nařídil, vykoná ji na jeho příkaz bezpečnostní orgán.

Odst. 3: Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odst. 1 může vyšetřovací nebo bezpečnostní orgán vykonat domovní nebo osobní prohlídku jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu předem dosáhnout nelze a věc nesnese odkladu a nebo jestliže jde o osobu přistiženou při činu nebo o osobu, na kterou byl vydán příkaz do vydání vazby. Bez příkazu nebo souhlasu lze též provést osobní prohlídku v případech uvedených v § 82 odst.3.

§ 84 Předchozí výslech

Domovní nebo osobní prohlídku lze vykonat jen po předchozím výslechu toho, u koho nebo na kom se má vykonat, a to jen tehdy, jestliže se výslechem nedosáhlo ani dobrovolného vydání hledané věci, ani odstranění jiných důvodů, které vedly k prohlídce. Předchozího výslechu není třeba, jestliže věc nesnese odkladu a výslech nelze provést okamžitě.

§ 85 Výkon prohlídky

Odst. 1: Orgán vykonávající domovní prohlídku je povinen umožnit osobě u níž se prohlídka koná, nebo některému dospělému členu její domácnosti, účast při prohlídce. O právu účasti při prohlídce je povinen tyto osoby poučit.

Odst. 2: K výkonu domovní a osobní prohlídky je třeba přibrat osobu, která není na věci zúčastněna. Orgán vykonávající prohlídku se prokáže svým oprávněním.

Odst. 3: V protokolu o prohlídce je třeba též uvést, zda byla dodržena ustanovení o předchozím výslechu, popřípadě označit důvody, proč nebyla dodržena. Došlo-li při prohlídce k vydání či odnětí věci, je třeba pojmout do protokolu také údaje uvedené v § 79 odst. 5.

Odst. 4: Osobě, u které byla prohlídka vykonána, vydá orgán, který ji vykonal, ihned, a není-li to možné, nejdéle do 48 hod. po ní písemné potvrzení o jejím výsledku, jakož i o převzetí věcí, které byly při prohlídce vydány nebo odňaty, a nebo opis protokolu.

§ 86 Zadržení zásilek

Odst. 1: Je-li k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení nutno zjistit obsah nedoručených telegramů, dopisů nebo jiných zásilek, které pocházejí od obviněného nebo jsou pro něj určeny, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovací orgán,

aby mu je pošta nebo podnik provádějící jejich dopravu, vydaly; vyšetřovací orgán potřebuje k tomuto předchozí souhlas prokurátora.

Odst. 2: Bez nařízení uvedeného v odst. 1 může být doprava zásilky pozdržena na příkaz vyšetřovacího nebo i bezpečnostního orgánu, avšak jen tehdy, jestliže nelze tohoto nařízení předem dosáhnout a věc nesnese odkladu. Nedojde-li poště nebo podniku provádějící dopravu zásilek v takovém případě do 3 dnů nařízení předsedy senátu, prokurátora nebo vyšetřovacího orgánu, aby mu byly zásilky vydány, nesmí pošta nebo podniku dopravu zásilek dále zdržovat.

§ 87 Otevření zásilek

Odst. 1: Zásilku vydanou podle § 86 odst. 1 smí otevřít jen předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovací orgán; tento orgán potřebuje k otevření předchozí souhlas prokurátora.

Odst. 2 Otevřená zásilka se odevzdá adresátovi a není-li jeho pobyt znám, některému z jeho rodinných příslušníků; jinak se zásilka vrátí odesílateli. Je-li však obava, že by odevzdání zásilky mělo škodlivý vliv na trestní stíhání, připojí se zásilka ke spisu; je-li to vhodné, oznámí se adresátovi obsah dopisu nebo telegramu. Není-li jeho pobyt znám, učiní se oznámení některému z jeho rodinných příslušníků.

Odst. 3: Zásilka, kterou nebylo uznáno za nutné otevřít, odevzdá se ihned adresátovi nebo se vrátí poště nebo podniku, který ji vydal.

§ 88

Odst. 1: Je-li nezbytně třeba ještě před zahájením vyšetřování provést zajišťovací úkony, k nimž jsou bezpečnostní orgány podle ustanovení oddílu třetího, čtvrtého a pátého této hlavy oprávněny, opatří si bezpečnostní orgány k jejich provedení předem souhlas prokurátora. Nelze-li pro neodkladnost věci opatřit souhlas předem, musí do 48 hod. prokurátora o provedeném úkonu uvědomit.

Odst. 2: Při provádění úkonů jsou bezpečnostní orgány povinny i v případě uvedeném v odst. 1 postupovat podle předpisů Trestního řádu. Zákonost a neodkladnost takovýchto úkonů prokurátor vždy prověří.

Příloha č.2. Novelizace zákonem číslo 303/1990 Sb.

§ 88 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odst. 1. Po zahájení trestního stíhání pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání nás zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor nařídít odposlech telefonních hovorů, pokud lze důvodně předpokládat, že jimi budou sděleny významné skutečnosti pro trestní řízení. Nelze však provádět odposlech telefonních hovorů mezi obhájcem a obviněným.

Odst. 2. Příkaz k odposlechu telefonních hovorů musí být vydán písemně a odůvodněn. Současně v něm musí být stanovena doba, po kterou bude odposlech telefonních hovorů prováděn. Odposlech zajistí orgán Sboru národní bezpečnosti.

Odst. 3. Je-li vedeno trestní stíhání pro jiný trestný čin, než je uveden v odstavci 1, může orgán činný v trestním řízení nařídít odposlech jen se souhlasem účastníka odposlouchávané telefonní stanice.

Odst. 4. Má-li být záznam telefonního hovoru užit jako důkaz, je třeba k němu připojit protokol s uvedením údajů o místě, času, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i o osobě, která záznam pořídila.

Příloha č.3. Novelizace zákonem číslo 25/1993 Sb.

§ 82 Důvody domovní a osobní prohlídky a prohlídky jiných prostor

Odst. 1. Domovní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že v bytě nebo jiné prostoru sloužící k bydlení nebo v prostorách k nim náležejícím (obydlí) je věc důležitá pro trestní řízení nebo že se tam skrývá osoba podezřelá z trestného činu.

Odst. 2. Z důvodů uvedených v odstavci 1 lze vykonat i prohlídku prostor nesloužících k bydlení, pokud nejsou veřejně přístupné (jiných prostor).

Odst. 3. Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.

Odst. 4. U osoby zadržené a u osoby, která byla zatčena nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.

§ 83 Příkaz k domovní prohlídce

Odst. 1. Nařídít domovní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh prokurátora soudce. V neodkladných případech tak může namísto příslušného předsedy senátu nebo soudce (§ 18) učinit předseda senátu nebo soudce, v jehož obvodu má být prohlídka vykonána. Příkaz k domovní prohlídce musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Doručí se osobě, u níž se prohlídka koná, při prohlídce, a není-li to možné, nejpozději do 24 hodin po odpadnutí překážky, která brání doručení.

Odst. 2. Na příkaz předsedy senátu nebo soudce vykoná domovní prohlídku policejní orgán, v přípravném řízení též vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán.

§ 83a Příkaz k prohlídce jiných prostor

Odst. 1. Nařídít prohlídku jiných prostor je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán. Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán k tomu potřebuje předchozí souhlas prokurátora. Příkaz k prohlídce jiných prostor musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Doručí se vlastníku nebo uživateli prostor, v nichž se prohlídka koná, nebo jejich zaměstnanci při prohlídce, a není-li to možné, nejdéle do 24 hodin po odpadnutí překážky, která brání doručení.

Odst. 2. Nevykoná-li prohlídku jiných prostor orgán, který ji nařídil, vykoná ji na jeho příkaz policejní orgán.

Odst. 3. Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odstavci 1 může vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán anebo policejní orgán vykonat prohlídku jiných prostor jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu předem dosáhnout nelze a věc nesnese odkladu, anebo jestliže jde o osobu přistiženou při činu nebo osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení.

§ 83b Příkaz k osobní prohlídce

Odst. 1. Nařídit osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán. Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán k tomu potřebuje předchozí souhlas prokurátora.

Odst. 2. Nevykoná-li osobní prohlídku orgán, který ji nařídil, vykoná ji na jeho příkaz policejní orgán.

Odst. 3. Osobní prohlídku vykoná vždy osoba stejného pohlaví.

Odst. 4. Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odstavci 1 může vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán anebo policejní orgán vykonat osobní prohlídku jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu předem dosáhnout nelze a věc nesnese odkladu, anebo jestliže jde o osobu přistiženou při činu nebo o osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení. Bez příkazu nebo souhlasu lze též provést osobní prohlídku v případech uvedených v § 82 odst. 4.

§ 85a

Odst. 1. Osoba, u níž má být provedena domovní prohlídka, prohlídka jiných prostor, osobní prohlídka nebo vstup do obydlí, je povinna tyto úkony strpět.

Odst. 2. Neumožní-li osoba, vůči níž směřuje úkon uvedený v odstavci 1, provedení takového úkonu, jsou orgány provádějící úkon oprávněny po předchozí marné výzvě překonat odpor takovéto osoby nebo jí vytvořenou překážku. O tom učiní záznam do protokolu (§ 85 odst. 3).

§ 88 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odst. 2. Příkaz k odposlechu telefonních hovorů musí být vydán písemně a odůvodněn. Současně v něm musí být stanovena doba, po kterou bude odposlech telefonních hovorů prováděn. O vydání příkazu a délce doby provádění odposlechu musí být vyrozuměna organizace obstarávající provoz telekomunikační sítě, v jejímž obvodu bude odposlech prováděn. Odposlech provede policejní orgán.

Příloha č. 4. Novelizace zákonem číslo 154/1994 Sb.

§ 86 Zadržení zásilek

Odst. 1. Je-li k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení nutno zjistit obsah nedoručených telegramů, dopisů nebo jiných zásilek, které pocházejí od obviněného nebo jsou jemu určeny, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce, aby je pošta nebo podnik provádějící jejich dopravu vydaly jemu a v přípravném řízení buď státnímu zástupci nebo vyšetřovateli anebo policejnímu orgánu.

Odst. 2. Bez nařízení uvedeného v odstavci 1 může být doprava zásilky pozdržena na příkaz státního zástupce, vyšetřovatele nebo policejního orgánu, pokud věc nesnese odkladu a nařízení nelze předem dosáhnout. Nedojde-li poště nebo podniku provádějícímu dopravu zásilek v takovémto případě do tří dnů souhlas soudce podle odstavce 1, nesmí pošta nebo podnik dopravu zásilek dále zdržovat.

§ 88 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odst. 1. Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje mezinárodní smlouva, může předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou sděleny významné skutečnosti pro trestní řízení. Použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřijatelné.

Odst. 2. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a odůvodněn. Současně v něm musí být stanovena doba, po kterou bude odposlech a záznam prováděn a která nesmí být delší než šest měsíců. Tuto dobu může soudce prodloužit vždy na dobu dalších šesti měsíců. O vydání příkazu o délce doby provádění odposlechu a záznamu musí být vyrozuměna organizace obstarávající provoz telekomunikační sítě, v jejímž obvodu bude odposlech prováděn. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí policejní orgán.

Odst. 3. Bez příkazu podle odstavce 1 může orgán činný v trestním řízení nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu nebo jej provést i sám, a to i tehdy, je-li vedeno trestní řízení pro trestný čin neuvedený v odstavci 1, pokud s tím účastník odposlouchávané stanice souhlasí.

Odst. 4. Má-li být záznam telekomunikačního provozu užit jako důkaz, je třeba k němu připojit protokol s uvedením údajů o místě, času, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i o osobě, která záznam pořídila. Ostatní záznamy je třeba označit, spolehlivě uschovat a v protokolu založeném do spisu poznamenat, kde jsou uloženy. V jiné trestní věci, než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden, lze záznam jako důkaz

užít tehdy, pokud je současně v této věci vedeno trestní řízení pro trestný čin uvedený v odstavci 1 nebo souhlasí-li s tím účastník odposlouchávané stanice.

Odst. 5. Pokud při odposlechu a záznamu nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, je nutno záznamy předepsaným způsobem zničit.

Příloha č. 5. Novelizace zákonem číslo 150/1997 Sb.

§ 79a Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky

Odst. 1. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že peněžní prostředky na účtu u banky jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity, nebo jsou výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, vyšetřovatel nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu. Vyšetřovatel a policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce.

Odst. 2. Rozhodnutí podle odstavce 1 musí být doručeno bance, která vede účet, a poté, co banka zajištění provedla, i majiteli účtu. V rozhodnutí se uvede bankovní spojení, kterým se rozumí číslo účtu a kód banky, a dále peněžní částka v příslušné měně, na kterou se zajištění vztahuje. Nestanoví-li orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 jinak, zakáže se okamžikem doručení rozhodnutí jakákoliv dispozice s peněžními prostředky, které se na účtu nacházejí, až do výše zajištění, s výjimkou výkonu rozhodnutí. Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu rozhodnutí, se přednostně použijí peněžní prostředky nedotčené rozhodnutím o zajištění, a nepostačují-li k úhradě takové pohledávky, i peněžní prostředky zajištěné.

Odst. 3. Jestliže zajištění peněžních prostředků na účtu pro účely trestního řízení již není třeba nebo zajištění není třeba ve stanovené výši, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo je omezí. Vyšetřovatel a policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je třeba doručit bance a majiteli účtu.

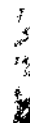
Odst. 4. Majitel účtu, jehož peněžní prostředky na účtu byly zajištěny, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. Nevyhoví-li v přípravném řízení státní zástupce takovéto žádosti, předloží ji neprodleně soudu. O žádosti musí být neodkladně rozhodnuto. Byla-li žádost zamítnuta, může ji majitel účtu, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí.

Odst. 5. Proti rozhodnutí podle odstavců 1, 3 a 4 je přípustná stížnost.

§ 87a Záměna zásilky

Odst. 1. V zájmu zjištění osob podílejících se na nakládání se zásilkou obsahující omamné látky, psychotropní látky, jedy, radioaktivní materiál, padělané peníze a padělané cenné papíry, střelné nebo hromadně účinné zbraně, střelivo a výbušniny nebo jinou věc, k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení, věci určené ke spáchání trestného činu anebo věci z trestného činu pocházející, může předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nařídit, aby byl obsah takové zásilky, vydané dle § 86 odst. 1, zaměněn za jiný a takto upravená zásilka byla předána k další přepravě.

Odst. 2. Záměnu provede policejní orgán, který o tom sepíše záznam a zabezpečí úschovu zaměněných věcí a materiálů. Se zaměněnými věcmi se nakládá jako s věcmi odňatými.

Příloha č. 6. Novelizace zákonem číslo 200/2002 Sb.

§ 79b

Z důvodů, pro které lze zajistit peněžní prostředky na účtu u banky, lze rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu u spořitelního a úvěrního družstva nebo jiných subjektů, které vedou účet pro jiného, blokaci peněžních prostředků penzijního připojištění se státním příspěvkem, blokaci čerpání finančního úvěru a blokaci finančního pronájmu. Na postup při rozhodování o zajištění a na zrušení nebo omezení zajištění se přiměřeně použije ustanovení § 79a.

§ 79c Zajištění zaknihovaných cenných papírů

Odst. 1. Rozhodne-li předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce o zajištění zaknihovaných cenných papírů, Středisko cenných papírů, právnická osoba oprávněna vedení části evidence a k výkonu ostatních činností Střediska cenných papírů podle zvláštního zákona nebo Česká národní banka zřídí jejich majiteli zvláštní účet, na kterém tyto cenné papíry vede.

Odst. 2. V naléhavých případech, které nesnesou odkladu, může o zajištění zaknihovaných cenných papírů rozhodnout též policejní orgán. Do 48 hodin je povinen své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas nebo je zruší.

Odst. 3. Okamžikem doručení rozhodnutí o zajištění se zakazuje nakládání s cennými papíry, na které se zajištění vztahuje. Orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavcích 1 a 2 může podle povahy a okolností trestného činu, pro které se vede trestní stíhání, v rozhodnutí stanovit, že v důsledku zajištění zaknihovaných cenných papírů nelze vykonávat i další práva.

Odst. 4. Na důvody rozhodnutí o zajištění zaknihovaných cenných papírů, na postup při rozhodování o zajištění a na zrušení nebo omezení zajištění se přiměřeně užije ustanovení § 79a.

87b Sledovaná zásilka

Odst. 1. Státní zástupce může v přípravném řízení nařídit, aby zásilka, u níž je důvodné podezření, že obsahuje věci uvedené v § 87a, byla sledována, jestliže je toho třeba k objasnění trestného činu nebo odhalení všech jeho pachatelů a zjištění potřebných skutečností jiným způsobem by bylo neúčinné nebo podstatně ztěžené. Sledování zásilky provede podle pokynu státního zástupce policejní orgán; vůči osobám, které se sledovanou zásilkou nakládají, přitom neprovádí žádné úkony směřující k vydání nebo odnětí věci. O průběhu sledování zásilky se sepíše protokol a podle potřeby se pořídí též obrazový nebo zvukový záznam.

Odst. 2. Bez příkazu podle odstavce 1 může policejní orgán zahájit sledování zásilky, jestliže věc nesnese odkladu a příkazu nelze předem dosáhnout. O tomto úkonu státního zástupce bezodkladně vyrozumí a postupuje dále podle jeho pokynů.

Odst. 3. V průběhu sledování zásilky může policejní orgán provádět nezbytná opatření k tomu, aby se s vědomím a pod kontrolou celních orgánů dostala zásilka věcí uvedených v § 87a odst. 1 nebo věcí je nahrazující z území České republiky do ciziny nebo naopak, anebo z ciziny přes území České republiky do třetího státu.

Odst. 4. Sledování zásilky ukončí policejní orgán na příkaz státního zástupce a je-li zřejmé, že nakládáním se zásilkou vzniká vážné nebezpečí života nebo zdraví, značné škody na majetku anebo hrozí-li vážné nebezpečí, že takovou zásilku nebude možné dále sledovat, i bez takového příkazu. Podle potřeby současně s ukončením sledování zásilky učiní úkon směřující proti dalšímu držení věcí, které tvoří obsah zásilky; to neplatí, jestliže sledovaná zásilka přechází státní hranici a v rámci mezinárodní spolupráce její sledování převezme příslušný orgán cizího státu.

§ 87c Společná ustanovení

Zásilkou ve smyslu § 86 až 87c se rozumí předmět dopravovaný jakýmkoliv způsobem, ať již s využitím pošty nebo jiné osoby, včetně dopravy skrytým způsobem.

§ 88a

Odst. 1. Je-li k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení třeba zjistit údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení soudce, aby je právnické nebo fyzické osoby, které vykonávají telekomunikační činnost, sdělily jemu a v přípravném řízení buď státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Příkaz k zjištění údajů o telekomunikačním provozu musí být vydán písemně a odůvodněn.

Odst. 2. Příkazu podle odstavce 1 není třeba, pokud k poskytnutí údajů dá souhlas uživatel telekomunikačního zařízení, ke kterému se mají údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu vztahovat.

Příloha č. 7. Novelizace zákonem číslo 283/2004 Sb.

§ 81

Odst. 2. Uplatnil-li ve lhůtě uvedené v odstavci 1 nárok na věc někdo jiný než obviněný, postupuje se podle § 80 odst. 1. Jestliže nárok na věc neuplatnil nikdo jiný, vydá se věc, nebo byla-li zatím pro nebezpečí zkázy už prodána, částka za ni stržená obviněnému na jeho žádost, pokud nejde o věc, kterou získal trestným činem. Jde-li o věc, kterou obviněný získal trestným činem, nebo nepožádal-li obviněný o vrácení věci a právo na věc neuplatnil nikdo jiný ve lhůtě šesti měsíců po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1 větě druhé, připadá věc do vlastnictví státu; tím není dotčeno právo vlastníka žádat vydání takové věci nebo vydání částky stržené za její prodej.

Odst. 3. Jde-li o věc bezcennou, lze ji zničit i bez předchozího vyhlášení popisu.

Odst. 4. Opatření a rozhodnutí uvedená v odstavcích 1 až 3 činí předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Proti usnesení o vydání věci nebo o zničení věci je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Příloha č. 8. Platné a účinné znění ustanovení upravující vydání věci.

§ 78 Povinnost k vydání věci

Odst. 1. Kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, je povinen ji na vyzvání předložit soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu; je-li ji nutno pro účely trestního řízení zajistit, je povinen věc na vyzvání těmto orgánům vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění (§ 66).

Odst. 2. Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na listinu, jejíž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti (§ 99).

Odst. 3. Vyzvat k vydání věci je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán.

Příloha č. 9. Platné a účinné znění ustanovení upravující odnětí věci.

§ 79 Odnětí věci

Odst. 1. Nebude-li věc důležitá pro trestní řízení na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz státního zástupce nebo policejního orgánu odňata. Policejní orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas státního zástupce.

Odst. 2. Nevykoná-li orgán, který příkaz k odnětí věci vydal, odnětí věci sám, provede je na podkladě příkazu policejní orgán.

Odst. 3. Bez předchozího souhlasu uvedeného v odstavci 1 může být příkaz policejním orgánem vydán tehdy, jestliže nelze předchozího souhlasu dosáhnout a věc nesnese odkladu.

Odst. 4. K odnětí věci se podle možnosti přibere osoba, která není na věci zúčastněna.

Odst. 5. Protokol o vydání a odnětí věci musí obsahovat též dostatečně přesný popis vydané nebo odňaté věci, který by umožnil určit její totožnost.

Odst. 6. Osobě, která věc vydala nebo jí byla věc odňata, vydá orgán, který úkon provedl, ihned písemné potvrzení o převzetí věci nebo opis protokolu.

Příloha č. 10. Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění peněžních prostředků na účtu u banky.

§ 79a Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky

Odst. 1. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že peněžní prostředky na účtu u banky jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity nebo jsou výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu a případně též peněžních prostředků dodatečně došlých na účet, vztahuje-li se důvod zajištění i na ně, včetně jejich příslušenství. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas nebo je zruší.

Odst. 2. Rozhodnutí podle odstavce 1 musí být doručeno bance, která vede účet, a poté, co banka zajištění provedla, i majiteli účtu. V rozhodnutí se uvede bankovní spojení, kterým se rozumí číslo účtu a kód banky, a dále peněžní částka v příslušné měně, na kterou se zajištění vztahuje. Zajištění se vztahuje na peněžní prostředky, které byly na účtu v okamžiku, v němž bylo bance doručeno rozhodnutí, až do výše částky uvedené v rozhodnutí o zajištění a jejího příslušenství. Převyšuje-li částka uvedená v rozhodnutí zůstatek peněžních prostředků na účtu, vztahuje se zajištění i na peněžní prostředky, které na účet dodatečně došly, a to do výše částky uvedené v rozhodnutí, včetně jejího příslušenství. Nestanoví-li orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 jinak, zakáže se okamžikem doručení rozhodnutí jakákoliv dispozice s peněžními prostředky, které se na účtu nacházejí, až do výše zajištění, s výjimkou výkonu rozhodnutí. Na úhradu pohledávek, které jsou předmětem výkonu soudního nebo správního rozhodnutí, se přednostně použijí peněžní prostředky nedotčené rozhodnutím o zajištění. S peněžními prostředky, na které se vztahuje rozhodnutí o zajištění, lze v rámci výkonu rozhodnutí nakládat jen po předchozím souhlasu předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn k uspokojení pohledávky státu.

Odst. 3. Jestliže zajištění peněžních prostředků na účtu pro účely trestního řízení již není třeba nebo zajištění není třeba ve stanovené výši, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo je omezí. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je třeba doručit bance a majiteli účtu.

Odst. 4. Majitel účtu, jehož peněžní prostředky na účtu byly zajištěny, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti musí státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu neodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji majitel účtu, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí.

Odst. 5. Proti rozhodnutí podle odstavců 1, 3 a 4 je přípustná stížnost.

§ 79b

Z důvodů, pro které lze zajistit peněžní prostředky na účtu u banky, lze rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu u spořitelního a úvěrního družstva nebo jiných subjektů, které vedou účet pro jiného, blokaci peněžních prostředků penzijního připojištění se státním příspěvkem, blokaci čerpání finančního úvěru a blokaci finančního pronájmu. Na postup při rozhodování o zajištění a na zrušení nebo omezení zajištění se přiměřeně použije ustanovení § 79a.

Příloha č. 11. Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění zaknihovaných cenných papírů.

§ 79c Zajištění zaknihovaných cenných papírů

Odst. 1. Rozhodne-li předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce o zajištění zaknihovaných cenných papírů, osoba oprávněná k vedení evidence investičních nástrojů podle zvláštního zákona nebo Česká národní banka zřídí jejich majiteli zvláštní účet, na kterém tyto cenné papíry vede.

Odst. 2. V naléhavých případech, které nesou odkladu, může o zajištění zaknihovaných cenných papírů rozhodnout též policejní orgán. Do 48 hodin je povinen své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas nebo je zruší.

Odst. 3. Okamžikem doručení rozhodnutí o zajištění se zakazuje nakládání s cennými papíry, na které se zajištění vztahuje. Orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavcích 1 a 2 může podle povahy a okolností trestného činu, pro které se vede trestní stíhání, v rozhodnutí stanovit, že v důsledku zajištění zaknihovaných cenných papírů nelze vykonávat i další práva.

Odst. 4. Na důvody rozhodnutí o zajištění zaknihovaných cenných papírů, na postup při rozhodování o zajištění a na zrušení nebo omezení zajištění se přiměřeně užije ustanovení § 79a.

Odst. 5. Postup při správě zajištěných zaknihovaných cenných papírů stanoví zvláštní právní předpis.

Příloha č. 12. Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění nemovitosti

§ 79d Zajištění nemovitosti

Odst. 1. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že nemovitost je určena ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byla užita, nebo je výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové nemovitosti. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění nemovitosti je přípustná stížnost

Odst. 2. V usnesení o zajištění nemovitosti se zakáže vlastníkově nemovitosti, aby nakládal s nemovitostí uvedenou v usnesení; zejména se mu zakáže, aby po oznámení usnesení nemovitost převedl na někoho jiného nebo ji zatížil a uloží se mu, aby soudu do 15ti dnů od oznámení usnesení sdělil, zda a kdo má k nemovitosti předkupní nebo jiné právo, s poučením, že jinak vlastník nemovitosti odpovídá za škodu tím způsobenou. Opis usnesení o zajištění zašle orgán uvedený v odstavci 1 příslušnému katastrálnímu úřadu, a pokud to není zřejmé z usnesení oznámí mu jméno, příjmení, rodné číslo nebo datum narození a trvalý nebo jiný pobyt vlastníka nemovitosti, a pokud zajištění nepostihne veškerý majetek vlastníka nemovitosti, označí nemovitost, jíž se zajištění týká. Státní zástupce zašle příslušnému katastrálnímu úřadu opis rozhodnutí o zrušení zajištění nemovitosti podle odstavce 1.

Odst. 3. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho souhlasem policejní orgán provede v případě nutnosti ohledání nemovitosti a jejího příslušenství, o době a místě ohledání uvědomí vlastníka nemovitosti nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovitosti práva. Vlastník nemovitosti nebo osoba s ním žijící ve společné domácnosti a dále osoba, o níž je známo, že má k nemovitosti práva, jsou povinni prohlídku nemovitosti a jejího příslušenství umožnit.

Odst. 4. Pravomocné usnesení o zajištění nemovitosti doručí orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 osobám, o nichž je mu známo, že mají k nemovitosti předkupní, nájemní nebo jiné právo; dále je doručí finančnímu úřadu a obecnímu úřadu, v jejichž obvodu se nemovitost nachází a v jejichž obvodu má vlastník nemovitosti trvalý nebo jiný pobyt. Rozhodl-li o zajištění nemovitosti předseda senátu, pravomocné usnesení o zajištění nemovitosti se vyvěsí na úřední desce soudu, v přípravném řízení se vhodným způsobem uveřejní u příslušného státního zastupitelství. O nabytí právní moci tohoto usnesení vyrozumí orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1, příslušný katastrální úřad.

Odst. 5. Vklad vlastnického nebo jiného práva k zajištěné nemovitosti podle zvláštního právního předpisu lze po vyrozumění příslušného katastrálního úřadu podle odstavce 2 provést jen s předchozím souhlasem orgánu, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1. Návrh na vklad práva týkající se zajištěné nemovitosti podaný podle zvláštního právního předpisu před vydáním usnesení o jejím zajištění, o němž dosud nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto, pozbývá své právní účinky ke dni nabytí právní moci usnesení o zajištění této nemovitosti.

Odst. 6. Práva třetích osob k zajištěné nemovitosti lze uplatnit podle zvláštního právního předpisu. Se zajištěnou nemovitostí lze v rámci výkonu rozhodnutí nakládat jen po předchozím souhlasu soudce a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn k uspokojení pohledávky státu.

Odst. 7. Jestliže zajištění nemovitosti pro účely trestního řízení již není nutné, nebo zajištění nemovitosti není nutné ve stanoveném rozsahu, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo jej omezí. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozího souhlasu státního zástupce. Proti rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Odst. 8. Vlastník nemovitosti, která byla zajištěna, má právo kdykoliv žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti musí státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu bezodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji vlastník nemovitosti, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

Odst. 9. Postup při správě zajištěné nemovitosti stanovuje zvláštní právní předpis.

Příloha č. 13. Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění jiné majetkové hodnoty

§ 79e Zajištění jiné majetkové hodnoty

Odst. 1. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že jiná majetková hodnota, než která je uvedena v § 78 – 79d, je určena ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byla užita, nebo je výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové majetkové hodnoty. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou dokladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupce, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění jiné majetkové hodnoty je přípustná stížnost.

Odst.2. V usnesení o zajištění jiné majetkové hodnoty se zakáže jejímu majiteli, aby nakládal s majetkovou hodnotou uvedenou v usnesení a aby po oznámení usnesení převedl jinou majetkovou hodnotu na někoho jiného nebo ji zatížil. V usnesení o zajištění jiné majetkové hodnoty lze omezit také výkon dalších práv souvisejících se zajištěnou majetkovou hodnotou, je-li to zapotřebí pro účely zajištění. Dále se majiteli jiné majetkové hodnoty uloží, aby předsedovi senátu do 145ti dnů od oznámení usnesení sdělil, zda a kdo má k jiné majetkové hodnotě předkupní nebo jiné právo, s poučením, že jinak majitel jiné majetkové hodnoty odpovídá za škodu tím způsobenou. V usnesení o zajištění jiné majetkové hodnoty se její majitel vyzve k vydání všech listin, jejichž předložení je nutné k uplatnění určitého práva k zajištěné jiné majetkové hodnotě, s upozorněním na následky nevyhovění takové výzvě ve stanovené lhůtě (§ 66 a 79). Tyto listiny se spíší a uloží do úschovy soudu.

Odst. 3. Usnesení o zajištění jiné majetkové hodnoty oznámí orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1, rovněž dlužníku majitele jiné majetkové hodnoty a uloží mu, aby místo plnění majiteli jiné majetkové hodnoty složil předmět plnění do úschovy soudu nebo na místo určené orgánem činným v trestním řízení uvedeným v odstavci 1. Složením předmětu plnění do úschovy soudu nebo na určené místo dlužník svůj závazek v rozsahu poskytnutého plnění splní. Usnesení o zajištění jiné majetkové hodnoty se dlužníku oznámí dříve než jejímu majiteli.

Odst. 4. Orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1 vyrozumí o tomto rozhodnutí bezodkladně orgán, který podle zvláštních právních předpisů vede evidenci vlastníků nebo držitelů jiné majetkové hodnoty, která byla zajištěna a územní pracoviště Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, v jehož obvodu má majitel jiné majetkové hodnoty trvalý nebo jiný pobyt; pokud má majitel jiné majetkové hodnoty takový pobyt v cizině, vyrozumí o zajištění jiné majetkové hodnoty územní pracoviště Úřadu pro

zastupování státu ve věcech majetkových, v jehož obvodu se zajištěná jiné majetková hodnota nachází. Příslušný orgán činný v trestním řízení zároveň tyto orgány vyzve, aby, pokud zjistí, že se se zajištěnou jinou majetkovou hodnotou nakládá tak, že hrozí zmaření nebo ztížení účelu jejího zajištění, mu tuto skutečnost neprodleně oznámily.

Odst. 5. Je-li k převodu nebo k zřizení práva k zajištěné jiné hodnotě nutný zápis do evidence vedené podle zvláštních právních předpisů, lze po vyrozumění provedeném podle odstavce 4 takový zápis provést jen s předchozím souhlasem orgánu, který o zajištění podle odstavce 1 rozhodl. Se zajištěnou jinou majetkovou hodnotou lze v rámci výkonu rozhodnutí nakládat jen po předchozím souhlasu předsedy senátu a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn k uspokojení pohledávky státu.

Odst. 6. Práva třetích osob k zajištěné jiné majetkové hodnotě lze uplatnit podle zvláštního právního předpisu.

Odst. 7. Na zrušení nebo omezení zajištění jiné majetkové hodnoty se obdobně použije § 79d odst. 7 a 8.

Odst. 8. Postup při správě zajištěné jiné hodnoty stanoví zvláštní právní předpis.

Příloha č. 14. Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění náhradní hodnoty

§ 79f Zajištění náhradní hodnoty

Nelze-li dosáhnout vydání nebo odnětí věci (§ 78 a 79) nebo nelze-li zajistit peněžní prostředky na účtu (§ 79a a 79b), zaknihované cenné papíry (§ 79c), nemovitost (79d) nebo jinou majetkovou hodnotu (§ 79e), které jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity nebo jsou výnosem z trestné činnosti, může být místo nich zajištěna náhradní hodnota, která odpovídá, byť jen zčásti, jejich hodnotě; přitom se postupuje obdobně podle příslušných ustanovení upravujících jejich vydání, odnětí nebo zajištění (§ 78 až 79e).

Příloha č. 15. Platné a účinné znění ustanovení upravující problematiku prohlídek.

§ 82 Důvody domovní prohlídky a osobní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků.

Odst. 1. Domovní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že v bytě nebo v jiné prostora sloužící k bydlení nebo v prostorách k nim náležejících (obydli) je věc důležitá pro trestní řízení.

Odst. 2. Z důvodů uvedených v odstavci 1 lze vykonat i prohlídku prostor nesloužících k bydlení (jiných prostor) a pozemků, pokud nejsou veřejně přístupné.

Odst. 3. Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.

Odst. 4. U osoby zadržené a u osoby, která byla zatčena nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, již by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.

§ 83 Příkaz k domovní prohlídce

Odst. 1. Nařídí domovní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení návrh státního zástupce soudce. V neodkladných případech tak může namísto příslušného předsedy senátu nebo soudce (§ 18) učinit předseda senátu nebo soudce, v jehož obvodu má být prohlídka vykonána. Příkaz k domovní prohlídce musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Doručí se osobě, u níž se prohlídka koná při prohlídce a není-li to možné, nejpozději do 24 hodin po odpadnutí překážky.

Odst. 2. Na příkaz předsedy senátu nebo soudce vykoná domovní prohlídku policejní orgán.

§ 83 Příkaz k osobní prohlídce

Odst. 1. Nařídí osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho souhlasem policejní orgán.

Odst. 2. Nevykoná-li osobní prohlídku orgán, který ji nařídil, vykoná ji na jeho příkaz policejní orgán.

Odst. 3. Osobní prohlídku vykonává vždy osoba stejného pohlaví.

Odst. 4. Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odstavci 1 může policejní orgán vykonat osobní prohlídku jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu předem dosáhnout nelze a věc nesnese odkladu, anebo jestliže jde o osobu přistíženou při činu nebo osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení. Bez příkazu nebo souhlasu lze též provést osobní prohlídku v případech uvedených v § 82 odst. 4.

§ 83a Příkaz k prohlídce jiných prostor a pozemků

Odst. 1. Nařídit prohlídku jiných prostor nebo pozemků je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Policejní orgán k tomu potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Příkaz musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Doručí se uživateli dotčených prostor nebo pozemků, a nebyl-li zastižena při prohlídce, bezprostředně po odpadnutí překážky, která brání doručení.

Odst. 2. Prohlídku jiných prostor nebo pozemků provede orgán, který ji nařídil, nebo na jeho příkaz policejní orgán.

Odst. 3. Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odstavci 1 může policejní orgán provést prohlídku jiných prostor nebo pozemků jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu nelze předem dosáhnout a věc nesnese odkladu, nebo v případě, že uživatel dotčených prostor nebo pozemků písemně prohlásí, že s prohlídkou souhlasí a své prohlášení předá policejnímu orgánu. O tomto úkonu však musí bezprostředně uvědomit orgán, který je k vydání příkazu nebo souhlasu uvedeném v odstavci 1 oprávněn.

§ 84 Předchozí výslech

Vykonat domovní prohlídku nebo osobní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pozemků lze jen po předchozím výslechu toho, u koho nebo na kom se má takový úkon vykonat, a to jen tehdy, jestliže se výslechem nedosáhlo ani dobrovolného vydání hledané věci nebo odstranění jiného důvodu, který vedl k tomuto úkonu. Předchozího výslechu není třeba, jestliže věc nesnese odkladu a výslech nelze provést okamžitě.

§ 85 Výkon prohlídek a vstupů do obydlí a jiných prostor a pozemků

Odst. 1. Orgán vykonávající domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor je povinen umožnit osobě, u níž se takový úkon koná, nebo některému dospělému členu její domácnosti nebo v případě prohlídky jiných prostor též jejímu zaměstnanci účast při prohlídce. O právu účasti při prohlídce je povinen tyto osoby poučit.

Odst. 2. K výkonu domovní a osobní prohlídky je třeba přibrat osobu, která není na věci zúčastněna. Orgán vykonávající prohlídku prokáže své oprávnění.

Odst. 3. V protokole o prohlídce je třeba též uvést, zda byla dodržena ustanovení o předchozím výslechu, popřípadě označit důvody, proč dodržena nebyla. Došlo-li při prohlídce k vydání nebo odnětí věci, je třeba pojmout do protokolu také údaje uvedené v § 79 odst. 5.

Odst. 4. Osobě, u které byla prohlídka vykonána, vydá orgán, který takovýto úkon vykonal, ihned, a není-li to možné, nejdéle do 24 hodin poté písemné potvrzení o výsledku úkonu, jakož i o převzetí věci, které byly přitom vydány nebo odňaty anebo opis protokolu.

Odst. 5 Při vstupu do obydlí, jiných prostor a pozemků se užíje ustanovení odstavce 1 až 4 přiměřeně. Účast osob uvedených v odstavci 1 při vstupu do obydlí však lze odepřít a osobu uvedenou v odstavci 2 nepřibrat, jestliže by mohlo dojít k ohrožení jejího života nebo zdraví.

§ 85a

Odst. 1. Osoba, u níž má být provedena domovní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků, osobní prohlídka nebo vstup do obydlí, je povinna tyto úkony strpět.

Odst. 2. Neumožní-li osoba, vůči níž směřuje úkon uvedený v odstavci 1, provedení takového úkonu, jsou orgány provádějící úkon oprávněny po předchozí marné výzvě překonat odpor takovéto osoby nebo jí vytvořenou překážku. O tom učiní záznam od protokolu (§85 odst. 3).

§ 85b Provádění důkazu v bytě, obydlí, jiných prostorách a na pozemku

Ustanovení § 83, 83a, 84, 85 a 85a se užíje i tehdy, jestliže na místech v těchto ustanoveních uvedených je třeba provést rekonstrukci, rekognici, prověrku na místě nebo vyšetřovací pokus, z povahy takového úkonu vyplývá, že jej nelze provést jinde a ten, u koho se má takový úkon vykonat, k němu nedal souhlas.

Příloha č. 16. Platné a účinné znění ustanovení upravující výkon prohlídek u advokátů

§ 85b

Odst. 1. Při provádění domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, pokud se zde mohou nacházet listiny, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, je orgán provádějící úkon povinen vyžádat si součinnost České advokátní komory (dále jen „Komora“); orgán provádějící úkon je oprávněn seznámit se s obsahem těchto listin pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce Komory, kterého ustanoví předseda Komory z řad jejich zaměstnanců nebo z řad advokátů. Stanovisko zástupce Komory je třeba uvést v protokolu podle § 85 odst. 3.

Odst.2. Odmítne-li zástupce Komory souhlas podle odstavce 1 udělit, musí být listiny za účasti orgánu provádějícího úkon, advokáta a zástupce Komory zabezpečeny tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit popřípadě je zničit nebo poškodit; bezprostředně poté musí být příslušné listiny předány Komore. Komora vrátí tyto listiny bez odkladu poté, co marně uplyne lhůta k podání návrhu podle odstavce 5. Komora postupuje obdobně, byl-li návrh zamítnut, a to i ohledně některých listin; v takovém případě Komora vrátí advokátovi jen ty listiny, kterých se zamítnutí návrhu týká. Komora vrátí listiny advokátovi bez odkladu též poté, kdy byla informována o postupu podle odstavce 6.

Odst. 3. V případě uvedeném v odstavci 2, větě první, lze souhlas zástupce Komory nahradit na návrh orgánu, který domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor nařídil, rozhodnutím soudce nejbližší nadřízeného soudu, u něhož působí předseda senátu nebo soudce, který je oprávněn podle § 83 odst. 1 a § 83a odst. 1 nařídít domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor. To platí i tehdy, pokud prohlídka jiných prostor byla provedena policejním orgánem podle § 83a odst. 3; návrh v tomto případě podává předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce.

Odst. 4. Návrh musí kromě obecných náležitostí (§ 59 odst.4) obsahovat označení listin, ohledně kterých se navrhovatel domáhá nahrazení souhlasu zástupce Komory k seznámení se s jejich obsahem, a vylíčení skutečností svědčících o tom, proč nesouhlas zástupce Komory k seznámení se orgánem provádějícím úkon s obsahem těchto listin má být nahrazen rozhodnutím soudce podle odstavce 3. K návrhu je třeba připojit protokol, v němž je zaznamenán nesouhlas zástupce Komory s tím, aby se orgán provádějící úkon s obsahem listin seznámil.

Odst. 5. Návrh je třeba podat do 15ti dnů ode dne, kdy zástupce Komory odmítl udělit souhlas k seznámení se s obsahem listin, ohledně kterých se navrhovatel podle odstavce 4 domáhá nahrazení souhlasu zástupce Komory k seznámení se s jejich obsahem.

Odst. 6. K návrhu, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný nebo neurčitý, soudce nepřihlíží; ustanovení § 59 odst. 4, věta třetí a čtvrtá, se nepoužije.

Obdobně soudce postupuje, byl-li návrh podán opožděně nebo byl-li podán někým, kdo k návrhu není oprávněn. O tomto postupu informuje soudce bez odkladu navrhovatele a Komoru.

Odst. 7. Nepostupoval-li soudce podle odstavce 6, projedná bez zbytečného odkladu návrh ve veřejném zasedání a Komoře uloží, aby mu při něm předložila listiny, ohledně kterých se navrhovatel domáhá nahrazení souhlasu zástupce Komory k seznámení s jejich obsahem. Soudce vedle jiných úkolů též prověří, zda nebyli porušeno zabezpečení listin předložených Komorou, a seznámí se s jejich obsahem; současně učiní opatření, aby se navrhovatel a ani nikdo jiný o obsahu listin při veřejném zasedání nemohl dozvědět.

Odst. 8. Dojde-li k odročení veřejného zasedání, soudce listiny zabezpečí tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit, popřípadě je zničit nebo poškodit.

Odst.9. Soudce návrhu vyhoví, dojde-li k závěru, že listina neobsahuje skutečnosti, o nichž je dotčený advokát povinen zachovávat mlčenlivost; v opačném případě návrh zamítne.

Odst. 10. Vyhoví-li soudce návrhu alespoň zčásti, předá bez odkladu po právní moci usnesení listiny, ohledně nichž byl nahrazen souhlas zástupce Komory k seznámení se s jejich obsahem, orgánu provádějícímu úkon a uloží mu, aby je Komoře vrátil ihned poté, jakmile se s jejich obsahem seznámí; to neplatí, mají-li být takové listiny použity jako důkaz v trestním řízení. Listiny, ohledně kterých byl návrh zamítnut, soudce vrátí bez odkladu po právní moci usnesení Komoře.

Odst. 11. V případě, že listiny není možné odevzdat orgánu provádějícímu úkon, Komoře nebo jejich zástupcům osobně, doručí se nejpozději první pracovní den následující po dni, v němž nabylo usnesení právní moci, orgánu provádějícímu úkon nebo Komoře prostřednictvím soudního doručovatele nebo orgánu justiční stráže.

Odst.12. Listinou v odstavcích 1 – 11 se rozumí jak písemnost, popřípadě jejich část, tak i jiný nosič informací.

Příloha č. 17. Platné a účinné znění ustanovení upravující problematiku zásilek.

§ 86 Zadržení zásilky

Odst. 1. Je-li k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení v konkrétní věci nutno zjistit obsah nedoručených poštovních zásilek, jiných zásilek, telegramů, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, aby je pošta nebo osoba provádějící jejich přepravu vydaly jemu a v přípravném řízení buď státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu.

Odst. 2. Bez nařízení uvedeného v odstavci 1 může být přeprava zásilky pozdržena na příkaz policejního orgánu, pokud věc nesnese odkladu a nařízení nelze předem dosáhnout. Policejní orgán je povinen o zadržení zásilky do 24 hodin vyrozumět státního zástupce. Neobdrží-li pošta nebo osoba provádějící dopravu zásilek v takovém případě do tří dnů nařízení podle odstavce 1, nesmí dopravu zásilek dále zdržovat.

§ 87 Otevření zásilky

Odst. 1. Zásilku vydanou podle § 86 odst. 1 může otevřít jen předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nebo policejní orgán.

Odst. 2. Otevřená zásilka se odevzdá adresátovi a není-li jeho pobyt znám a není-li zásilka určena do vlastních rukou, některému z jeho rodinných příslušníků; jinak se zásilka vrátí odesilateli. Je-li však obava, že odevzdáním zásilky by mohlo dojít ke zmaření nebo podstatnému ztížení účelu trestního stíhání, připojí se zásilka ke spisu; je-li to vhodné, oznámí se adresátovi obsah dopisu nebo telegramu. Není-li jeho pobyt znám a není-li zásilka určena do vlastních rukou, učiní se oznámení některému z jeho rodinných příslušníků.

Odst. 3. Zásilka, kterou nebylo uznáno za nutné otevřít, odevzdá se ihned adresátovi nebo se vrátí poště nebo osobě, která ji vydala.

§ 87a Záměna zásilky

Odst. 1. V zájmu zjištění osob podílejících se na nakládání se zásilkou obsahující omamné látky, psychotropní látky, prekursory, jedy, radioaktivní materiál, padělané peníze a padělané cenné papíry, střelné nebo hromadně účinné zbraně, střelivo a výbušniny nebo jinou věc, k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení, věci určené ke spáchání trestného činu anebo věci z trestného činu pocházející, může předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nařídít, aby byl obsah takové zásilky zaměněn za jiný a takto upravená zásilka byla předána k další přepravě.

Odst. 2. Záměnu provede policejní orgán, který o tom sepíše záznam a zabezpečí úschovu zaměněných věcí a materiálů. Se zaměněnými věcmi se nakládá jako s věcmi odňatými

87b Sledovaná zásilka

Odst. 1. Státní zástupce může v přípravném řízení nařídit, aby zásilka, u níž je důvodné podezření, že obsahuje věci uvedené v § 87a, byla sledována, jestliže je toho třeba k objasnění trestného činu nebo odhalení všech jeho pachatelů a zjištění potřebných skutečností jiným způsobem by bylo neúčinné nebo podstatně ztížené. Sledování zásilky provede podle pokynu státního zástupce policejní orgán; vůči osobám, které se sledovanou zásilkou nakládají, přitom neprovádí žádné úkony směřující k vydání nebo odnětí věci. O průběhu sledování zásilky se sepíše protokol a podle potřeby se pořídí též obrazový nebo zvukový záznam.

Odst. 2. Bez příkazu podle odstavce 1 může policejní orgán zahájit sledování zásilky, jestliže věc nesnese odkladu a příkazu nelze předem dosáhnout. O tomto úkonu státního zástupce bezodkladně vyrozumí a postupuje dále podle jeho pokynů.

Odst. 3. V průběhu sledování zásilky může policejní orgán provádět nezbytná opatření k tomu, aby se s vědomím a pod kontrolou celních orgánů dostala zásilka věcí uvedených v § 87a odst. 1 nebo věcí je nahrazujících z území České republiky do ciziny nebo naopak anebo z ciziny přes území České republiky do třetího státu.

Odst. 4. Sledování zásilky ukončí policejní orgán na příkaz státního zástupce a je-li zřejmé, že nakládáním se zásilkou vzniká vážné nebezpečí života nebo zdraví, značné škody na majetku anebo hrozí-li vážné nebezpečí, že takovou zásilku nebude možné dále sledovat, i bez takového příkazu. Podle potřeby současně s ukončením sledování zásilky učiní úkon směřující proti dalšímu držení věcí, které tvoří obsah zásilky; to neplatí, jestliže sledovaná zásilka přechází státní hranici a v rámci mezinárodní spolupráce její sledování převezme příslušný orgán cizího státu.

Příloha č. 18. Platné a účinné znění ustanovení upravující odposlech a záznam telekomunikačního provozu.

§ 88 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odst. 1. Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou sděleny významné skutečnosti pro trestní řízení. Provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřípustné. Zjistí-li policejní orgán při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen odposlech ihned přerušit, záznam o jeho obsahu ihned zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít.

Odst. 2. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a odůvodněn. Současně v něm musí být stanovena doba, po kterou bude odposlech a záznam prováděn, a která nesmí být delší než šest měsíců. Tuto dobu může soudce prodloužit vždy na dobu dalších šesti měsíců. Opis příkazu soudce bez odkladu zašle státnímu zástupci. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení Policie České republiky.

Odst. 3. Bez příkazu podle odstavce 1 může orgán činný v trestním řízení nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu nebo jej provést i sám, a to i tehdy, je-li vedeno trestní řízení pro trestný čin neuvedený v odstavci 1, pokud s tím účastník odposlouchávané stanice souhlasí.

Odst. 4. Má-li být záznam telekomunikačního provozu užit jako důkaz, je třeba k němu připojit protokol s uvedením údajů o místě, času, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i o osobě, která záznam pořídila. Ostatní záznamy je třeba označit, spolehlivě uschovat a v protokolu založeném do spisu poznamenat, kde jsou uloženy. V jiné trestní věci, než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden, lze záznam jako důkaz užit tehdy, pokud je i v této věci vedeno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v odstavci 1 nebo souhlasí-li s tím účastník odposlouchávané stanice.

Odst. 5. Pokud při odposlechu a záznamu nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, je nutno záznamy předepsaným způsobem zničit.

§ 88a

Odst. 1. Je-li k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení třeba zjistit údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat, nařídí předseda senátu a

v přípravném řízení soudce, aby je právnické nebo fyzické osoby, které vykonávají telekomunikační činnost, sdělily jemu a v přípravném řízení buď státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Příkaz k zjištění údajů o telekomunikačním provozu musí být vydán písemně a odůvodněn.

Odst. 2 Příkazu podle odstavce 1 není třeba, pokud k poskytnutí údajů dá souhlas uživatel telekomunikačního zařízení, ke kterému se mají údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu vztahovat.

Příloha č. 19. Platné a účinné znění ustanovení upravující vrácení věci.

§ 80 Vrácení věci

Odst. 1. Není-li věc, která byla podle § 78 vydána nebo podle § 79 odňata, k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabrání, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy a osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občansko právních. Pokud osoba, která má na věc právo, ji přes opakovanou výzvu nepřevzme, bude věc prodána a částka za ni stržená bude uložena do úschovy soudu. Na prodej se užije přiměřeně předpisu o soudním prodeji zabavených movitých věcí.

Odst. 2. Je-li nebezpečí, že se věc, která nemohla být vrácena nebo vydána podle odstavce 1, zkaží, prodá se a částka za ni stržená se uloží do úschovy soudu. Na prodej se užije přiměřeně předpisů o soudním prodeji zabavených movitých věcí.

Odst. 3. Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 činí předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Proti rozhodnutí o vrácení a vydání věci, jakož i o uložení do úschovy, je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 81

Odst. 1. Jestliže byla obviněným vydána nebo mu odňata věc, kterou získal nebo pravděpodobně získal trestným činem, a buď není známo, komu věc patří, nebo není znám pobyt poškozeného, vyhlásí se veřejně popis věci. Vyhlášení se učiní způsobem pro vypátrání poškozeného nejúčelnějším, a to spolu s vyzváním, aby se poškozený přihlásil do šesti měsíců od vyhlášení.

Odst. 2. Uplatnil-li ve lhůtě uvedené v odstavci 1 nárok na věc někdo jiný než obviněný, postupuje se podle § 80 odst. 1. Jestliže nárok na věc neuplatnil nikdo jiný, vydá se věc, nebo byla-li zatím pro nebezpečí zkázy už prodána, částka za ni stržená obviněnému na jeho žádost, pokud nejde o věc, kterou získal trestným činem. Jde-li o věc, kterou obviněný získal trestným činem, nebo nepožádal-li obviněný o vrácení věci a právo na věc neuplatnil někdo jiný ve lhůtě šesti měsíců po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1 větě druhé, připadá věc do vlastnictví státu; tím není dotčeno právo vlastníka žádat vydání takové věci nebo vydání částky stržené za její prodej.

Odst. 3. Jde-li o věc bezcennou, lze ji zničit i bez předchozího vyhlášení popisu.

Odst. 4. Opatření a rozhodnutí uvedená v odstavcích 1 až 3 činí předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Proti usnesení o vydání věci nebo o zničení věci je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 81a

Na postup při vrácení peněžních prostředků na účtu, zaknihovaných cenných papírů, nemovitosti a jiné majetkové hodnoty, které byly zajištěny podle § 79a až 79e a při dalším nakládání s nimi, jakož i na postup při vrácení náhradní hodnoty, která byla zajištěna podle § 79f, a při dalším nakládání s ní, se přiměřeně užití § 80 a 81.

Příloha č. 20. Platné a účinné znění ustanovení upravující zajištění majetku nebo důkazního prostředku mezi členskými státy Evropské unie

§ 460a

Odst.1. Ustanovení tohoto oddílu se použijí na zajištění

- a) majetku nebo jeho částí, věcí nebo jiných majetkových hodnot, u kterých je podezření, že byly určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity, nebo jsou výnosem z trestné činnosti nebo svou hodnotou odpovídají, byť i jen zčásti takovému výnosu (dále jen „majetek“), nebo
- b) důkazního prostředku uvedeného v § 112 (dále jen „důkazní prostředek“), jestliže se nacházejí na území členského státu Evropské unie (dále jen „vykonávající stát“) na základě příkazu k zajištění majetku nebo důkazního prostředku vydaného v jiném členském státě Evropské unie (dále jen „vydávající stát“).

Odst.2. Příkazem k zajištění se rozumí příkaz příslušného justičního orgánu vydávajícího státu vydaný v souladu s právním předpisem Evropské unie, kterým má být zabráněno zničení, pozměnění, převodu nebo prodeji majetku, kterým může být předmětem propadnutí nebo zabránění, nebo důkazního prostředku.

Odst.3. Nestanoví-li ustanovení tohoto oddílu jinak, použijí se na zajištění majetku nebo důkazních prostředků ustanovení oddílu třetího, hlavy čtvrté a ustanovení oddílu prvního a pátého této hlavy.

Zajištění majetku nebo důkazního prostředku v jiném členském státě

§ 460b

Odst.1. Je-li třeba zajistit majetek nebo důkazní prostředek nacházející se ve vykonávajícím státě, vydá předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce příkaz k jeho zajištění. Příkaz k zajištění majetku nebo důkazního prostředku musí obsahovat

- a) název, adresu, číslo telefonu a faxu a elektronickou adresu orgánu, který příkaz vydal,
- b) den a místo vydání příkazu,
- c) popis skutkového děje s přesným vyznačením doby, místa a způsobu spáchání trestného činu,
- d) zákonné pojmenování trestného činu s doslovným zněním příslušných zákonných ustanovení,
- e) označení a popis majetku nebo důkazního prostředku a místo, kde se v cizině nachází, a
- f) poučení o opravném prostředku podle odstavce 6.

Odst.2. K příkazu se připojí osvědčení o vydání příkazu k zajištění majetku nebo důkazního prostředku s překladem do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků

vykonávajícího státu nebo do jazyka, v němž je vykonávající stát ochoten příkaz k zajištění přijmout. Vzor osvědčení o vydání příkazu k zajištění majetku nebo důkazního prostředku stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.

Odst. 3. V případě zajištění důkazního prostředku se připojí k příkazu podle odstavce 1 žádost o předání důkazního prostředku do České republiky. V případě zajištění majetku se připojí žádost o uznání a výkon rozhodnutí o propadnutí majetku nebo o propadnutí či zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty neprodleně po vydání tohoto rozhodnutí.

Odst. 4. K příkazu k zajištění důkazního prostředku může být připojena žádost, aby justiční orgán vykonávajícího státu při výkonu tohoto příkazu zohlednil v žádosti uvedená ustanovení trestního řádu, pokud to není v rozporu se základními právními zásadami vykonávajícího státu.

Odst.5. Nelze-li připojit žádost podle odstavce 3, obsahuje osvědčení podle odstavce 2 pokyn, aby zajištění trvalo až do doby předložení této žádosti včetně předpokládaného termínu jejího předložení.

Odst. 6. Proti příkazu k zajištění majetku podle odstavce 1 je přípustná stížnost.

§ 460c

Příkaz k zajištění majetku nebo důkazního prostředku včetně osvědčení podle § 460b odst. 2 zašle předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce bez zbytečného odkladu po jeho vydání přímo příslušnému justičnímu orgánu vykonávajícího státu. Zaslání prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti v případě příkazu vydaného předsedou senátu nebo prostřednictvím Nejvyššího státního zastupitelství v případě příkazu vydaného státním zástupcem, není vyloučeno. Osobě přímo dotčené příkazem k zajištění majetku nebo důkazního prostředku se příkaz doručí až poté, co příslušný justiční orgán vykonávajícího státu zajistil výkon tohoto příkazu ve vykonávajícím státě.

§460d

Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, který vydal příkaz k zajištění majetku nebo důkazního prostředku, je povinen bez odkladu informovat příslušný justiční orgán vykonávajícího státu o zrušení tohoto příkazu.

Uznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem jiného členského státu a zajištění výkonu rozhodnutí o uznání tohoto příkazu.

§460e

Odst.1. K rozhodování o uznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávajícího státu a k zajištění výkonu rozhodnutí o uznání tohoto příkazu je příslušný státní

zástupce Krajského státního zastupitelství, v jehož obvodu se nachází majetek, kterého se toto rozhodnutí týká; je-li současně příslušných více státních zástupců, postupuje se podle § 431 odst. 3.

Odst.2. Byl-li příkaz k zajištění majetku vydaný justičním orgánem vydávající státu zaslán státnímu zástupci, který není k rozhodování o uznání takového příkazu příslušný, postoupí jej tento státní zástupce neprodleně příslušnému státnímu zástupci; o tomto postoupení vyrozumí justiční orgán vydávajícího státu, který mu teakový příkaz zaslal.

Odst.3. K provádění úkonů podle hlavy čtvrté, u nichž je dána pravomoc soudu, je v tomto řízení příslušný Okresní soud podle § 26.

§ 460f

Odst.1. Státní zástupce rozhodne o uznání příkazu o zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávajícího státu, s výjimkou případů uvedených v odstavcích 2 a 3, a bez odkladu zajistí výkon tohoto rozhodnutí zajištěním majetku podle oddílu třetího, hlavy čtvrté, s výjimkou případů uvedených v odstavci 4, větě druhé a § 460g, odst.1. O uznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávajícího státu rozhodne státní zástupce nejpozději do 24 hodin, pokud je možné v této lhůtě opatřit dostatek pokladů k jeho rozhodnutí. Pokud státní zástupce nerozhodne o uznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávajícího státu v uvedené lhůtě, rozhodne o tomto uznání neprodleně po opatření dostatečných podkladů pro své rozhodnutí. V odůvodnění usnesení uvede důvody, pro které nebylo možné ve lhůtě rozhodnout.

Odst.2. Státní zástupce rozhodne o neuznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávající státu, pokud

- a) k příkazu k zajištění majetku není připojeno osvědčení podle § 460b odst.2, nebo je toto osvědčení neúplné nebo zjevně neodpovídá obsahu příkazu, ledaže údaje uvedené v příkazu nebo jiném dokumentu justičního orgánu vydávajícího státu jsou dostatečné pro rozhodnutí o uznání příkazu k zajištění majetku, anebo je tento orgán na výzvu a ve lhůtě podle odstavce 3 doplnil, opravilo nebo osvědčení dodatečně předložil,
- b) čin není trestný podle práva obou států, pokud nejde o jednání podle § 412; v případě trestných činů týkajících se daní, poplatků, cel nebo měny nelze uznání příkazu justičního orgánu vydávajícího státu odmítnout pouze z toho důvodu, že právní předpisy České republiky neukládají tentýž druh daní, poplatků a cel nebo neobsahují stejná ustanovení týkající se daní, poplatků, cel a měny jako právní předpisy vydávajícího státu,
- c) trestní stíhání je nepřipustné z důvodu podle § 11 odst. 1, písm. f), g), h) a odst. 4,
- d) majetek uvedený v příkazu nemůže být předmětem zajištění podle zvláštního právního předpisu,
- e) příkaz nebyl vydán v rámci trestního řízení ve vydávajícím státě, nebo

f) příkaz je v rozporu se zájmy České republiky chráněnými v § 377.

Odst.3. Jestliže údaje uvedené v příkazu k zajištění majetku vydaném justičním orgánem vydávajícího státu nebo v osvědčení podle § 460b odst. 2, nejsou dostatečné pro rozhodnutí státního zástupce o uznání tohoto příkazu nebo zjevně neodpovídají obsahu příkazu nebo osvědčení, a nebo osvědčení není připojeno, vyzve státní zástupce justiční orgán vydávajícího státu k zaslání osvědčení nebo k doplnění příkazu nebo osvědčení o potřebné údaje nebo k jejich opravě, a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

Odst.4. Státní zástupce neprodleně informuje justiční orgán vydávajícího státu o uznání či částečném uznání jeho příkazu k zajištění majetku a o zajištění výkonu rozhodnutí o uznání příkazu. Stejně tak neprodleně informuje tento orgán o neuznání jeho příkazu k zajištění majetku, jakož i o tom, že zajištění nelze provést, neboť majetek, který je předmětem zajištění, se ztratil, byl zničen nebo jej není možné nalézt na místě uvedeném v osvědčení podle § 460b odst.2.

Odst.5. Proti usnesení o uznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávajícího státu podle odstavce 1 je přípustná stížnost. Stížnosti nelze napadnout důvody, pro které byl příkaz k zajištění majetku vydán justičním orgánem vydávajícího státu. Státní zástupce vyrozumí justiční orgán vydávajícího státu o podání stížnosti a výsledku řízení o této stížnosti.

§ 460g Odklad výkonu rozhodnutí o uznání příkazu k zajištění majetku.

Odst.1. Uzná-li státní zástupce příkaz k zajištění majetku vydaný justičním orgánem vydávajícího státu, může rozhodnout o odložení výkonu rozhodnutí o uznání tohoto příkazu, jestliže

- a) by jeho výkon mohl narušit trestní řízení probíhající v České republice, nebo
- b) majetek uvedený v příkazu k zajištění vydaném justičním orgánem vydávajícího státu již byl zajištěn v rámci jiného trestního řízení probíhajícího v České republice nebo v jiném státě.

Odst.1. Státní zástupce neprodleně informuje justiční orgán vydávajícího státu o odložení výkonu rozhodnutí o uznání příkazu podle odstavce 1 včetně důvodů pro toto odložení, a lze-li ji odhadnout, i o předpokládané délce trvání tohoto odložení. Dále informuje justiční orgán vydávajícího státu o dalších omezeních, která se vztahují na majetek uvedený v příkazu k zajištění vydaném justičním orgánem vydávajícího státu, pokud jsou známa.

Odst.3. Jakmile pomine důvod odložení výkonu rozhodnutí o uznání příkazu podle odstavce 1, státní zástupce zajistí výkon rozhodnutí o uznání příkazu k zajištění majetku podle § 460f a neprodleně o tom vyrozumí justiční orgán vydávajícího státu.

§460h Trvání, omezení a zrušení zajištění majetku.

Odst.1. Zajištění majetku podle § 460f trvá až do doby výkonu rozhodnutí o uznání příkazu justičního orgánu vydávajícího státu, kterým bylo vysloveno propadnutí nebo zabrání majetku uvedeného v příkazu k zajištění majetku nebo jeho části, anebo do doby zrušení zajištění majetku státním zástupcem podle odstavce3.

Odst.2. Státní zástupce, který rozhodl o uznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávajícího státu a zajistil výkon tohoto rozhodnutí, rozhodne o omezení zajištění majetku, byl-li vyrozuměn justičním orgánem vydávajícího státu o tom, že rozsah zajištění majetku uvedený v příkazu k zajištění byl ve vydávajícím státě omezen.

Odst.3. Státní zástupce, který rozhodl o uznání příkazu k zajištění majetku vydaného justičním orgánem vydávajícího státu a zajistil výkon tohoto rozhodnutí, rozhodne bezodkladně o zrušení zajištění majetku, jakmile byl vyrozuměn justičním orgánem vydávajícího státu o tom, že příkaz k zajištění majetku byl ve vydávajícím státě zrušen. Proti rozhodnutím podle odstavců 2 a 3 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Stížností nelze napadnout důvody, pro které byl rozsah zajištění majetku ve vydávajícím státě omezen nebo zrušen.

Zajištění a předání důkazního prostředku uvedeného v příkazu k zajištění důkazního prostředku vydaném justičním orgánem jiného členského státu.

§460i

Odst.1. Předseda senátu a v přípravném řízení zástupce bez odkladu zajistí důkazní prostředek uvedený v příkazu k zajištění vydaném příslušným justičním orgánem vydávajícího státu, s výjimkou důvodů uvedených v odstavci 4 a 5, větě druhé a v § 460k odst. 1. Při tom postupuje obdobně podle ustanovení oddílu třetího, hlavy čtvrté.

Odst.2. Pokud je zapotřebí k zajištění důkazního prostředku použít opatření podle § 82 až 85b, § 86 až 87c, § 88 a §88a nebo §158b až 158f, zajistí předseda senátu a v přípravném řízení i státní zástupce důkazní prostředek za podmínek uvedených v těchto ustanoveních a s výjimkou jednání uvedených v § 412 i za podmínky oboustranné trestnosti.

Odst.3. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce přihlédne na žádost justičního orgánu vydávajícího státu k procesním požadavkům tohoto orgánu týkajícím se zajištění důkazního prostředku, pokud nejsou v rozporu se základními zásadami trestního řízení podle tohoto zákona a se zájmy České republiky uvedenými v § 377.

Odst.4. Jestliže údaje uvedené v příkazu k zajištění důkazního prostředku, vydaném justičním orgánem vydávajícího státu, nebo v osvědčení podle § 460g odst.2, nejsou dostatečné pro zajištění důkazního prostředku nebo zjevně neodpovídají obsahu příkazu nebo osvědčení, a nebo osvědčení není připojeno, vyzve předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce justiční orgán vydávajícího státu k zaslání osvědčení nebo k doplnění příkazu nebo osvědčení o potřebné údaje nebo k jejich opravě, a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

Odst.5. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce neprodleně informuje justiční orgán vydávajícího státu o zajištění důkazního prostředku uvedeného v příkazu tohoto orgánu. Stejně tak neprodleně informuje tento orgán o nezajištění důkazního prostředku z důvodů uvedených v § 460f odst.2, jakož i o tom, že zajištění nelze provést, neboť důkazní prostředek, který je předmětem zajištění se ztratil, byl zničen, nebo jej není možné nalézt na místě uvedeném v osvědčení podle § 460b, odst. 2.

§ 460j

Odst.1. Na základě žádosti justičního orgánu vydávajícího státu předá předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce důkazní prostředek do vydávajícího státu. Při předání důkazního prostředku vydávajícímu státu předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce požádá příslušný justiční orgán tohoto státu o jeho vrácení; tohoto práva se však může výslovně vzdát.

Odst. 2. Pokud byl požadovaný důkazní prostředek již zajištěn již v jiném trestním řízení vedení v České republice, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce tento důkazní prostředek dočasně předat vydávajícímu státu pod podmínkou, že bude vrácen, a to ve lhůtě, kterou stanoví, je-li ho zapotřebí pro trestní řízení vedení v České republice nebo tak stanoví zvláštní právní předpis.

Odst. 3. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce předá justičnímu orgánu vydávajícího státu důkazní prostředek s upozorněním, že v jiné trestní věci, než ve které byl vyžádán, může být použit pouze s jeho souhlasem.

§ 460k Odklad zajištění důkazního prostředku

Odst. 1. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce může odložit zajištění důkazního prostředku uvedeného v příkazu k zajištění vydaném justičním orgánem vydávajícího státu, jestliže

- a) by jeho zajištění mohlo narušit trestní probíhající v České republice, nebo
- b) důkazní prostředek uvedený v příkazu justičního orgánu vydávajícího státu již byl zajištěn v rámci jiného trestního řízení probíhajícího v České republice nebo jiném státě.

Odst. 2. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce neprodleně informuje justiční orgán vydávajícího státu o odložení provedení zajištění důkazního prostředku podle odstavce 1, včetně důvodů pro toto odložení, a lze-li ji odhadnout, i o předpokládané délce trvání tohoto odložení.

Odst. 3. Jakmile pomine důvod odložení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce provede zajištění důkazního prostředku podle § 460i a neprodleně o tom informuje justiční orgán vydávajícího státu.

§ 460l Trvání, omezení a zrušení zajištění důkazního prostředku

Odst. 1. Zajištění důkazního prostředku podle § 460i trvá až do doby jeho předání podle § 460j justičnímu orgánu vydávajícího státu nebo do doby zrušení zajištění důkazního prostředku předsedou senátu nebo v přípravném řízení státním zástupce podle odstavce 3.

Odst. 2. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, který zajistil důkazní prostředek uvedený v příkazu zajištění vydaném justičním orgánem vydávajícího státu, omezí zajištění důkazního prostředku, byl-li vyrozuměn justičním orgánem vydávajícího státu o tom, že rozsah zajištění důkazního prostředku uvedený v příkazu zajištění byl ve vydávajícím státě omezen.

Odst. 3. Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, který zajistil důkazní prostředek uvedený v příkazu zajištění vydaném justičním orgánem vydávajícího státu, zruší zajištění důkazního prostředku, byl-li vyrozuměn justičním orgánem vydávajícího státu o tom, že tento příkaz k zajištění byl ve vydávajícím státě zrušen.

Regresní nárok ve vztahu k členským státům Evropské unie

§ 460m

Odst. 1. Ministerstvo spravedlnosti uhradí za podmínky vzájemnosti na žádost vykonávajícího státu, který uznal a provedl příkaz k zajištění podle § 460b, jím požadovanou částku vyplacenou jako náhradu škody za podmínek, že

- a) dojde k pravomocnému zrušení příkazu k zajištění majetku nebo důkazního prostředku vydaného podle § 460b předsedou senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce,
- b) škoda, kterou vykonávající stát uhradil podle svým vnitrostátních předpisů takové osobě, byl způsobena zrušeným příkazem vydaným podle § 460b,
- c) žádost vykonávajícího státu o proplacení jím uhrazené škody nebo dokumenty k ní připojené obsahují výše vyplacené náhrady škody, jejíž uhrazení je požadováno, její odůvodnění a údaje o orgánu příslušném o přijetí úhrady, včetně bankovního spojení za účelem poukázání požadované částky nebo požadavku na jiný způsob provedení úhrady,
- d) žádosti podle písmene c) je připojeno pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu vykonávajícího státu o náhradě škody.

Odst. 2. V případě, že žádost vykonávajícího členského státu neobsahuje potřebné údaje, vyzve Ministerstvo spravedlnosti příslušný orgán vykonávajícího státu k jejímu doplnění a stanoví mu k tomu přiměřenou lhůtu. Při tom jej vždy upozorní na důsledky nevyhovění této výzvě. Nevyhoví-li příslušný orgán vykonávajícího státu této výzvě ve stanovené lhůtě, aniž by uvedl důvody, ze kterých tak nemohl učinit, Ministerstvo spravedlnosti žádosti nevyhoví.

Odst. 3. Ministerstvo spravedlnosti neproplatí vykonávajícímu státu náhradu škody, která byla způsobena nesprávným postupem orgánů vykonávajícího státu.

§ 460n

Odst. 1. Ministerstvo spravedlnosti je oprávněno žádost po vydávajícím státě za jím stanovených podmínek úhradu částky, kterou vyplatilo jako náhradu škody v případě, že

- a) státní zástupce podle § 460f uznal příkaz k zajištění majetku vydaný justičním orgánem vydávajícího státu a zajistil výkon tohoto rozhodnutí o uznání,
- b) justiční orgán vydávajícího státu, který vydal takový příkaz, oznámil státnímu zástupci, že tento příkaz byl ve vydávajícím státě pravomocně zrušen, a
- c) Ministerstvo spravedlnosti vyplatilo osobě, jejíž majetek byl na základě zrušeného příkazu zajištěn, náhradu škody podle zvláštního právního předpisu a tato škoda byla způsobena příkazem k zajištění majetku justičního orgánu vydávajícího státu.

Odst.2. Nárok na proplacení vyplacené náhrady škody podle odstavce 1 se uplatňuje formou žádosti k příslušnému orgánu vydávajícího státu podle právních předpisů vydávajícího státu. V žádosti nebo k ní připojených dokumentech se uvede výše vyplacené náhrady škody a její odůvodnění, údaje o orgánu příslušném k přijetí úhrady, včetně bankovního spojení za účelem poukázání požadované částky nebo požadavku na jiný způsob provedení úhrady, a další údaje podle požadavků vydávajícího státu.

Odst. 3. Ministerstvo spravedlnosti není oprávněno žádat úhradu vyplacené škody, která byla způsobena výlučně nesprávným postupem orgánů České republiky.

Odst. 4. Ustanovení odstavců 1 – 3 se obdobně použijí na náhradu škody způsobenou zajištěním důkazního prostředku podle § 460i provedeného na základě příkazu k zajištění důkazního prostředku vydaného vydávajícím státem.

Příloha č. 21. Výňatky z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

čl. 8. Úmluvy

1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.
2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

čl. 17. Paktu

1. Nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence ani útokům na svou čest a pověst.
2. Každý má právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům.

Bibliografické citace:

- 1) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3, strana 470
- 2) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3, strana 471
- 3) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3, strana 481
- 4) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3, strana 506
- 5) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3, strana 517
- 6) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3, strana 550
- 7) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3, strana 1033

Seznam použité literatury:

- 1) CÍSAŘOVÁ, D., FENNYK, J., KLOUČKOVÁ, S., MATULA, V., PÚRY, F., REPÍK, B., RÚŽEK, A. Trestní právo procesní. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Linde Praha, a.s. 2004. 829 s. ISBN 80-7201-463-3
- 2) JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo hmotné, Obecná část, Zvláštní část. 2. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, a.s. 2006. 823 s. ISBN 80-7201-630-X
- 3) JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. přepracované a doplněné vydání. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o. 2005. 774 s. ISBN 80-86861-67-7
- 4) JELÍNEK, J. Trestní právo hmotné: zvláštní část. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o. 2005. 314 s. ISBN 80-86432-69-9
- 5) JELÍNEK, J., SOVÁK, Z., VÁVROVÁ, T. Trestní zákon a trestní řád – poznámkové vydání s judikaturou. 24. vydání. Praha: Linde Praha, a.s. 2006. 1055 s. ISBN 80-7201-618-1
- 6) KLOUČKOVÁ, S., FENNYK, J. Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde Praha, a.s. 2005. 1019 s. ISBN 80-720-527-3
- 7) MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. Kriminologie. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C.H.BECK. 2004. 583 s. ISBN 80-7179-878-9
- 8) NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., JELÍNEK, J., VANDUCHOVÁ, M. Trestní právo hmotné 1, Obecná část. 4. přepracované vydání. Praha: ASPI Publishing, s.r.o. 2003. 436 s. ISBN 80-86395-73-1
- 9) NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., NAVRÁTILOVÁ, J., PÚRY, F., RIZMAN, S., VANDUCHOVÁ, M., VOKOUN, R. Trestní právo hmotné 2, Zvláštní část. 4. přepracované vydání. Praha: ASPI Publishing, s.r.o. 2004. 440 s. ISBN 80-86395-67-7

- 10) ŠÁMAL, P., KRÁL, V., BAXA, J., PÚRY, F. Trestní řád – komentář. I. díl. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H.Beck. 2002. 1224 s. ISBN 80-7179-634-4
- 11) ŠÁMAL, P., KRÁL, V., BAXA, J., PÚRY, F., NOVOTNÁ, J. Trestní řád – komentář. I. díl. 5. vydání. Praha: C.H.Beck. 2005. 1453 s. ISBN 80-7179-405-8
- 12) ŠÁMAL, P., KRÁL, V., BAXA, J., PÚRY, F., NOVOTNÁ, J. Trestní řád – komentář. II. díl. 5. vydání. Praha: C.H.Beck. 2005. 1422 s. ISBN 80-7179-405-8
- 13) ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F., RÚŽIČKA, M., VONDRUŠKA, F., NOVOTNÁ, J. Přípravné řízení trestní. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2003. 1471 s. ISBN 80-7179-741-3
- 14) ŠČERBA, F., Výběrová bibliografie článků z trestního práva 1997 – 2001. 1. vydání. Olomouc: Právnická fakulta UP Olomouc. 2002. 157 s. ISBN 80-244-0473-7
- 15) ZAPLETAL, J. a kol. Kriminologie I. Obecná část. 3. upravené vydání. Praha: PA ČR Praha. 2000. ISBN 80-85981-15-7
- 16) ZAPLETAL, J. a kol. Kriminologie II. Zvláštní část. 3. upravené vydání. Praha: PA ČR Praha. 2000. ISBN 80-85981-28-9
- 17) Trestní právo. Ročníky 1996 až 2005. Praha: Nakladatelství LexisNexis CZ s.r.o.
- 18) Trestně právní revue. Ročníky 2003 až 2005. Praha: C,H,Beck
- 19) Sbíрка soudních rozhodnutí NS ČR. Ročníky 1996 až 2005. Praha: Nakladatelství LexisNexis CZ s.r.o.
- 20) Zákon číslo 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- 21) Zákon číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Částka 66/1961
- 22) Zákon číslo 40/1964 Sb., občanský zákoník. Částka 19/1964. ve znění pozdějších předpisů

- 23) Zákon číslo 57/1965 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 141/1961 Sb. o testním řízení soudním (trestní řád). Částka 30/1965
- 24) Zákon číslo 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem. Částka 22/1969
- 25) Zákon číslo 149/1969 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 141/1961 Sb. o testním řízení soudním (trestní řád). Částka 46/1969
- 26) Zákon číslo 48/1973 Sb., kterým se mění a doplňuje testní řád. Částka 14/1973
- 27) Vyhláška MZV číslo 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Částka 23/1976
- 28) Zákon číslo 29/1978 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o organizaci soudů a o volbách soudců, zákon o prokuratuře, testní řád a notářský řád. Částka 6/1978
- 29) Zákon číslo 43/1980 Sb., kterým se mění a doplňuje testní zákon a testní řád. Částka 12/1980
- 30) Zákon číslo 159/1989 Sb., kterým se mění a doplňuje testní zákon, zákon o přečinech a testní řád. Částka 34/1989
- 31) Zákon číslo 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor. Částka 25/1990, ve znění pozdějších předpisů
- 32) Zákon číslo 178/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje testní řád. Částka 32/1990
- 33) Zákon číslo 303/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje testní řád. Částka 48/1990
- 34) Zákon číslo 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Částka 98/1991, ve znění pozdějších předpisů
- 35) Zákon číslo 558/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje testní řád a zákon o ochraně státního tajemství. Částka 105/1991

- 36) Zákon číslo 21/1992 Sb., o bankách. Částka 5/1992, ve znění pozdějších předpisů
- 37) Sdělení FMZV číslo 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8. částka 41/1992
- 38) Sdělení FMZV číslo 552/1992 Sb., o Evropské úmluvě o potlačování terorismu. Částka 111/1992
- 39) Zákon číslo 591/1992 Sb., o cenných papírech. Částka 119/1992, ve znění pozdějších předpisů
- 40) Ústavní zákon číslo 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Částka 1/1993
- 41) Usnesení Předsednictva ČNR číslo 2/1993 Sb., O vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. Částka 1/1993
- 42) Zákon číslo 6/1993 Sb., o České národní bance. Částka 3/1993, ve znění pozdějších předpisů
- 43) Zákon číslo 25/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). Částka 7/1993
- 44) Zákon číslo 115/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). Částka 31/1993
- 45) Zákon číslo 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. Částka 71/1993
- 46) Zákon číslo 292/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, a zákon č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích. Částka 74/1993
- 47) Zákon číslo 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě. Částka 49/1994
- 48) Nález Ústavního soudu ČR číslo 214/1994 Sb., ve věci návrhu na zrušení ustanovení § 55 odst. 2, ustanovení vyjádřeného v § 74 odst. 1 slovy „(§ 68, 69, 72, 73, 73a) s výjimkou rozhodnutí o jejím prodloužení (§ 71 odst. 2, 5),“ a ustanovení § 209 zákon č.

- 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 66/1994
- 49) Nález Ústavního soudu ČR číslo 8/1995 Sb., ve věci návrhu na zrušení § 9 a 9a zákona č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění zákona č. 294/1993 Sb., a bodu 198 zákona č. 292/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Částka 3/1995
- 50) Zákon číslo 152/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 1898/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, a zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Částka 40/1995
- 51) Zákon číslo 85/1996 Sb., o advokacii. Částka 29/1996, ve znění pozdějších předpisů
- 52) Zákon číslo 150/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 54/1997
- 53) Zákon číslo 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů. Částka 74/1997
- 54) Zákon číslo 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů. Částka 52/1998
- 55) Zákon číslo 166/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 56/1998
- 56) Zákon číslo 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. Částka 58/1999, ve znění pozdějších předpisů

- 57) Zákon číslo 191/1999 Sb., o opatřeních týkající se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně dalších zákonů. Částka 64/1999
- 58) Zákon číslo 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách). Částka 10/2000, ve znění pozdějších předpisů
- 59) Zákon číslo 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Částka 11/2000
- 60) Zákon číslo 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu). Částka 68/2000
- 61) Nález Ústavního soudu ČR číslo 77/2001 Sb., ve věci návrhu na zrušení § 44 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 88/2001
- 62) Zákon číslo 239/2001 Sb., o České konsolidační agentuře a o změně některých zákonů (zákon o České konsolidační agentuře). Částka 90/2001, ve znění pozdějších předpisů
- 63) Zákon číslo 144/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 58/2001
- 64) Zákon číslo 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Částka 102/2001
- 65) Nález Ústavního soudu ČR číslo 424/2001 Sb., ve věci návrhu na zrušení § 272 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 159/2001

- 66) AD01/2002, stanovisko představenstva České advokátní komory k postupu advokáta při domovní prohlídce nebo při prohlídce advokátní kanceláře
- 67) Zákon číslo 200/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 82/2002
- 68) Zákon číslo 226/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu). Částka 87/2002
- 69) Zákon číslo 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. Částka 117/2002
- 70) Zákon číslo 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Částka 79/2003
- 71) Zákon číslo 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů. Částka 93/2003
- 72) Zákon číslo 237/2004 Sb., kterým se v souvislosti s přijetím zákona o dani z přidané hodnoty mění některé zákony a přijímají některá další opatření a mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění zákona č. 479/2003 Sb., a zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. Částka 78/2004
- 73) Zákon číslo 257/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o podnikání na kapitálovém trhu,

zákon o kolektivním investování a zákona o dluhopisech. Částka 84/2004

- 74) Zákon číslo 283/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Částka 91/2004
- 75) Zákon číslo 539/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Částka 184/2004
- 76) Zákon číslo 587/2004 Sb., o zrušení civilní služby a o změně a zrušení některých souvisejících zákonů. Částka 201/2004
- 77) Nález Ústavního soudu ČR číslo 45/2005 Sb., ve věci návrhu na zrušení ustanovení § 146 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 10/2005
- 78) Zákon číslo 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). Částka 43/2005
- 79) Nález Ústavního soudu ČR číslo 239/2005 Sb., ve věci návrhu na zrušení ustanovení § 242 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Částka 88/2005
- 80) Zákon číslo 301/2005 Z.z., Trestný poriadok. Částka 130/2005.
- 81) Zákon číslo 394/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 137/2005
- 82) Zákon číslo 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Částka 143/2005

-
- 83) Zákon číslo 413/2005 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Částka 143/2005
  - 84) Zákon číslo 79/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996, o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Částka 30/2006.
  - 85) Zákon číslo 253/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a dalších souvisejících zákony. Částka 81/2006.